

**การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธ :
กรณีศึกษาชาวไทยมุสลิม ชอยพรุใหญ่ บ้านขนิม หมู่ 7
อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา**

โดย

จิตวาน ดาหะมิ

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร)
สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**

พ.ศ. 2553

สำรวจ มี.ย. 2561

อภินันท์นากา

14 ก.ค. 2553

**Muslim Lifestyles in Buddhist Community : A Case Study of
Thai Muslim at Soi Prut Yai, Ban Kanim, Tambon Thung Maphrao,
Amphoe Thai Mueng, Changwat Phang-nga**

By

Mr.Reeduan Dahami

**A Mini-Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Graduate Diploma Program (Graduate Volunteer)**

Graduate Volunteer Centre

Thammasat University

2010

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร

สารนิพนธ์

ของ

นายรติวาน ดาหะมิ

เรื่อง

การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธ : กรณีศึกษาชาวไทยมุสลิม
ชอยพรุใหญ่ บ้านขนิม หมู่ 7 อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร)

เมื่อ วันที่ 1 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2553

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ พันเอก ดร.ถวัลย์ ฤกษ์งาม)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพร อติวานิชยพงศ์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยศักดิ์ พิสิษฐ์ไพบูลย์)

ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร

(รองศาสตราจารย์ สุรัสวดี หุ่นพยนต์)

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ข้อ คือ ข้อแรกเพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพรุใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ข้อสองเพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมชอยพรุใหญ่ ข้อสามเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพรุใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

วิธีการศึกษาใช้การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์จากการที่บัณฑิตอาสาสมัครได้เข้าไปใช้ชีวิตและร่วมกิจกรรมต่างๆ กับชาวบ้านและชุมชนชอยพรุใหญ่ บ้านขนิม หมู่ 7 อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2552 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2553 เป็นระยะเวลา 7 เดือน นอกจากนั้นยังใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และใช้เครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ

ผลการศึกษา พบว่า ครอบครัวมุสลิมในชอยพรุใหญ่เป็นชุมชนขนาดเล็ก มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางและยากจน เมื่อเทียบกับชาวไทยพุทธในชุมชน ถึงแม้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมุสลิมไม่ดี แต่ก็สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามสมควร โดยส่วนใหญ่ไม่เป็นหนี้สิน แม้ว่าบางครอบครัวจะมีภาระด้านเศรษฐกิจมาก ต้องทำงานเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว แต่ก็ดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจไปได้ดีพอสมควร

ในด้านการทำกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมร่วมกับชาวไทยพุทธ พบว่า ชุมชนชอยพรุใหญ่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมและวัฒนธรรมร่วมกันดีพอสมควร ระหว่างชาวมุสลิมกับชาวพุทธ เช่น งานบุญของอิสลาม ทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธ จะมาช่วยเหลือกัน การปฏิบัติทางศาสนาของมุสลิมในชอยพรุใหญ่ไม่อาจปฏิบัติได้อย่างเคร่งครัด เนื่องจาก 1) มีข้อจำกัดด้านการงานเลี้ยงชีพ 2) ไม่มีผู้นำศาสนาอิสลาม 3) ไม่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนามากเพียงพอ

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ พบว่า ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพรุใหญ่ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และมีการเปลี่ยนศาสนาระหว่างคนมุสลิมกับคนพุทธ ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนศาสนาเกิดจาก 1) มีการแต่งงานข้ามศาสนา 2) ไม่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนามากเพียงพอ

ในด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมชอยพหุใหญ่ร่วมกับชาวไทยพุทธ จากการศึกษาพบว่า ชาวไทยมุสลิมชอยพหุใหญ่ สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชาวไทยพุทธอย่างมีความสุขและไม่มีความขัดแย้ง ซึ่งสรุปสาเหตุได้ดังนี้

1) เครือญาติและความสัมพันธ์ทางสังคม 2) ร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกัน 3) การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ จากองค์กรของรัฐหรือองค์กรภายนอก

จากผลการศึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธชอยพหุใหญ่ บัณฑิตอาสาสมัครมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ชาวมุสลิมควรช่วยกันสร้างสุเหร่าในชุมชนชอยพหุใหญ่ เพื่อเป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจประจำวัน และมีผู้นำศาสนามาสอนเกี่ยวกับเรื่องศาสนาอิสลาม เพื่อให้ชาวมุสลิมเข้าใจเรื่องศาสนาอิสลามมากขึ้น สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของศาสนาอิสลามได้ เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จสูงสุดทั้งโลกนี้และโลกหน้า

2) โครงการอภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี ควรให้การช่วยเหลือโครงการทำฟุตบาทตัวหนอน ให้ได้ผลผลิตตามมาตรฐาน และจัดหาแหล่งการตลาดรองรับผลผลิต เพื่อให้กลุ่มอยู่ได้ มีการพัฒนา และสามารถพึ่งตนเองได้ในอนาคต

3) สำหรับครอบครัวมุสลิมที่มีหนี้สิน และต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว บัณฑิตอาสาสมัครเห็นว่า หากสามารถเปลี่ยนถ่ายหนี้ส่วนนี้ไปสู่องค์กร เช่น ธนาคารมุสลิม ซึ่งให้กู้เงินโดยไม่คิดดอกเบี้ย น่าจะช่วยเพิ่มโอกาสในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาของชาวไทยมุสลิมชอยพหุใหญ่ ได้ดีสมบูรณยิ่งขึ้น

4) ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ในเรื่องของการดำรงชีวิตของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพหุใหญ่ ในประเด็นอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาต่อไป เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาการว่างงาน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

อัลฮัมดุลิลละฮฺ บรรดาสรรเสริญเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮฺ (ศุบหฺ) ผู้ทรงกรุณาปรานีเมตตาเสมอ ได้ให้ป่าวของพระองค์นำเสนองานสารนิพนธ์เรื่อง การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธ สารนิพนธ์เล่มนี้จึงสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ป๊วย อิงภาภรณ์ที่ได้สร้างสถานศึกษาแห่งนี้ขึ้นมา ให้เป็นสถานที่สำหรับผู้ที่ยังต้องการหาคำตอบหลายสิ่งหลายอย่างในชีวิต

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพร อติวานิชยพงศ์ ที่ให้เกียรติเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยไปเยี่ยมให้กำลังใจและให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่างๆ ตั้งแต่ที่อยู่ในพื้นที่ปฏิบัติงานภาคสนาม กระตุ้นติดตามงานจนสารนิพนธ์สำเร็จ ขอขอบคุณที่อดทนต่อความไม่คอยเอาใจใส่ ความไม่ได้เรื่องได้ราวของลูกศิษย์

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ พันเอก ดร.ถวัลย์ ฤกษ์งาม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยศักดิ์ พิสิษฐไพบูลย์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ และตรวจสอบให้สารนิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากที่สุด

ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์สำนักบัณฑิตอาสาสมัครทุกท่าน ที่อดทนสอนมาจนจบหลักสูตร และคอยให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ทำให้ลูกศิษย์ทุกคนสามารถเอาตัวรอดในโลกแห่งความเป็นจริงได้

ขอขอบพระคุณสำนักบัณฑิตอาสาสมัครที่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้มาเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตร บัณฑิตอาสาสมัคร หาความรู้และประสบการณ์จริงที่หาซื้อไม่ได้

ขอขอบพระคุณพี่ๆ นักวิชาการทุกคนที่คอยให้คำแนะนำในเรื่องราวต่างๆ ขอขอบคุณสำหรับทุกๆ อย่างที่มอบให้ตลอดเวลาที่เข้ามาใช้ชีวิตเป็นบัณฑิตอาสาสมัคร

ขอบคุณครอบครัวอ่อนสุวรรณ ทับไชย ญาติมิตร และชุมชนชอยพรุใหญ่ ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น เสมือนบ้านตนเอง ตลอดระยะเวลา 7 เดือน ถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตความเป็นอยู่ และพร้อมที่จะช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน ให้มีความสุขที่ได้ปฏิบัติงานในชุมชนชอยพรุใหญ่ และจะไปเยี่ยมเยียนพื้นที่อีกครั้งในโอกาสหน้า

ขอขอบพระคุณโครงการอภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิก สุราษฎร์ธานี ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ปฏิบัติงาน ให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น สามารถปฏิบัติงานได้โดยราบรื่นและให้ความร่วมมือทุกๆ ด้าน

ขอขอบพระคุณนายถนัด ก่อสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา ที่ให้โอกาสบัณฑิตอาสาสมัครได้สอนนักเรียน และให้ความรู้เกี่ยวกับการทำปุ๋ยชีวภาพ การเพาะถั่วงอก และการร่วมมือของนักเรียนกลุ่มแกนนำในโครงการปลูกจากที่บัณฑิตอาสาสมัครได้ทำโครงการร่วมกับชาวบ้าน ซึ่งเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับความร่วมมือในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ บัณฑิตอาสาสมัคร รุ่นที่ 41 ทุกคน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและกำลังใจ ให้มีความอดทน เสียสละ ต่อสู้อุปสรรค เพิ่มแรงบันดาลใจให้กันในวันยามท้อ ผ่านทุกข์สุขมาด้วยกันระยะเวลา 1 ปีเต็ม ให้คำปรึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเรียนรู้โลกกว้าง ประสบการณ์ไม่สามารถหาซื้อด้วยเงินได้ ต้องแสวงหาด้วยตนเอง

ขอขอบคุณพ่อแม่และครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด เป็นกำลังใจให้เสมอ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากลับมาด้วยความสำเร็จและปลอดภัย

ขอขอบคุณอาร์เซที่ให้กำลังใจอยู่เคียงข้างมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเจออุปสรรคใดๆ ก็ตาม พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ และคอยให้คำปรึกษาในเรื่องภาษาให้ถูกต้องในการเขียนสารนิพนธ์เล่มนี้ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

อาจจะมีอีกหลายๆ ความรู้สึกดีๆ จากหลายๆ ท่านที่ตกหล่นไม่ได้กล่าวถึงในครั้งนี้ แทนคำขอบคุณ หากสารนิพนธ์เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อในอนาคตในสิ่งที่ดีๆ ทั้งหลายที่จะเกิดขึ้นส่งผลไปถึงทุกๆ ท่านที่มีส่วนในความสำเร็จครั้งนี้

จิตวาน ดาหะมิ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญ.....	(5)
สารบัญตาราง.....	(9)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	2
1.3 วัตถุประสงค์.....	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.5 วิธีการศึกษา.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.7 นิยามศัพท์.....	4
1.8 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	4
1.9 กรอบแนวคิด.....	6
2. ข้อมูลศึกษาชุมชนบ้านขนิม.....	8
2.1 สภาพทั่วไปของชุมชน.....	8

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.1 ตำแหน่งที่ตั้งของหมู่บ้าน.....	8
2.1.2 ลักษณะทางกายภาพ.....	9
2.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ.....	10
2.1.4 ประวัติศาสตร์หมู่บ้าน.....	10
2.1.5 การคมนาคม.....	11
2.1.6 สภาพภูมิประเทศและแหล่งท่องเที่ยว.....	12
2.1.7 สาธารณูปโภค.....	15
2.2 สภาพทางสังคม.....	16
2.2.1 การตั้งบ้านเรือน.....	16
2.2.2 ลักษณะประชากร.....	20
2.2.3 การศึกษา.....	22
2.2.4 ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม.....	25
2.2.5 สาธารณสุข.....	33
2.3 สภาพทางเศรษฐกิจ.....	36
2.3.1 การประกอบอาชีพ.....	36
2.3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจ.....	46
2.3.3 รายได้และหนี้สิน.....	46
2.3.4 การถือครองที่ดิน.....	47
2.3.5 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ.....	48
2.4 ลักษณะทางการเมืองและการรวมกลุ่ม.....	49
2.4.1 ชุมชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	49
2.4.2 ผู้นำในชุมชน (ผู้นำทางการ/ผู้นำธรรมชาติ).....	50
2.4.3 การรวมกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน.....	53
3. วิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมชาวไทยมุสลิมชายพรุใหญ่.....	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1 ครอบครัวมุสลิมในชอยพรุใหญ่.....	56
3.2 สภาพทางเศรษฐกิจและอาชีพของครอบครัวมุสลิม.....	63
3.3 ชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของครอบครัวมุสลิม.....	67
3.3.1 การปฏิบัติทางศาสนาของครอบครัวมุสลิม.....	67
3.3.2 การทำกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวมุสลิม ร่วมกับชาวไทยพุทธ.....	71
4. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพรุใหญ่.....	73
4.1 การเปลี่ยนศาสนาระหว่างชาวไทยมุสลิมร่วมกับชาวไทยพุทธ ชอยพรุใหญ่.....	73
4.1.1 สาเหตุของการเปลี่ยนศาสนา.....	73
4.1.2 ผลของการเปลี่ยนศาสนาต่อความสัมพันธ์ในเครือญาติ.....	78
4.1.3 ความเห็นของผู้เปลี่ยนศาสนา ที่มีต่อการนับถือศาสนา พุทธหรืออิสลาม.....	82
4.2 ทศนคติต่อการอยู่ร่วมกันของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ.....	85
4.2.1 ทศนคติของชาวไทยมุสลิมต่อการอยู่ร่วมกันกับชาวไทยพุทธ.....	85
4.2.2 ทศนคติของชาวไทยพุทธและชาวคริสต์ต่อการอยู่ร่วมกัน กับชาวไทยมุสลิม.....	86
5. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	89
5.1 การดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชาวมุสลิม ชอยพรุใหญ่.....	89
5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ.....	91
5.3 การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมชอยพรุใหญ่ร่วมกับชาวไทยพุทธ.....	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก	
ก.....	98
ข.....	100
ค.....	102
ประวัติการศึกษา.....	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากรบ้านขนิม แยกตามอายุและเพศ พ.ศ.2551.....	20
2. จำนวนประชากรชอยพรใหญ่ แยกตามอายุและเพศ ณ วันที่ 4 มกราคม 2553...	21
3. ระดับการศึกษาบ้านขนิม พ.ศ. 2551.....	23
4. ปฏิทินวัฒนธรรมของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธบ้านขนิม.....	27
5. แสดงปฏิทินวัฒนธรรมของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามชอยพรใหญ่.....	32
6. การให้บริการของสถานีอนามัยตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา.	34
7. การประกอบอาชีพของประชากรบ้านขนิม.....	37
8. ปฏิทินการประกอบอาชีพชาวบ้านขนิม.....	45
9. แสดงรายได้ต่อปีของชาวบ้านขนิม.....	46
10. แสดงหนี้สินของชาวบ้านขนิม ปี พ.ศ.2551.....	47

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิด.....	7
2.1 ป้ายโฆษณาและเทือกเขาสูง.....	9
2.2 รถประจำทาง ตะกั่วป่า- สารสิน.....	11
2.3 ถนนเพชรเกษม.....	11
2.4 น้ำตกขนิม	13
2.5 แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์.....	14
2.6 ท่าเทียบเรือ	15
2.7 บ้านดั้งเดิมชอยพรุใหญ่.....	17
2.8 บ้านสมัยใหม่ชอยพรุใหญ่ ปลูกสร้างโดยศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี.....	18
2.9 แผนที่ชุมชนบ้านขนิม ม.7.....	19
2.10 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา.....	23
2.11 สถานีอนามัยตำบลทุ่งมะพร้าว.....	33
2.12 เจ้าหน้าที่อนามัยให้ความรู้เกี่ยวกับนมแม่	35
2.13 กลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้านขนิมแจกของขวัญเด็กๆ.....	36
2.14 สวนยางพาราบ้านขนิม.....	38
2.15 สวนปาล์มน้ำมันบ้านขนิม.....	39
2.16 การวางอวนปลาคลองพรุใหญ่.....	40
2.17 ปูดำจับได้ที่คลองพรุใหญ่.....	41
2.18 กร่างหอยหวานคลองพรุใหญ่.....	42
2.19 ตกปลาทะเลทับละมุ.....	43
2.20 นายนิรันดร์ คงจิตวิทยา.....	51
2.21 นายบี้เถียน แซ่เอี้ยบ.....	52
2.22 ลวดลายบนผ้าบาติกที่บ้านขนิม.....	55
4.1 ผังเครือญาติของตระกูลรักยิ่ง (ตระกูลสมมุติ).....	81

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและศาสนาในประเทศไทย มีความสำคัญมากขึ้นในระยะเวลาปีมานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ของประเทศไทย เป็นเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี และยะลา ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่มีชาวไทยมุสลิมและชาวพุทธอาศัยอยู่ร่วมกัน

สังคมไทยในอดีต คนไทยพุทธและไทยมุสลิมอยู่ร่วมกันฉันท์พี่น้องไม่มีความแตกแยก มีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม ความเชื่อและความแตกต่างในการนับถือศาสนา กล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายๆ ประเทศทั่วโลก ที่ประชาชนในประเทศ ซึ่งมีหลายเชื้อชาติหลายศาสนา สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่มีความขัดแย้ง

สังคมไทยมีจุดเด่นประการหนึ่ง คือ เป็นแหล่งรวมความแตกต่างหลากหลาย ทั้งทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหลากหลายทางศาสนานั้น ถือได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา และคนไทยก็อยู่ร่วมกันอย่างสงบมาช้านาน เป็นเครื่องยืนยันว่า ความแตกต่างในการนับถือศาสนาของคนไทยนั้น มิใช่ข้อจำกัดหรืออุปสรรคของการอยู่ร่วมกัน หากแต่เป็นเสน่ห์ เป็นความงดงามของสังคมที่พึงได้รับการรักษาสืบทอดไว้ และใช้เป็นต้นทุนที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ปัจจัยที่นำมาซึ่งการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข คือ ความสมานฉันท์ของคนในชาติ ซึ่งมีพื้นฐานสำคัญจากความเข้าใจ การยอมรับในความหลากหลาย และความเคารพในความแตกต่างในปัจจุบันของคนทุกหมู่เหล่า (สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2553, จาก <http://southseemag.wordpress.com>)

ซอยพรุใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เดิมเป็นหมู่บ้านมุสลิมที่อยู่อาศัยกันมาแต่ดั้งเดิม ลักษณะภูมิประเทศจะเป็นที่ราบเชิงเขาและทะเล การทำมาหากินของชาวมุสลิมซอยพรุใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม จึงอยู่ตามทะเลหรือเรียกว่าชาวประมง ต่อมาเมื่อชาวพุทธอพยพเข้ามาอยู่ด้วย ชาวบ้านซอยพรุใหญ่ ทั้งชาวพุทธและมุสลิมก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ เนื่องจากมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ความเข้าใจกันระหว่างผู้นับถือศาสนาทั้งพุทธและมุสลิมที่ยอมรับในความแตกต่างของศาสนา จึงทำให้ชาวบ้านซอยพรุใหญ่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยไม่มีความขัดแย้งเหมือนชาวมุสลิมในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชุมชนชอยพรุใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่มีชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธอาศัยอยู่ร่วมกัน แม้ว่าทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นด้านศาสนา ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี แต่ประชาชนทั้งสองกลุ่มก็ได้มีการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรม จึงทำให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีความรัก ความสามัคคี กลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสัมพันธ์ในสังคมเป็นเสมือนหนึ่งญาติพี่น้อง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา

จากการที่บัณฑิตอาสาสมัคร มีโอกาสไปปฏิบัติงานภาคสนามในชอยพรุใหญ่ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธ ในพื้นที่ชอยพรุใหญ่ บ้านขนิม หมู่ 7 อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยมีรายละเอียดของการศึกษาดังนี้

1.2 คำถามการวิจัย

คำถามหลัก

ชาวไทยมุสลิมชอยพรุใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับชาวไทยพุทธ อย่างไร

คำถามย่อย

1. ชาวไทยมุสลิมชอยพรุใหญ่มีการดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างไร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธในชอยพรุใหญ่ เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

- 1.3.1 เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพรุใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
- 1.3.2 เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม
- 1.3.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพรุใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างชาวมุสลิมกับชาวพุทธ ชอยพฺรใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1) การดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพฺรใหญ่

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

ศึกษาชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ ชอยพฺรใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำนวน 24 ครอบครัว 109 คน แยกเป็นมุสลิม 7 ครอบครัว พุทธ 17 ครอบครัว

1.4.3 ขอบเขตด้านเวลา

ตั้งแต่เดือนกันยายน 2552 ถึงมีนาคม 2553 รวมระยะเวลา 7 เดือน

1.5 วิธีการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.5.1 การสัมภาษณ์ บุคคล

ชาวไทยมุสลิม 5 คน ซึ่งอยู่ในครอบครัวมุสลิม 5 ครอบครัว จาก 7 ครอบครัวในชอยพฺรใหญ่

ชาวไทยพุทธ 17 คน ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนและชาวบ้านทั่วไป

1.5.2 การสังเกต ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เช่น ความเป็นอยู่ของชาวบ้าน โดยบัณฑิตอาสาสมัคร ซึ่งเป็นชาวมุสลิมจากจังหวัดยะลา ได้เข้าไปพักอาศัยอยู่กับครอบครัวนายมานพ อ่อนสุวรรณ ซึ่งเป็นครอบครัวประมงชาวมุสลิม เป็นระยะเวลา 7 เดือน โดยบัณฑิตอาสาสมัครเปรียบเสมือนพี่คนโตของน้องๆ ในครอบครัวเข้ามาอยู่บ้านใหม่ ได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัวเป็นอย่างดี ทำงานบ้านช่วยครอบครัว กวาดบ้าน ล้างจาน ปลูกผักสวนครัว เป็นต้น หลังจากที่บัณฑิตอาสาสมัครได้ปฏิบัติภารกิจเสร็จสิ้น มีเวลาว่างก็ออกไปกับครอบครัวจับปลา ปลูก หอยหวาน ตามคลองพฺรใหญ่มาเป็นอาหารในครอบครัว เวลาว่างก็กิจกรรมในชุมชน เช่น งานทำบุญชาวบ้านชาวมุสลิมและชาวพุทธมาช่วยเหลือกัน บัณฑิตอาสาสมัครก็ได้มีโอกาส

ร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน คือ ชูดมะพร้าว คั้นน้ำมะพร้าว และหั่นเนื้อแพะ ทำให้มีโอกาสสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของคนในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เช่น เข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน โดยการสังเกตการณ์ จดบันทึกผลการประชุมและถ่ายภาพการประชุมของหมู่บ้าน

1.5.3 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ

จากเอกสารข้อมูลต่างๆ ได้แก่ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารแผนชุมชน หนังสือ เอกสาร เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้จัดทำข้อมูลสำหรับผู้สนใจศึกษาการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในสังคมชาวไทยพุทธอย่างมีความสุข

1.6.2 ข้อมูลจากการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งเรื่องศาสนาได้ โดยสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างความรัก ความสามัคคีในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ของชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธ

1.7 นิยามศัพท์

ชาวไทยมุสลิม หมายถึง ชาวบ้านในซอยพรุใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลาม

ชาวไทยพุทธ หมายถึง ชาวบ้านในซอยพรุใหญ่ที่นับถือศาสนาพุทธ

1.8 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาและค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารนิพนธ์ ในประเด็นที่ว่าด้วยการดำรงชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธ พบว่า มีงานศึกษาที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง ดังนี้ คือ

กาญจนา แดงมณี. (2541). ได้เขียนปริญญาานิพนธ์ไทยคดีศึกษาเรื่อง “การศึกษาความขัดแย้งและการผสมผสานทางวัฒนธรรมของชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม ในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” พบว่า ชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมมีการขัดแย้งทางด้านค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น การแต่งกาย การปฏิบัติทางศาสนกิจ การจัดกิจกรรมทางศาสนา

การเมืองการปกครอง ความขัดแย้งระหว่างข้าราชการกับประชาชน ความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านภาษาและการศึกษา

ในด้านการผสมผสาน พบว่า มีการผสมผสานด้านค่านิยมและประเพณีบางเรื่อง เช่น การแต่งกาย การกิน การจัดกิจกรรมทางศาสนา ประเพณีในรอบปี เช่น ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ปราบฏุกาณ์ธรรมชาติ การร่วมมือพัฒนาท้องถิ่น การอบรม ลูกเสือชาวบ้าน ไทยอาสาป้องกันชาติ ส่งบุตรหลานเข้าเรียนตามทางการกำหนด

เกรียงศักดิ์ คูดี. (2532). ศึกษาเรื่อง “สภาพทั่วไป ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมบ้านบาเจาะ ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา”

พบว่า สภาพของหมู่บ้านบาเจาะเป็นแบบสังคมไทยมุสลิม ชาวบ้านบาเจอรับถือศาสนาอิสลาม ประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ จึงมีความสัมพันธ์สืบเนื่องมาจากศาสนาอิสลามโดยตรง แต่ในบางส่วนเป็นลักษณะที่ไม่เกี่ยวกับศาสนา แต่สามารถผสมผสานกันได้ เนื่องจากไม่ขัดกับศาสนาอิสลาม เช่น วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย และพิธีโกนผมไฟ

ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ, พีรยศ ราฮิมมูลา และมานพ จิตต์ภูษา แห่งภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (2542). ศึกษาเรื่อง “ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคม ระหว่างชาวพุทธกับชาวไทยมุสลิม”

กล่าวถึง ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคม ระหว่างชาวพุทธกับชาวไทยมุสลิม ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวพุทธกับชาวไทยมุสลิม คือ การสมรส การเข้าสู่หนัด วันเมาลิด การบวชของไทยพุทธ เกิดเป็น สมมุติฐานได้ว่า “ประเพณีที่มีพฤติกรรมทางสังคมมาก จะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้มีการผสมผสานทางสังคมมาก”

พรพันธ์ เขมชุนาศัย. (2535). โรงเรียนตันหยงมัส จังหวัดนราธิวาส ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ” ทุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (สวช.)

พบว่า ผู้นำศาสนาในท้องถิ่นเห็นด้วยกับนโยบายด้านความเชื่อเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ นโยบายด้านศาสนา ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และด้านภาษาตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐด้านความเชื่อ

ที่ว่า รัฐมุ่งปลูกฝังให้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความจงรักภักดี ต่อสถาบันหลักของชาติ คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นนโยบายที่มีคะแนนมากที่สุด

รัตติยา สาและ. (2544). ศึกษาเรื่อง “การปฏิสัมพันธ์ระหว่างศาสนิกที่ปรากฏในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส”

พบว่า พลังสำคัญที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์และการรวมขอมระหว่างศาสนิกที่ปรากฏในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส คือ ความเข้าใจและยอมรับในเรื่อง “ความแตกต่างของค่านิยม” ซึ่งกันและกันที่มีความเป็นไปได้โดยอาศัยผลึกแห่งความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งก่อเป็นนายจ้าง - ลูกจ้าง เป็นนาย(ลูกพี่) - ลูกน้อง เป็นครู - ศิษย์ และความเป็นผู้นำและความเป็นพลังทั้งในระบบและนอกระบบ ด้วยเงื่อนไขของความจำเป็นทางด้านต่างๆ เพื่อการดำรงชีพ พลังดังกล่าวนี้นับได้ว่าเป็นอีกวิญญูณหนึ่งที่เป็นกลไกที่มีคุณค่าอันมหาศาลถ้ารู้จักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชาติในที่สุด

ศิริลักษณ์ ศรีปรัชญากุล. (2526). ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความแตกต่างระหว่างชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมที่นำไปสู่ความขัดแย้งและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชน”

พบว่า ประเพณีของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมจะมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกันหรือบางครั้งก็เหมือนกันเลย ซึ่งส่วนใหญ่ประเพณีต่างๆ นั้นจะมีการทำบุญ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจหรือจุดประสงค์ของประเพณีเหล่านี้เสมอ นั่นแต่ประเพณีก็มีได้เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะส่งเสริมความเข้าใจความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มชนทั้งสองกลุ่มเสมอไป ประเพณีจึงเป็นข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งระหว่างกลุ่มชนที่แตกต่างกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชนที่มีศาสนาต่างกัน เพราะโดยทั่วไปประเพณีส่วนใหญ่จะมีรากฐานมาจากความเชื่อทางศาสนาแฝงอยู่ ประกอบกับลักษณะของศาสนาอิสลามที่เป็นศาสนาที่เคร่งครัดต่อผู้นับถือและบุคคลต่างศาสนา จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ความแตกต่างยิ่งเห็นชัดเจนขึ้น

1.9 กรอบแนวคิด

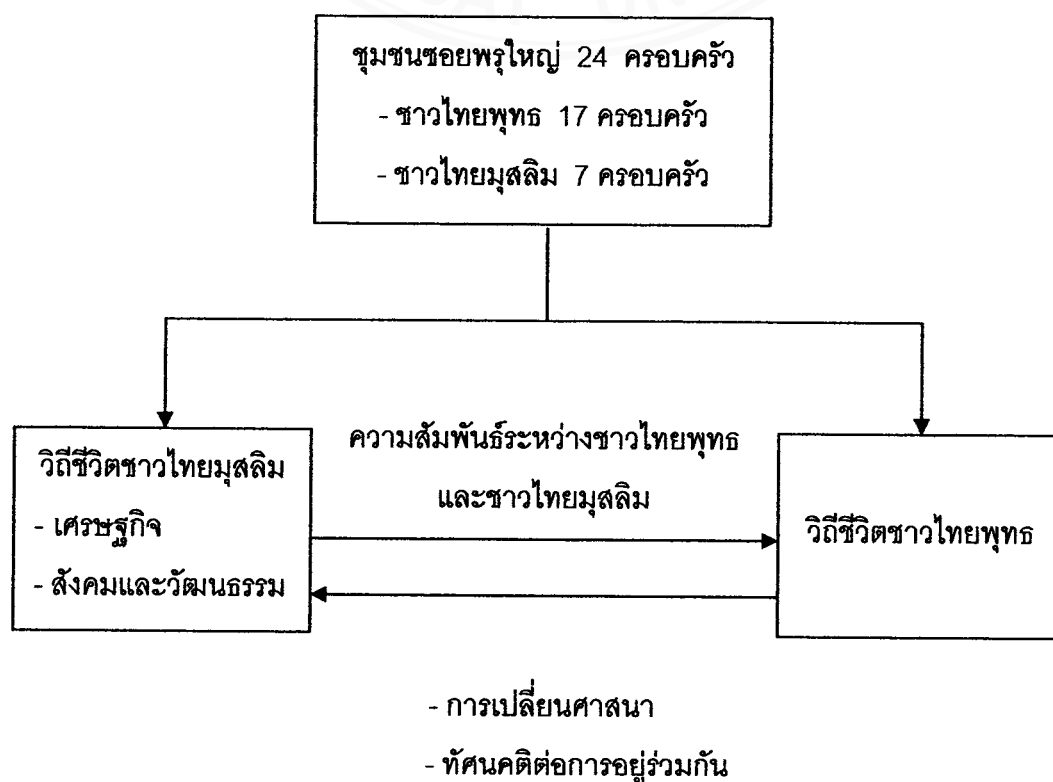
การศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธในซอยพวใหญ่ หมู่ที่ 7 บ้านขนิม ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยการเน้นหนักที่การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยในหมู่บ้านของชาวไทยพุทธ

ในการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิม เป็นการศึกษาในประเด็นเรื่อง ฐานะทางเศรษฐกิจและอาชีพ การทำกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม ในเรื่องการศึกษาทาง ศาสนา และการทำกิจกรรมในชุมชนร่วมกับชาวไทยพุทธ

สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม เป็นการศึกษาใน ประเด็นเรื่องการศึกษาการเปลี่ยนศาสนาระหว่างคนทั้ง 2 กลุ่ม และทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันของชาวไทย พุทธและชาวไทยมุสลิม ในชอยพุดใหญ่

ภาพที่ 1.1

กรอบแนวคิด

ที่มา : บัณฑิตอาสาสมัคร 28 พฤษภาคม 2553

บทที่ 2

ข้อมูลศึกษาชุมชนบ้านขนิม

บ้านขนิมอยู่ในตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 6,122 ไร่ เป็น 1 ใน 11 หมู่บ้านของตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ตั้งอยู่ติดถนนเพชรเกษม การคมนาคมเข้าไปในหมู่บ้าน มีถนน 2 สาย คือ สายเขากล้วยและสายนิคม เป็นถนนลาดยาง สภาพถนนเป็นหลุมเป็นบ่อบ้างในบางจุด และมีถนนที่ใช้ภายในหมู่บ้านอีก 4 สาย คือ ถนนในซอยบ้านไทยใหม่ ถนนในซอยบ้านพรุใหญ่ ถนนในซอยบ้านปรุ และถนนในซอยน้ำตกขนิม

2.1 สภาพทั่วไปของชุมชน

2.1.1 ตำแหน่งที่ตั้งของหมู่บ้าน

ลักษณะการตั้งบ้านเรือนในหมู่บ้าน จะกระจัดกระจายตามสองข้างถนน ทั้งในถนนสายหลักและถนนสายรองต่างๆ ของหมู่บ้าน มีการสร้างบ้านอาศัยในสวนยางพาราบ้าง สำหรับพื้นที่ปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสาสมัครอยู่ที่บ้านขนิม หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เป็นหมู่บ้านหนึ่งในสิบเอ็ดหมู่บ้านของตำบลทุ่งมะพร้าว

อาณาเขตติดต่อของหมู่บ้านขนิม หมู่ที่ 7

ทิศเหนือ	ติดหมู่ที่ 1	บ้านทุ่งมะพร้าว	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
ทิศใต้	ติดหมู่ที่ 6	บ้านหินลาด	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
ทิศตะวันออก	ติดหมู่ที่ 6	บ้านอินทนิล	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
ทิศตะวันตก	ติดหมู่ที่ 2	บ้านคลองเจริญ	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา

2.1.2 ลักษณะทางกายภาพ

บ้านขนิมจะมีลักษณะทางกายภาพเป็นที่ราบ ทิศตะวันออกจะเป็นเชิงเขาสูงและที่ราบลุ่ม ส่วนทิศตะวันตกจะติดป่าชายเลน ซึ่งบริเวณป่าชายเลนนี้จะเป็นแหล่งจับสัตว์น้ำของชาวประมง เช่น ปลากระบอก ปลาลายเสือ ปลาดุก หอยก้น หอยหวาน กุ้งกุลาดำ ปูดำ เป็นต้น และพื้นที่ส่วนใหญ่ของบ้านขนิมจะเป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งยางพาราและปาล์มน้ำมัน ส่วนผลไม้ก็มีบ้างแต่สัดส่วนน้อยกว่าถ้าเทียบกับยางพาราและปาล์มน้ำมัน และที่สำคัญพื้นที่ของบ้านขนิมอยู่ในเขตอนุรักษ์สัตว์ป่าอีกด้วยการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ ที่อยู่อาศัย 320 ไร่ พื้นที่สวนยางพารา 4,720 ไร่ พื้นที่ผลไม้ 380 ไร่ อื่น ๆ ระบุ ป่าโกงกาง 1,000 ไร่ สภาพแวดล้อมในหมู่บ้านโดยรวม ยังมีสภาพแวดล้อมที่ดี เพราะบ้านขนิม มีความเป็นอยู่ไม่แออัด สภาพบ้านเรือนอยู่กระจัดกระจายทั่วไปเกือบทุกบ้านที่มีบริเวณบ้านและนิยมปลูกต้นไม้ ผลไม้ต่างๆ เพื่อให้ร่มเงา นอกจากนี้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สวนยางพารา หรือสวนผลไม้ ที่เป็นไม้ยืนต้นที่ให้ความร่มเงาเพื่อป้องกันฝุ่นละอองจากโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในชุมชน ทำให้อากาศบริสุทธิ์ตลอดทั้งปี

ภาพที่ 2.1

ป่าชายเลนและเทือกเขาสูง

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2552

2.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

บ้านขนิมจะมีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น และมีฝนตกชุก มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน บ้านขนิมจะมีฝนตกมากประมาณ 8 เดือน ตั้งแต่มีนาคม - ตุลาคม ส่วนอีก 4 เดือน คือ พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ สภาพอากาศร้อน ชาวบ้านมักจะเรียกกัน ติดปากว่า “ฝนแปดแดดสี่” คือ ฝนตก 8 เดือน แดด 4 เดือน ฤดูฝนมีความแตกต่างกัน สำหรับฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน ฤดูฝนตะวันออก จังหวัดที่อยู่ฝั่งอ่าวไทย ตั้งแต่สุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี นราธิวาส ฝนตกในเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ ฤดูฝนตะวันตก ส่วนจังหวัดที่อยู่ฝั่งอันดามัน ตั้งแต่ระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต สตูล ฝนตกในเดือนมีนาคม - ตุลาคม มีที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงบ้างในฤดูฝน

2.1.4 ประวัติศาสตร์หมู่บ้าน

บ้านขนิม หมู่ 7 ผู้ก่อตั้ง ชื่อ นายขุนศรี ศรีอินทร์ เกิดที่บ้านขนิมในสมัยก่อนผู้นำหมู่บ้านจะเรียกว่า “ขุน” ก่อตั้งหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2484 การตั้งรกรากของชุมชนมีเพียงไม่กี่ครัวเรือนอยู่กระจัดกระจาย หลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง มีการรวมตัวตั้งหมู่บ้าน ซึ่งเรียกตัวเองว่า “บ้านคลองสนิมโน” เหตุที่เรียกตัวเองว่า บ้านคลองสนิมโน เพราะน้ำผิวดินเป็นสีเหลืองอมแดงเหมือนสีของสนิมไม่สามารถนำมาดื่มได้ แต่ยังมีสายน้ำอีกสายหนึ่งที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ มีความใสสะอาดชุมชนสามารถนำมาอุปโภคและบริโภคได้ ซึ่งชุมชนเรียกคลองแหล่งน้ำแห่งนี้ว่า “คลองบางใส” เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภค - บริโภค ได้จนถึงปัจจุบัน ต่อมา มีชาวจีนจากหมู่บ้านใกล้เคียงเดินทางมาประกอบอาชีพ โดยการทำเหมืองแร่ การขุดเจาะ (เหมืองแร่) นำดินมาร้อน ตีบุกและการทำเหมืองแร่หาม (โดยหามดินมาร้อนเพื่อแยกแร่ตีบุกจากดิน) เมื่อชุมชนบ้านสนิมมีการรวมกลุ่มกันมากขึ้น มีการขยายพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัย มีการขยายชุมชนบ้านคลองสนิมมากขึ้น จึงเรียกสำเนียงเพี้ยนจากบ้านคลองสนิมมาเป็นบ้านคลองขนิม ต่อมาชาวบ้านได้ตัดคำว่าคลองออกและเรียกว่า “บ้านขนิม” จนถึงปัจจุบัน (นายนิรันดร์ คงจิตวิทยา, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2552)

2.1.5 การคมนาคม

การคมนาคมในหมู่บ้านจะมีเส้นทางการคมนาคมทั้งหมด 4 สาย คือ

สายที่ 1 ถนน ไทยใหม่	เป็นถนน คอนกรีต
สายที่ 2 ถนน พรุใหญ่	เป็นถนน ลาดยาง และ ลูกรัง
สายที่ 3 ถนน บ้านปรุ	เป็นถนน คอนกรีต
สายที่ 4 ถนน น้ำตกขนิม	เป็นถนน คอนกรีต

การติดต่อระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ มีถนน 3 สาย

สายที่ 1 ถนน บ้านขนิม - ท้ายเมือง	เป็นถนน ลาดยาง	ระยะทาง 15 กิโลเมตร
สายที่ 2 ถนน บ้านขนิม - บ้านทุ่งมะพร้าว	เป็นถนน ลาดยาง	ระยะทาง 4 กิโลเมตร
สายที่ 3 ถนน บ้านขนิม - คลองเจริญ	เป็นถนน ลาดยาง	ระยะทาง 4 กิโลเมตร

หมู่บ้านขนิมมีถนนเพชรเกษมซึ่งเป็นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ตัดผ่านทำให้การเดินทางสะดวกสบาย ส่วนระยะทางจากหมู่บ้านไปตัวอำเภอประมาณ 15 กิโลเมตร และระยะทางจากหมู่บ้านไปจังหวัดประมาณ 25 กิโลเมตร ในอดีตที่ผ่านมาคนในหมู่บ้านจะอาศัยการเดินทางเท้าเป็นส่วนใหญ่ โดยมีจักรยานเป็นพาหนะในการเดินทางบ้างแต่ก็น้อย ปัจจุบันชาวบ้านมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรถจักรยานยนต์ รถยนต์ส่วนตัวเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 2.2

รถประจำทาง ตะกั่วป่า - สารสิน

ภาพที่ 2.3

ถนนเพชรเกษม

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2552

2.1.6 สภาพภูมิประเทศและแหล่งท่องเที่ยว

ประมาณปี พ.ศ. 2490 บริเวณบ้านขนิมเกือบทั้งหมดเป็นป่า มีความอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าน้อยใหญ่ สัตว์ป่าที่พบ ได้แก่ เสือ หมี เลียงผา ชะมด สัตว์เลื้อยคลานและนกนานาชนิด แม้ปัจจุบันมีการสูญเสียสภาพป่าอย่างน่าเสียดาย แต่ยังมีเหลือพรรณไม้หลายชนิด เช่น บางหลุมพอ ตะเคียงทอง นากปุดร กระบอก เสียดอ พิกุลป่า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งที่ทำการเกษตรอีกหลายแห่ง บ้านขนิมมีพื้นที่ติดกับภูเขาและน้ำตกที่สวยงาม อีกฝั่งติดกับป่าชายเลนซึ่งมีท่าเทียบเรือที่ผ่านสู่ทะเลที่บละมุเพื่อที่จะออกทะเลใหญ่ ซึ่งเหมาะแก่การจัดท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (แผนชุมชน.องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว, 2551)

ในอดีตคือทรัพยากรทางทะเลบ้านขนิมมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก บริเวณคลองขนิม และทะเลที่บละมุเป็นแหล่งจับสัตว์น้ำของชาวบ้าน แต่ปัจจุบันชาวบ้านต้องออกไปหาปลาที่ทะเลสาบเหตุเพราะปริมาณสัตว์น้ำลดลง ส่วนปลาที่ชาวบ้านหาได้ก่อนหน้านี้ ได้แก่ ปลากระบอก ปลาดุกทะเล ปลาทวาย ปลาเสือ ปลากระพงขาว ปลากระพงแดง ปลาเก๋า เป็นต้น แต่ปลาเสือปัจจุบันหาได้ยาก ส่วนปลากระบอกเมื่อก่อนราคา กิโลกรัมละ 2-3 บาท แต่ปัจจุบันราคา กิโลกรัมละ 120 - 130 บาท ปลาทวายก็เช่นเดียวกัน เมื่อก่อนไม่มีราคาไม่มีคนมารับซื้อ แต่ปัจจุบันปลาทวายราคา กิโลกรัมละ 120 -130 บาท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ทรัพยากรทางทะเลลดลงอย่างมาก สาเหตุเนื่องจากเกิดภัยพิบัติสึนามิทำให้ระบบนิเวศน์ทางทะเลเปลี่ยนแปลง ส่งผลเสียหายต่อทรัพยากรทางทะเลอย่างมาก จากแต่ก่อนชาวบ้านเคยจับปลาได้มาก ปัจจุบันจับปลาได้น้อยและหายาก (นายมานพ อ่อนสุวรรณ, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552)

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนิม มี 3 แห่ง ดังนี้

1. น้ำตกชนิม
2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
3. ท่าเทียบเรือ

น้ำตกชนิมมีน้ำไหลตลอดทั้งปี ไหลลงมาจากเทือกเขาลำปีและทุ่งมะพร้าว เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ที่ผู้คนเข้ามาท่องเที่ยว ทั้งคนในหมู่บ้านชนิม หมู่บ้านใกล้เคียงและชาวต่างชาติ ระยะทางเข้าน้ำตกชนิม ประมาณ 600 เมตร

ภาพที่ 2.4
น้ำตกชนิม

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2552

นอกจากนี้ในอดีตมีการจัดการป่าชายเลนเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ คือ การปลูกป่าชายเลนให้เพิ่มมากขึ้น การเลาะคลอง ถางป่าให้โล่งเพื่อให้สะดวกต่อการล่องเรือ ชาวประมงจะทราบดีเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าชายเลน ทุกชุมชนมีการอนุรักษ์ และตระหนักว่าจะต้องรักษาอย่างไร เพื่อให้สัตว์ดำรงเผ่าพันธุ์อยู่ได้ ลูกหลานของชาวบ้านได้ใช้ทรัพยากร ในอนาคต บ้านขนิมอยู่ใกล้กับคลองซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีป่าชายเลน ที่เต็มไปด้วยแหล่งอาหาร เช่น ปู ปลา กุ้ง หอย และพันธุ์ไม้หลายชนิด ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ไม่มีแล้ว เพราะว่าขาดผู้นำในการจัดการทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ต้องล้มเลิกไป (นายมานพ อ่อนสุวรรณ, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2553)

ภาพที่ 2.5

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2553

ท่าเทียบเรือเป็นที่ชาวบ้านมาเทียบเรือหลังจากกลับมาจากคลองขนิมและทะเลทับละมุ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจลมเย็นสบาย และผู้ที่จะไปเที่ยวชมป่าชายเลน ต้องขึ้นเรือที่ท่าเทียบเรือ บ้านขนิม

ภาพที่ 2.6

ท่าเทียบเรือ

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2552

2.1.7 สาธารณูปโภค

ไฟฟ้า

ในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ 318 ครัวเรือน ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ 3 ครัวเรือน และที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ 1 ครัวเรือน ชาวบ้านขนิมเริ่มมีไฟฟ้าใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2511 ก่อนหน้านั้นชาวบ้านจะใช้ตะเกียง น้ำมันก๊าดและเทียน ปัจจุบันบริเวณที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ คือ ซอยบ้านปรุ สาเหตุเนื่องจากเส้นทางที่เข้ามาเป็นสวนยางและชาวบ้านที่เป็นเจ้าของที่ดินไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดิน เนื่องจากต้องขยายทางให้กว้าง 3 เมตร เพื่อให้รถไฟฟ้าเข้าได้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมาสำรวจเพื่อติดตั้งเสาไฟฟ้า 3 ครั้งแล้ว แต่ยังไม่ได้นำเนินการ ส่วนถนนในซอยบ้านปรุ ระยะทาง 370 เมตร ชาวบ้านมีไฟฟ้าใช้เพียงบางส่วนและบางส่วนที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ สาเหตุเรื่องทางที่จะเข้าและชาวบ้านที่อาศัยก็มีแค่ 3 ครัวเรือน แต่ทั้งนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว

ได้แก้ปัญหาโดยการติดตั้งไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลในสมัย พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี (นายแจ้ง หลิมทอง, สัมภาษณ์ 3 ตุลาคม 2552)

น้ำประปา

สมัยก่อนชาวบ้านชอยพรุใหญ่จะใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เพราะพื้นที่โดยส่วนรวมของชอยพรุใหญ่นั้นอุดมสมบูรณ์ แต่ในปี พ.ศ. 2548 หลังเกิดสึนามิ มีโครงการติดตั้งน้ำดื่มในหมู่บ้าน สนับสนุนงบประมาณโดย CARITAS INTERNATIONAL ดำเนินงานโดยศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี ได้เข้ามาช่วยเหลือให้ชาวบ้านชอยพรุใหญ่มีน้ำอุปโภคบริโภค จากการสำรวจแหล่งน้ำของชาวบ้านชอยพรุใหญ่ โดยศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี พบว่า แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่ในหมู่บ้านชอยพรุใหญ่ น้ำไม่สะอาด มีสารเคมีเจือปน เป็นสนิมซึ่งไม่สามารถนำมาบริโภคได้ จึงได้รับการสนับสนุนจากศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี เป็นเครื่องกรองน้ำเพื่อการทำให้ได้บริโภคกันในชอยพรุใหญ่ คิดค่าบริการ 5 ลิตร/ราคา 1 บาท ในปี 2553 เป็นต้นไป จะขึ้นค่าน้ำเป็นถังละ 5 บาท เนื่องจากต้องเก็บค่าบำรุงเพื่อซ่อมแซมท่อประปา (นางมณี อ่อนสุวรรณ, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2552)

2.2 สภาพทางสังคม

2.2.1 การตั้งบ้านเรือน

จากการสัมภาษณ์ นางมณี อ่อนสุวรรณ (4 มกราคม 2553) ได้ทราบว่า สมัยก่อนประมาณ 40 ปีมาแล้วชอยพรุใหญ่มีบ้านอยู่ 3 หลัง คือ บ้านของนางวณี เพ็ชรชาติ นางประคอง อ่อนสุวรรณ และนายนุกูล อ่อนสุวรรณ ผู้บุกเบิกชอยพรุใหญ่ ชื่อนายคล้าย อ่อนสุวรรณ และนางศรีดา อ่อนสุวรรณ นายคล้ายสมัยก่อนนับถือศาสนาพุทธแล้วเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม ต่อมาลูกของนายคล้าย ชื่อนายนุกูล อ่อนสุวรรณ สืบทอดมรดกที่ดินต่อมาสมัยก่อนการแบ่งที่ดินไม่เป็นทางการ ต่างคนต่างจับจองไม่มีหนังสือโฉนด คนสมัยก่อนเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยต้องขายที่ดิน เพื่อที่จะเอาเงินไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล พอนายคล้ายเสียชีวิตที่ดินถูกขายหมด ลูกๆ จึงย้ายไปปลูกบ้านด้านล่างใกล้ป่าโกงกาง ปัจจุบันบ้านแต่ละหลังสวยกว่าเดิมมากและสะดวกสบายเนื่องจากการได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี ในการสร้างบ้านที่อยู่อาศัยโดยไม่ต้องเสียค่าปลูกสร้าง ลักษณะบ้านเรือนในชุมชนชอยพรุใหญ่ มี 2 แบบ คือ

บ้านแบบดั้งเดิม ฝายบ้านจะเป็นไม้ไผ่สานขัดลาย หลังคามุงจากหรือสังกะสี สร้างแบบ เรียบง่าย ตัวบ้านไม่กว้าง มีใต้ถุนสูง 2 เมตร เพราะน้ำทะเลจะขึ้นสูงเกือบ 2 เมตรถึงใต้ถุน แต่ก่อนบ้านจะติดริมน้ำ หน้าบ้านสามารถจับปลา ปู หอยได้ สมัยก่อนน้ำขึ้นถึงพื้นดิน เรือสามารถมาจอดข้างบนได้ พอผ่านมา 30 ปี สภาพเปลี่ยนไปจากเดิม น้ำทะเลลดลง ทรัพยากรทางทะเลลดลง การจับปลา ปู หอย เกือบจะหมดไป

ภาพที่ 2.7

บ้านดั้งเดิมชอยพุดใหญ่

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2552

บ้านสมัยใหม่ เป็นบ้านชั้นเดียว ความกว้าง 5 เมตร ยาว 12 เมตร หน้าบ้านเรียกว่ามุข ข้างในบ้านจะมีห้องรับแขกและใช้ดูทีวี ห้องนอน ห้องครัว และห้องน้ำ หลังเหตุการณ์สึนามิ ทางคณะสงฆ์ของศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี เข้ามาช่วยเหลือมีซิสเตอร์และบาทหลวงเข้ามาสำรวจความเสียหายของหมู่บ้าน ช่วงนั้นเป็นช่วงรัฐบาล พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีงบประมาณช่วยเหลือของทางคณะสงฆ์มาจากเมืองมิลาน ประเทศอิตาลี ซึ่งความจริงแล้วชอยพุดใหญ่ ได้รับความเสียหายไม่มาก แต่ซิสเตอร์และบาทหลวง เห็นว่าชาวบ้านควรได้รับความช่วยเหลือ เนื่องจากชาวบ้านมีความลำบากเรื่องที่อยู่อาศัย จึงให้งบประมาณในการจัดสร้างบ้าน ทำให้มีการรวมตัวของชาวบ้านหมุนเวียนกันมาลงแขกสร้างบ้านเสร็จทีละหลัง ทั้งหมด 13 หลัง บางบ้านซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด เช่น หลังคา ห้องน้ำ ห้องครัว ฝาผนัง เป็นต้น (นายมานพ อ่อนสุวรรณ, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2553)

ภาพที่ 2.8

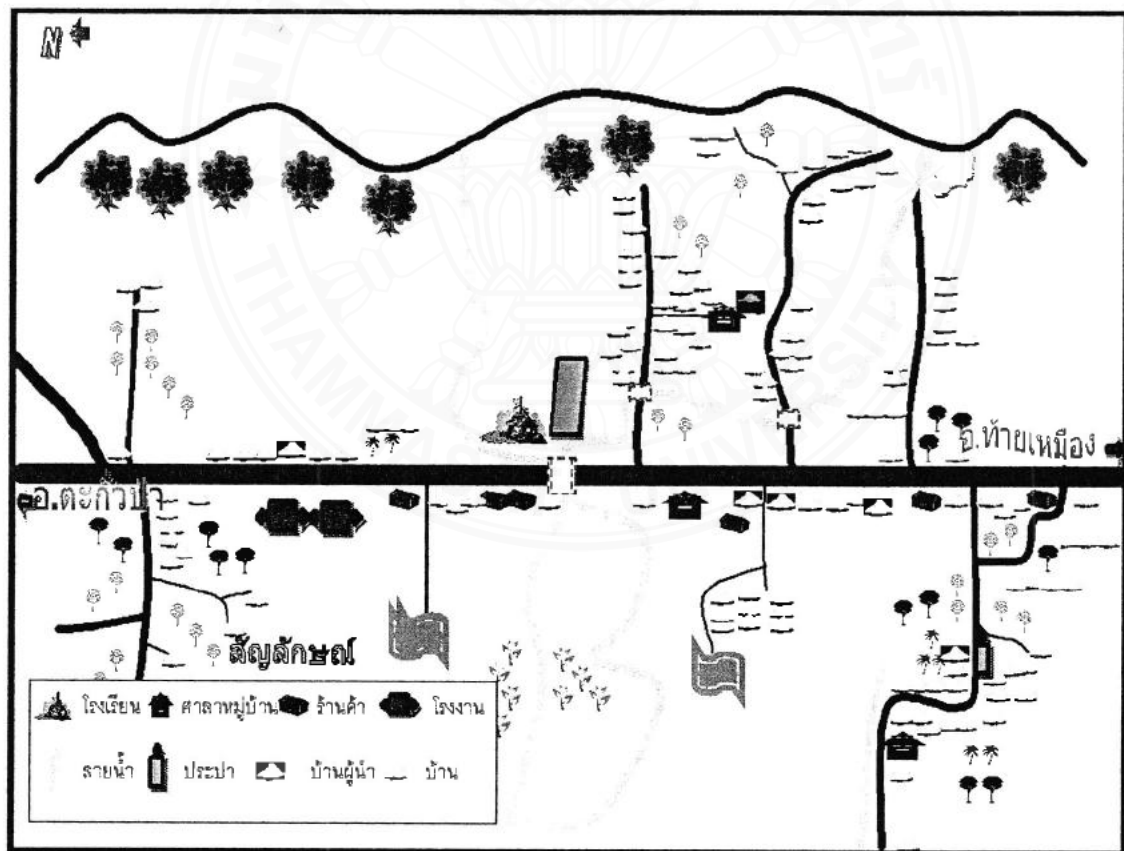
บ้านสมัยใหม่ชอยพุดใหญ่

ปลูกสร้างโดยศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2552

ภาพที่ 2.9
แผนที่ชุมชนบ้านขนิม ม.7

ที่มา : สํารวจโดยบัณฑิตอาสาสมัคร 10 ตุลาคม 2552

บ้านขนิมมีจำนวนหลังคาทั้งหมด 180 ครอบครั้ว บ้านที่บัณฑิตอาสาสมัครพักอยู่
ชอยพรุใหญ่ ซึ่งอยู่ชอยแรกทางขวามือ ชอยนี้จะมีบ้านเรือนทั้งหมด 24 ครอบครั้ว นับถือ
ศาสนาอิสลาม 7 ครอบครั้ว พุทธ 17 ครอบครั้ว มีร้านค้า 1 ร้าน ประปาชุมชน 1 แห่ง
ศาลาอเนกประสงค์ 1 แห่ง บ่อกุง 2 บ่อ ระยะทางเข้ามาในหมู่บ้านจากปากทางถึงท่าเทียบเรือ
ประมาณ 650 เมตร ทางเข้าชอยพรุใหญ่ จะมีบ้านตั้งอยู่เป็นครอบครั้ว นามสกุล แซ่อึ้ง นพแก้ว
แซ่ตัน สองแก้ว ชดเด็จ และยีนยง นามสกุลที่มีเครือญาติมาก ได้แก่ แซ่อึ้ง นพแก้ว และ
แซ่ตัน ครอบครั้วที่ตั้งอยู่ปากทางเข้าเป็นผู้มีเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่ เข้ามาในชอยพรุใหญ่
จะเป็นครอบครั้ว นามสกุล อ่อนสุวรรณ ทับไชย หนักแน่น แซ่สือ หัวหาญ คล่องสมุทร จิงา
หลักมัน เพ็ชร์ชาติ ชายเชื้อ ทังอิด และสัญญา นามสกุลที่มีเครือญาติมาก คือ อ่อนสุวรรณ
ทับไชย ในชอยพรุใหญ่

2.2.2 ลักษณะประชากร

บ้านชนิมมีจำนวนทั้งหมด 180 ครอบครัวยุค โดยที่มีประชากรทั้งสิ้น 747 คน แยกเป็น เพศชาย 382 คน เพศหญิง 365 คน

ตารางที่ 1

จำนวนประชากรบ้านชนิม แยกตามอายุและเพศ พ.ศ. 2551

กลุ่มอายุ	เพศ		จำนวนรวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ต่ำกว่า 1 ปี	4	2	6
1 - 2 ปี	11	18	29
3 - 5 ปี	12	13	25
6 - 11 ปี	27	41	68
12 - 14 ปี	22	17	39
15 - 17 ปี	23	14	37
18 - 49 ปี	198	174	372
50 - 60 ปี	48	41	89
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	37	45	82
รวมทั้งหมด	382	365	747

ที่มา : ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (จปฐ.2) ปี 2551

ประชากรในหมู่บ้าน นับถือศาสนาพุทธ 92 % และ นับถือศาสนาอิสลาม 8 % แยกประเภทเป็น ตามอัตราส่วนดังนี้

ศาสนาพุทธ	92 %
ศาสนาอิสลามและอื่น ๆ	8 %
สัญชาติไทย	100 %
เชื้อชาติไทย	100 %

สำหรับชอยพู่ใหญ่ มีจำนวนทั้งหมด 24 หลังคาเรือน โดยมีประชากร 109 คน แยกเป็น เพศชาย 61 คน เพศหญิง 48 คน

ตารางที่ 2

จำนวนประชากรชอยพู่ใหญ่ แยกตามอายุและเพศ ณ วันที่ 4 มกราคม 2553

กลุ่มอายุ	เพศ		จำนวนรวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
1 - 2 ปี	1	2	3
3 - 5 ปี	3	3	6
6 - 12 ปี	4	5	9
13 - 15 ปี	5	3	8
16 - 20 ปี	5	4	9
21 - 30 ปี	16	7	23
31 - 49 ปี	14	16	30
50 - 60 ปี	9	4	13
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	4	4	8
รวมทั้งหมด	61	48	109

ที่มา : สํารวจโดยบัณฑิตอาสาสมัคร 4 มกราคม 2553

ประชากรในหมู่บ้าน นับถือศาสนาพุทธ 75 % และ นับถือศาสนาอิสลาม 25 % คิดเป็นมุสลิม 7 ครอบครัว พุทธ 17 ครอบครัว แยกตามเพศเป็นมุสลิม ชาย 17 คน หญิง 16 คน รวม 33 คน เป็นพุทธ ชาย 44 คน หญิง 32 คน รวม 76 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 109 คน

2.2.3 การศึกษา

การเรียนในระดับประถมศึกษา ผู้ปกครองจะส่งลูกๆ ไปเรียนที่โรงเรียนวัดประชุมศึกษา โรงเรียนบ้านฝ้ายท่า โรงเรียนบุญแสงวิทยา อยู่หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งมะพร้าว และโรงเรียนบ้านลำปี หมู่ที่ 8 ตำบลท้ายเหมือง โดยในพื้นที่จากซอยน้ำตกบ้านขนิมจนถึงซอยพรใหญ่ ผู้ปกครองจะส่งลูกๆ ที่โรงเรียนบ้านลำปี และในพื้นที่จากซอยน้ำตกบ้านขนิมจนถึงสุดเขตเข้าเขตของหมู่ที่ 1 ทุ่งมะพร้าวผู้ปกครองจะส่งลูกๆ ไปเรียนที่โรงเรียนวัดประชุมศึกษา โรงเรียนบ้านฝ้ายท่า โรงเรียนบุญแสงวิทยา เมื่อจบระดับประถมศึกษาแล้วนักเรียนจะเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในหมู่บ้านขนิมมี 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2524 เป็นโรงเรียนรัฐบาล ในอดีตเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 3 เพิ่งขยายโอกาสถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2537

ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา ชื่อนายถนัด ก่อสุวรรณ ปัจจุบันมีครูและเจ้าหน้าที่ธุรการ รวมทั้งสิ้น 25 คน นักเรียนทั้งหมด 397 คน นักเรียนชาย 220 คน นักเรียนหญิง 177 คน ที่ตั้งโรงเรียนอยู่ที่หมู่ 7 บ้านขนิมเป็นที่ดินของบริษัท อ่องชิมฝ้าย จำนวนเนื้อที่ 35 ไร่ นักเรียนที่จบระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จะเข้าศึกษาต่อทางสายอาชีพที่วิทยาลัยเทคนิคท้ายเหมือง วิทยาลัยเทคโนโลยีภูเก็ต วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ตและวิทยาลัยเทคนิคพังงา ส่วนใหญ่ศึกษาต่อด้านสายอาชีพ ส่วนนักเรียนที่จบระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จะศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา จะเด่นด้านกีฬา เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล ฯลฯ (นายถนัด ก่อสุวรรณ, นางสาวจิตติวรรณ แซ่ตัน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2552)

ภาพที่ 2.10

โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2552

ตารางที่ 3

ระดับการศึกษาของประชากรบ้านขนิม พ.ศ. 2551

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)
1. ไม่รู้หนังสือ	11
2. ระดับประถมศึกษา	365
3. ระดับมัธยมศึกษา/ปวช.	118
4. ระดับอนุปริญญา/ปวส.	55
5. ระดับปริญญาตรี/สูงกว่า	31

ที่มา : แผนชุมชน.องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว พ.ศ.2551

ชาวบ้านขนิมส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มากที่สุดมีจำนวน 365 คน รองลงมา จบระดับการศึกษาขั้นมัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวน 118 คน ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 55 คน จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 31 คน และไม่รู้หนังสือ จำนวน 11 คน

สถานที่ศึกษาและแหล่งเรียนรู้

บ้านชนิมมีสถานที่สำคัญด้านการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ คือ

1) โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 6 เป็นแห่งการศึกษาและเรียนรู้ให้กับนักเรียนในชุมชน และชุมชนใกล้เคียง ผู้อำนวยการบริหารโรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา ชื่อ นายณัด ก่อสุวรรณ ได้เปิดโอกาสให้เยาวชนที่หยุดการศึกษาสามารถเข้าเรียนต่อ อย่างเช่น เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้พักการเรียนเป็นเวลา 1 - 2 ปี ยังให้โอกาสเรียนต่อมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ได้ และเป็นโอกาสที่ดีกับเยาวชนที่ต้องการเรียนต่อให้จบหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

2) ศาลาอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน เป็นที่ประชุมของหมู่บ้าน ทุกๆ วันที่ 6 ของเดือน จะมีการประชุมหมู่บ้าน และเป็นที่ยุ้ยืม ออมเงิน กองทุนหมู่บ้าน ให้กับสมาชิกที่ยุ้ยืมส่งเงินในแต่ละเดือน เป็นรอบที่จัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน เช่น ลอยกระทง อบรม ฯลฯ สามารถมาพักผ่อน มีบรรยากาศดีลมเย็นสบาย และมีร้านอาหารเรือนแพของกำนันจุมพล ขอพงษ์ไพบลีย์

3) ศูนย์ฝึกอาชีพ 2 แห่ง แห่งแรกคือ สถานที่ฝึกทำผ้าบาติกตั้งอยู่ที่บ้านชนิมใกล้ท่าเทียบเรือ เพื่อสร้างอาชีพเสริมให้กับชาวบ้านให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด สามารถพัฒนาฝีมือชาวบ้านให้ผลิตเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับ 4 ดาว และเป็นที่ยุ้ยืมของคนทั่วไป แห่งที่ 2 คือ สถานที่ฝึกทำอิฐตัวหนอน เป็นอิฐใช้สำหรับปูทางเดิน ตั้งอยู่ที่ซอยพรุใหญ่ ฝั่งก่อตั้งวันที่ 14 เมษายน 2553 เป็นศูนย์ฝึกอาชีพเสริมให้กับชาวบ้านที่ต้องการหารายได้เสริม ตามความต้องการของชาวบ้านซอยพรุใหญ่ ที่ต้องการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้แห่งแรกในภาคใต้ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านซอยพรุใหญ่ได้ ในอนาคตอันใกล้

นอกจากนี้ มีแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารที่สำคัญในหมู่บ้าน คือ

1) หอกระจายข่าวของหมู่บ้านมีคณะกรรมการคอยดูแล และมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ โดยการประชาสัมพันธ์เพื่อใช้ในการกระจายข่าวและเสียงตามสายเพื่อให้คนในชุมชนทั้งหมดได้รับฟังเรื่องราวเกี่ยวกับหมู่บ้านและเหตุการณ์ต่างๆ เช่น รายงานการประชุมของคณะกรรมการของหมู่บ้าน ข่าวจากทางราชการ ข่าวสาธารณสุข ข่าวเกี่ยวกับการเกษตร

การศึกษา สวัสดิการสังคม การเกิดคลื่นสึนามิ และกิจกรรมประเพณีในหมู่บ้าน เป็นต้น จึงนับว่าเป็นสื่อที่ค่อนข้างเข้าถึงชาวบ้านในชุมชนได้เป็นอย่างดี

2) ป้ายประชาสัมพันธ์เป็นสื่อหนึ่งที่ทำให้ผลดีในการเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมต่างๆ ใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น ใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป้ายร้านอาหาร ร้านค้า ร้านขายยา งานประเพณี วันสำคัญทางศาสนา ป้ายแนะนำทาง สถานที่สำคัญและกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

2.2.4 ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

เนื่องจากชุมชนบ้านขนิม มีประชากรที่นับถือศาสนาพุทธและมุสลิม ในการนำเสนอข้อมูลด้านศาสนา วัฒนธรรม จึงเป็นการนำเสนอข้อมูลของทั้ง 2 ศาสนา ดังนี้

1) ประเพณี วัฒนธรรม ของชาวไทยพุทธ

ชาวบ้านขนิมส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 92 และจะนับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 8 จากจำนวนประชากรทั้งหมด ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตรวมทั้งค่านิยมและความเชื่อภายในชุมชน ซึ่งชาวบ้านขนิมที่เป็นชาวพุทธมีประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญ คือ

ประเพณีวันตรุษจีน บ้านขนิมมีประชากรในพื้นที่สืบเชื้อสายจีน ดังนั้น ประเพณีวันตรุษจีนจึงนับได้ว่า เป็นประเพณีที่คนในชุมชนให้ความสำคัญ เพื่อเป็นการเซ่นไหว้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และแสดงให้เห็นถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ

ประเพณีวันสงกรานต์ เมื่อถึงวันสงกรานต์ ชาวบ้านขนิมก็จะจัดให้มีการทำบุญตักบาตรที่วัดประชุมศึกษาและรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ เพื่อเป็นการขอพรและแสดงความเคารพต่อผู้อาวุโส และเพื่อสืบสานประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยให้สืบเนื่องไป พวกเด็ก ๆ และทุกคนในหมู่บ้านจะเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนาน

ประเพณีวันเข้าพรรษา เมื่อถึงวันสำคัญของศาสนาพุทธ โดยเฉพาะวันเข้าพรรษา ชาวบ้านขนิมจะมาทำบุญที่วัดประชุมศึกษากันเกือบทุกครัวเรือน มีการนำข้าวตอกดอกไม้ และนำเทียนพรรษาไปถวายที่วัด และในช่วงระยะเวลาเข้าพรรษานี้ ชาวบ้านจะนิยมไปทำบุญที่วัดทุกวันพระ นอกจากนี้มีการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา และถือศีลตลอดฤดูกลางเข้าพรรษาด้วย

ประเพณีวันสารทเดือนสิบ วันสารทเดือนสิบ จะตรงกับวันแรม 15 ค่ำเดือน 10 ของทุกปี ถือว่าเป็นวันสำคัญที่สุดวันหนึ่งของชาวจังหวัดพังงา และจังหวัดทางภาคใต้ ชาวบ้านขนิมและหมู่บ้านข้างเคียง ก็เช่นกันได้ถือเอาวันสารทเดือนสิบ เป็นวันที่สำคัญสุดในรอบปี เพราะมีความเชื่อกันว่าเป็นวันที่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว จะได้รับการปลดปล่อยจากอบายภูมิเพื่อมารับส่วนบุญส่วนกุศล ได้เพียง 1 วัน ดังนั้นชาวบ้านทุกครัวเรือนตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ จะนำข้าวปลาอาหารไปทำบุญที่วัด เพื่อเป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ส่วนลูกหลาน หรือญาติพี่น้องที่ออกจากบ้านไปทำงาน หรือพักอาศัยอยู่ต่างถิ่นก็ได้ถือโอกาสนี้กลับมาบ้านเกิด เพื่อที่จะทำบุญร่วมกับญาติพี่น้องที่วัด เป็นการแสดงให้เห็นถึงการรวมพลังความสามัคคีของคนในชุมชน

ประเพณีลอยกระทง เพื่อสืบสานประเพณี วัฒนธรรมไทยการขอขมาต่อพระแม่คงคา บ้านขนิมมีทำนน้ำซึ่งติดกับถนนเพชรเกษมที่เหมาะสมกับการลอยกระทง โดยชาวบ้านช่วยกันโดยใช้งบประมาณของหมู่บ้านและมีการทำกระทงจำหน่าย และมีการจัดเลี้ยงน้ำชาเพื่อหางบประมาณจัดซื้อจัดสร้างอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น ในหมู่บ้านและเป็นทุนการศึกษาของเด็กในหมู่บ้าน สมทบให้กับกองทุนแม่ของแผ่นดิน และแสดงให้เห็นถึงความสามัคคีของคนในชุมชน และมีกิจกรรมต่อเนื่องกันมา จนเป็นกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นมีชื่อเสียงของตำบล เนื่องจากมีทุกบ้านมาลอยกระทงเป็นประจำทุกปี

ประเพณีปล่อยเต่า ทางจังหวัดพังงามีการจัดงานปล่อยเต่าขึ้นทุกๆ ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 - 10 มีนาคม จัดขึ้นที่หาดทะเลท้ายเหมือง ซึ่งจัดมาตั้งแต่ปี 2513 ประมาณ 40 ปี ชาวบ้านขนิมจะไปร่วมประเพณีปล่อยเต่าที่หาดทะเลท้ายเหมืองทุกปี สมัยก่อนชาวบ้านออกมาหาไข่เต่าทะเลตามชายหาดเพื่อมาทำเป็นอาหาร เต่าทะเลได้ลดจำนวนลง ทางกรมอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลท้ายเหมือง รณรงค์และอนุรักษ์เต่าทะเลเหล่านี้ให้อยู่กับธรรมชาติ เอาไข่เต่าฟักให้เกิดมาเป็นลูกเต่า พอเติบโตได้เต็มที่ที่สามารถผจญภัยด้วยตนเอง จะปล่อยเต่าลงสู่ทะเลให้เต่าขยายพันธุ์ต่อไป ให้อุ่นหลังได้ดูและเรียนรู้ต่อไปในอนาคต

ตารางที่ 4
ปฏิทินวัฒนธรรมของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธบ้านขนิม

ประเพณี	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. ประเพณีวัน ตรุษจีน		↔										
2. วันสงกรานต์				↔								
3. วันเข้าพรรษา							↔					
4. ประเพณีสารท เดือนสิบ (เชิงเปรต)										↔		
5. วันลอยกระทง											↔	

ที่มา : กำนันจุมพล ขอพงษ์ไพบูลย์, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2552

2) ประเพณี วัฒนธรรม ของชาวไทยมุสลิม

ชาวไทยมุสลิมชอยพหุใหญ่มีขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักการ คำสอนของอิสลาม โดยมีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ เช่น วันฮารีรายอฮิดีลฟีตรี วันฮารีรายอฮิดีลอัฎฮา การถือศีลอด และวันเมาลิด

วันฮารีรายอฮิดีลฟีตรี จะมีขึ้นหลังจากมีการถือศีลอด ภาษาอาหรับเรียกว่า "คิยาม" ภาษามลายู เรียกว่า "ปอซอ" มีขึ้นในเดือนที่ 9 ของฮิจเราะห์ศักราช คือ เดือนรอมฎอน ของทุกๆปี เมื่อสิ้นสุดการถือศีลอด จะมีประเพณีฮารีรายอขึ้น เรียกว่า "วันฮารีรายอฮิดีลฟีตรี" เป็นวันเฉลิมฉลองของมุสลิม ตามความเป็นจริงแล้ว ประเพณีวันฮารีรายอ ไม่ใช่ประเพณีเฉพาะของคนมุสลิมในประเทศไทย แต่จะเป็นวันแห่งความสุข วันแห่งความยิ่งใหญ่ของมุสลิมทั่วโลก ร่วมกันเฉลิมฉลอง แสดงความเป็นหนึ่งเดียวของศาสนาอิสลาม และสนับสนุนให้มุสลิมถือศีลอดอีก 6 วัน เพื่อเพิ่มผลบุญให้มากยิ่งขึ้น ชาวมุสลิมชอยพหุใหญ่จะไปร่วมเฉลิมฉลองวันฮารีรายอฮิดีลฟีตรี ที่มัสยิดบ้านฝายท่าและบ้านเกาะนก เยี่ยมเยียนพ่อแม่ญาติพี่น้องภายในจังหวัด และต่างจังหวัดไปมาหาสู่กันเพื่อสร้างความรัก ความผูกพันระหว่างผู้นับถือศาสนาอิสลาม

วันฮารีรายออิดิลอัฎฮา นอกจากนี้ยังมีวันฮารีรายอที่สำคัญอีก คือ "วันฮารีรายออิดิลอัฎฮา" หรือรายอฮัจญ์ ซึ่งเป็นวันประกอบพิธีฮัจญ์ของชาวมุสลิม ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย คือวันที่ 10 ของเดือนซุลฮิจญะฮ์ เป็นวันเฉลิมฉลองของชาวมุสลิมด้วยการเชือดสัตว์ สำหรับชาวมุสลิมชอยฟุใหญ่จะไปร่วมเฉลิมฉลองที่มัสยิดบ้านเกาะนกและบ้านฝายท่า เนื่องจากชอยฟุใหญ่ไม่มีมัสยิด วัวที่จะเชือดต้องมีอายุ 2 ปีขึ้นไป สุขภาพแข็งแรงไม่เป็นโรค การเชือดวัวหนึ่งตัวจะต้องแบ่งให้ได้ 7 ส่วน เมื่อเชือดเสร็จก็จะมาแบ่งเนื้อเท่าๆ กัน แล้วนำมาประกอบเป็นอาหาร สำหรับงานบุญเพื่อเฉลิมฉลอง จะมีการเชิญบรรดาผู้นำศาสนา ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้านมารับประทานอาหารร่วมกัน เนื้อที่ได้มาจากการแบ่งได้คนละ 1 ส่วน ประมาณ 10 กิโลกรัม ใน 10 กิโลกรัม จะต้องหาร 7 ส่วน ของเนื้อวัว 1 ชิ้น ประมาณ 2 - 3 ชีด เพื่อบริจาคให้แก่ผู้ยากจน สำหรับคนที่มีฐานะดีจะเชือดวัวหนึ่งตัวเลย และจะทำการเชือดวัวทุกปี สำหรับผู้ที่ยากจนไม่จำเป็นที่จะต้องทำทุกปีก็ได้ ทำแล้วได้บุญ ไม่ทำก็ไม่เป็นไร

วันถือศีลอด ในแต่ละปีชาวมุสลิมต้องถือศีลอดหนึ่งเดือนเต็ม (ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า 30 วันเสมอไป) เดือนที่ถือศีลอดนี้ชื่อว่า "รอมฎอน" ซึ่งเป็นเดือนที่ 9 ตามปฏิทินอาหรับโดยนับเดือนทางจันทรคติ การถือศีลอดนั้นมีข้อยกเว้นเฉพาะหญิงมีครรภ์ เด็ก คนเจ็บ คนแก่ และคนเดินทาง การถือศีลอดนั้นต้องถือตลอดทั้งวัน คือเริ่มตั้งแต่รุ่งสางจนถึงตะวันตก วิถีปฏิบัติคือให้รับประทานอาหารตั้งแต่ตะวันตกจนถึงเวลารุ่งสางก่อน 04.30 น. การถือศีลอดของชาวบ้านชอยฟุใหญ่ส่วนมากไม่ค่อยได้ถืออย่างเต็มที่ เพราะหลังจากการทำงานกลับมาเกิดการเมื่อยล้าของร่างกาย ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ วันไหนที่พักผ่อนอยู่บ้านได้ถือศีลอดช่วงเดือนบวชจะออกไปซื้อกับข้าวและของหวานที่บ้านฝายท่าและคลองเจริญ ซึ่งจะมีชุมชนมุสลิมอยู่กันจำนวนมากกว่าชอยฟุใหญ่ และมีมัสยิดอยู่ในชุมชนด้วย

วันเมาลิด การจัดงานวันเมาลิด จะมีการจัดขึ้นในเดือน รอบีอุลเอาวัลของฮิจเราะห์ศักราช ของทุกๆ ปี เนื่องจากเดือนนี้เป็นเดือนประสูติของท่านนบีมุฮัมมัด คือลข (ศาสดา) ดังนั้นเพื่อเป็นการแสดงความรักใคร่ต่อท่าน จึงจัดประเพณีงานเมาลิดขึ้น การกินข้าวสารใหม่ ชาวมุสลิมชอยฟุใหญ่ไปจัดงานเมาลิดร่วมกับชาวมุสลิมบ้านเกาะนก เนื่องจากมุสลิมบ้านฟุใหญ่มีประชากรน้อยและไม่มีผู้นำศาสนา การทำประเพณี ข้าวสารใหม่ จะมีการจัดทำอาหารเพื่อเลี้ยงแขก จะมีการเชิญบรรดา ผู้นำศาสนา พร้อมชาวบ้านมาร่วมรับประทานอาหารกัน เหตุที่ชาวบ้านปฏิบัติประเพณีนาชิบารู คือ กินข้าวใหม่ เนื่องจากมีความเชื่อว่าเป็นการขอพรจากองค์อัลลอฮ์ให้มีความเป็นสิริมงคลกับข้าวสารใหม่ในแต่ละปี

ประเพณีแต่งงาน การแต่งงานมักถือฤกษ์ 4 - 5 โมงเย็น คือ กำหนดเวลา ขบวนขันหมากเจ้าบ่าวไปที่บ้านเจ้าสาวเงินค่าสินสอดใส่ในขันทองเหลืองใบเล็ก ๆ หุ้มด้วย ผ้าเช็ดหน้าให้เจ้าบ่าวถือไป พร้อมด้วยกล้วยพันธุ์ดี 2 - 3 หวี ทางบ้านเจ้าสาวก็เตรียมต้อนรับ โดยเชิญโต๊ะอิหม่ามเป็นประธานพร้อมด้วย "คอเต็บ" และผู้ทรงคุณธรรมอีก 1 คน เช่น กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นสักขีพยาน โต๊ะอิหม่ามเป็นผู้ตรวจนับเงินค่าสินสอดเพื่อความถูกต้อง จากนั้นมีการร่วมรับประทานอาหาร ฝ่ายเจ้าสาวเก็บตัวอยู่ในห้องหรือในครัวเท่านั้น หลังจาก การเลี้ยงอาหารผ่านไปแล้ว เจ้าบ่าวก็ไปนั่งขัดสมาธิตรงหน้าโต๊ะอิหม่ามโอกาสนี้พ่อเจ้าสาวตรงไปที่ห้องเจ้าสาว พร้อมกับบอกว่า "พ่อจะให้ลูกแต่งงานกับ (ชื่อเจ้าบ่าว) ลูกจะยินยอมหรือไม่" การถามและตอบระหว่างพ่อลูก ต้องมีพยาน 2 คน คือคอเต็บ และผู้ทรงคุณธรรมรับฟังอยู่ด้วย เมื่อผู้เป็นเจ้าสาวตอบรับยินยอมก็ดำเนินพิธีต่อไป โดยพ่อเจ้าสาวมากล่าวมอบหมายให้ โต๊ะอิหม่ามเป็นผู้ประกอบพิธีแต่งงาน จากนั้นมีการอ่านคุตบะฮ์ คือ การท่องหรือ อ่านศาสนบัญญัติตามแบบฉบับที่เกี่ยวกับการแต่งงาน เสร็จแล้วโต๊ะอิหม่ามยื่นมือไปจับปลายนิ้ว มือเจ้าบ่าวพร้อมกับเริ่มประกอบพิธีแต่งงานโดยกล่าว "(ชื่อเจ้าบ่าว) ฉันได้รับมอบหมายจากพ่อ (ของเจ้าสาว) ให้ฉันจัดการแต่งงานเธอกับ (ชื่อเจ้าสาว) บุตรสาวของ (ชื่อบิดาเจ้าสาว) ด้วยเงิน ค่าสินสอด จำนวน 50,000 บาท ตู๋นัย" คำว่า ตู๋นัย เป็นทำนองคำสั่งให้เจ้าบ่าวกล่าวตอบรับ เจ้าบ่าวตอบรับ "ฉันยอมรับการแต่งงาน ตามจำนวนเงินค่าสินสอดดังกล่าวแล้ว" เมื่อเจ้าบ่าว กล่าวจบแล้วสักขีพยานก็กล่าวกับบรรดาผู้มาร่วมพิธีว่า "ใช้ได้ไหม" คือหมายถึง คำกล่าว ของบ่าวสาวนั้นถูกต้องหรือไม่ เมื่อทุกคนรับว่า "ใช้ได้" คอเต็บหรือโต๊ะอิหม่ามจึงอ่านคูอาร์ หรือกล่าวคำขอพรจากพระเจ้าเป็นเจ้า จบแล้วเจ้าบ่าวทำความเคารพโต๊ะอิหม่ามและทุกคนในพิธี ด้วยการจับมือ หลังจากนั้นเจ้าบ่าวและเจ้าสาวออกเงินฝ่ายละเท่าๆ กันเพื่อมอบให้โต๊ะอิหม่าม เป็นค่าสมนาคุณ โต๊ะอิหม่ามจะแบ่งเงินให้สักขีพยานทั้งสองด้วย ส่วนเงินค่าสินสอดก็มอบให้พ่อ แม่เจ้าสาวรับเอาไป หลังจากพิธีแต่งงานแล้ว พ่อแม่ฝ่ายหญิงก็เริ่มเชิญงานแต่ง คือเชิญชวนกิน ข้าว คือข้าวสวยกับแกงเนื้อวัวหรือเนื้อควาย จากนั้นทั้งคู่มาร่วมรับประทานอาหาร เสร็จพิธีแล้ว ฝ่ายชายต้องนอนค้างคืนบ้านฝ่ายหญิง 3 คืน ต่อจากนั้นก็มีพิธีส่งตัวเจ้าสาวไปที่บ้านเจ้าบ่าวและ ฝ่ายเจ้าบ่าวจัดอาหารเลี้ยงต้อนรับผู้ไปร่วมพิธีด้วย

ที่ชอยพรุใหญ่มีประเพณีการแต่งงานของชาวมุสลิมเหมือนกับที่อื่นๆ ซึ่งจะแตกต่างในเรื่องการจัดงานเลี้ยงและการเรียกค่าสินสอดเท่านั้น จัดงานเลี้ยงแบบธรรมดาเลี้ยงญาติพี่น้องให้รู้ว่าเป็นการแต่งงาน ลูกมีครอบครัวแล้ว ไม่ต้องจัดงานเลี้ยงใหญ่โตไม่ต้องล้มวัวล้มควาย อย่าง ค่าสินสอดเท่าไรก็ได้ไม่ต้องเป็นหนี้สิน เมื่อก่อน 7,000 บาท ชาวบ้านคนหนึ่งกล่าวว่า "เรื่อง

ค่าสินสอดไม่สำคัญเท่ากับชีวิตของลูกสาวในเมื่อลูกรัก ขอให้มีความสุขในการใช้ชีวิต” (นางมณี อ่อนสุวรรณ, สัมภาษณ์ 22 เมษายน 2553)

ประเพณีการตาย ที่ชอยพรุใหญ่เมื่อมีคนตายจะต้องแจ้งโตะอิหม่ามที่อยู่บ้านเกาะนก เนื่องจากชอยพรุใหญ่ไม่มีผู้นำศาสนา เพื่อจัดการนำศพไปฝังโดยเร็ว เมื่อโตะอิหม่ามรับทราบแล้ว จะตีกลองมัสยิด 3 ครั้ง เพื่อเป็นสัญญาณบอกให้ชาวบ้านทราบ ญาติมิตรผู้ตายก็ช่วยเหลือเกี่ยวกับการทำศพ การอาบน้ำศพนั้น มีผู้อบน้ำศพ 3 - 4 คน โดยนั่งเรียงแถวใกล้ชิดกัน เขยียดขาทั้งสองข้างออกไปเพื่อให้ศพได้วางบนท่อนขา คือ ศีรษะและเท้าศพวางอยู่บนท่อนขาของผู้นั่งคนหัวและคนท้าย ส่วนกลางลำตัววางอยู่บนท่อนขาของผู้นั่งกลาง จากนั้นลูกหลานและญาติมิตรร่วมกันอาบน้ำศพโดยทุกคนต้องเป็นเพศเดียวกันกับผู้ตาย น้ำอาบศพส่วนมากนิยมใส่ใบพุทราหรือผงแก่นจันทร์ เมื่ออาบน้ำศพแล้ว ก็ทำน้ำละหมาดให้กับศพเพื่อให้ศพบริสุทธิ์ จากนั้นยกศพวางลงบนผ้าขาว 3 ผืนซ้อนกัน นอกจากนี้มีสำลีและเครื่องหอมสำหรับปิดหน้าปิดตาส่วนที่มีข้อพับ และอุดตามช่องทวารต่าง ๆ ของร่างกาย เสร็จแล้วใช้ผ้าห่อศพโดยให้ผ้าทางขวาทับทางซ้าย จากนั้นใช้เศษผ้าขาวผูกมัดเหนือศีรษะระหว่างลำตัวและปลายเท้า เพื่อให้ศพอยู่ในสภาพเรียบร้อย แล้วจึงนำศพไปวางบนแคร่หรือหีบศพ แคร่วางศพเป็นแคร่แคบ ๆ มีความยาวเพียงพอสำหรับวางศพ ทั้งสองข้างมีไม้รับเป็นคานยาวยื่นออกไปทั้งหัวและท้าย คานที่ยื่นออกไปนั้นมีความยาวเพียงพอที่จะให้คนหามศพก้าวเดินได้สะดวก เมื่อวางศพบนแคร่แล้วก็ใช้ผ้าคลุมศพให้มิดชิด ศพนั้นจะหามไปทำพิธีละหมาดที่มัสยิดบ้านฝายท่า เพื่อขอพรจากพระผู้เป็นเจ้าให้กับศพ

สมัยก่อนจะหามศพจากชอยพรุใหญ่ถึงบ้านฝายท่าระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร ปัจจุบันมีความสะดวกสบายในการใช้รถใช้ถนน ในการนำศพไปที่มัสยิดได้สะดวกรวดเร็ว หรือไปทำที่กูโบร์ (สุสาน) เลยก็ได้ เมื่อศพไปถึงกูโบร์แล้วก็วางแคร่ลงข้างปากหลุมซึ่งขุดเตรียมไว้ก่อนแล้ว หลุมศพเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าลึกพอสมควร ขอบกันหลุมด้านทิศตะวันตกเป็นด้านยาวถูกขุดเป็นชอกอุโมงค์เป็นที่วางศพ เมื่อเปลื้องผ้าคลุมศพออกแล้วจึงวางศพให้นอนหงายตะแคงร่างเล็กน้อย หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ศีรษะอยู่ทางทิศเหนือ จากนั้นจึงค้ำดินกลบหลุมศพให้เรียบร้อยและทำเครื่องหมายไว้เหนือศพ ทั้งด้านศีรษะและปลายเท้า เครื่องหมายที่ใช้มักเป็นหลักไม้ก้อนหินหรือสิ่งอื่นใดเพื่อให้เป็นที่สังเกตได้สะดวกทำเครื่องหมายเพื่อให้จำไว้ว่าเป็นญาติของใครเวลาญาติมาเยี่ยมศพจะได้ถูกต้อง (นายมานูน อ่อนสุวรรณ, สัมภาษณ์ 1 ตุลาคม 2552)

การละหมาดในวันศุกร์ ศาสนาอิสลามบัญญัติให้ชายมุสลิมทุกคนต้องไปละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิด จะขาดไม่ได้เว้นแต่จำเป็นจริง ๆ เช่น เจ็บไข้ได้ป่วย ผู้ใดไม่ไป 3 ครั้งติดกันถือว่ามิมลทิน การละหมาดดังกล่าวทำในตอนบ่าย และมีการปฏิบัติเหมือนกับละหมาด 5 เวลา แต่ก่อนทำละหมาดจะมีองค์ปาฐกซึ่งปกติทำหน้าที่ "คอเต็บ" ของมัสยิดเป็นองค์ปาฐก โดยบรรยายหลักและการปฏิบัติศาสนาให้ผู้ไปละหมาดฟังทุกวันศุกร์

การละหมาดวันศุกร์มีความสำคัญมากกว่าการละหมาดอื่นๆ ตรงที่ว่า พระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงจัดระเบียบการละหมาดวันศุกร์เอาไว้ โดยให้มุสลิมได้พบปะกัน ณ มัสยิดเป็นประจำทุกสัปดาห์ เพื่อรำลึกถึงพระองค์อัลลอฮ์ร่วมกัน ร่วมพบปะสังสรรค์กัน และหารื้อกันในกิจการต่าง ๆ พร้อมกับได้สดับตรับฟังรสพระธรรมคำสอนของอิสลาม โดยเหตุนี้ คุดบะห์ญุมอะห์ (บทเทศนาในวันศุกร์) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะมันจะเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักของศาสนาให้กับบุคคล พร้อมกับจะขัดเกลาจิตใจของผู้ฟัง ซึ่งหมกมุ่นอยู่กับภารกิจของโลกนี้ (ดูนยา) จนทำให้จิตใจมีความเคร่งเครียด ดังนั้น คุดบะห์ วันศุกร์สามารถที่จะขัดเกลาจิตใจให้พ้นจากกิเลสต่าง ๆ ได้ และสามารถทำให้จิตใจมีความสงบสุขด้วยกับอุดมการณ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ จึงจำเป็นที่ผู้อ่านคุดบะห์ (คอเต็บ) จะต้องสรรหาเรื่องราวที่เป็นคติสอนใจและมีสาระมาปราศรัยในวันศุกร์ มิใช่ว่าจะปฏิบัติไปเพื่อให้พ้นหน้าที่จำเป็นเท่านั้น ถ้าหากว่าเป็นเช่นนี้ การอ่านคุดบะห์วันศุกร์ ก็หาได้ประโยชน์อันใดไม่ เกี่ยวกับความสำคัญของการละหมาดวันศุกร์นั้น พระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงตรัสไว้ว่า "บรรดาผู้ที่ศรัทธาเอ๋ย เมื่อได้มีการเรียกร้องให้ปฏิบัติละหมาดในวันศุกร์ สูเจ้าจงรีบไปยังการรำลึกถึงพระองค์อัลลอฮ์และจงละการค้าขาย นั่นเป็นการดีกว่าสำหรับสูเจ้า ถ้าสูเจ้ารู้" (ซูเราะห์ ญุมอะห์ โองการที่ 9) (สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.kroobannok.com/blog>)

ที่ชอยพรุใหญ่ ไม่มีการละหมาดวันศุกร์และการอ่านคุดบะห์ เพราะว่าไม่มีสุเหร่าและผู้นำศาสนาอิสลาม ไม่สามารถทำละหมาดวันศุกร์ในชุมชนได้ การละหมาดวันศุกร์ต้องมีประชากรเพศชายรวมทั้งหมด 12 - 40 คน ถ้าไม่ครบตามจำนวนไม่สามารถทำละหมาดวันศุกร์ แต่ต้องไปทำละหมาดที่สุเหร่าที่ทำละหมาดและครบตามจำนวนดังที่กล่าวมา เนื่องจากชอยพรุใหญ่ ไม่มีสุเหร่าและผู้นำศาสนาอิสลาม แต่ชาวมุสลิมชอยพรุใหญ่จะไปละหมาดที่บ้านเกาะนกและฝ่ายท่า ซึ่งเป็นหมู่บ้านข้างเคียงที่สามารถไปทำละหมาดได้

ตารางที่ 5
แสดงปฏิทินวัฒนธรรมของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม

วันสำคัญ	เดือนอาหรับ											
	(1) ธ.ค.	(2) ม.ค.	(3) ก.พ.	(4) มี.ค.	(5) เม.ย.	(6) พ.ค.	(7) มิ.ย.	(8) ก.ค.	(9) ส.ค.	(10) ก.ย.	(11) ต.ค.	(12) พ.ย.
1. วันฮารีรายอ - อิดิลฟิตรี - อิดิลอฎฮา										↔		↔
2. วันถือศีลอด								↔				
3. วันเมาลิด	↔											

ที่มา : บัณฑิตอาสาสมัคร 17 ตุลาคม 2552

หมายเหตุ คือ ปฏิทินจันทรคติฮิจเราะฮ์ศักราช ในรอบ 1 ปี เดือนอาหรับ ประกอบด้วย 12 เดือน ดังต่อไปนี้

เดือนที่ 1 ชื่อเดือน	มุฮัรรอม	ตรงกับเดือน ธันวาคม
เดือนที่ 2 ชื่อเดือน	ซอฟัร	ตรงกับเดือน มกราคม
เดือนที่ 3 ชื่อเดือน	รอบิอุล อาวัล	ตรงกับเดือน กุมภาพันธ์
เดือนที่ 4 ชื่อเดือน	รอบิอุช อาเคร	ตรงกับเดือน มีนาคม
เดือนที่ 5 ชื่อเดือน	ญามาดีล อาวัล	ตรงกับเดือน เมษายน
เดือนที่ 6 ชื่อเดือน	ญามาดีช อาเคร	ตรงกับเดือน พฤษภาคม
เดือนที่ 7 ชื่อเดือน	รอญับ	ตรงกับเดือน มิถุนายน
เดือนที่ 8 ชื่อเดือน	ชะฮ์บาน	ตรงกับเดือน กรกฎาคม
เดือนที่ 9 ชื่อเดือน	รอมฎอน	ตรงกับเดือน สิงหาคม
เดือนที่ 10 ชื่อเดือน	เซาวัล	ตรงกับเดือน กันยายน
เดือนที่ 11 ชื่อเดือน	ซุลเกาะฮ์ตะฮ์	ตรงกับเดือน ตุลาคม
เดือนที่ 12 ชื่อเดือน	ซุลฮิญญะฮ์	ตรงกับเดือน พฤศจิกายน

(สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.bloggang.com/mainblog.php>)

2.2.5 สาธารณสุข

การรักษาโรคของชาวบ้านชอยพรุใหญ่ เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยจะไปรักษาที่สถานีนามัยทุ่งมะพร้าว หรือไม่กี่ที่คลินิกหมอสุเทพ หมอปริษา ที่อำเภอท้ายเหมือง และโรงพยาบาลท้ายเหมือง ถ้าเจ็บป่วยหนักจะส่งไปที่โรงพยาบาลตะกั่วป่าหรือไปรักษาที่โรงพยาบาลจังหวัดภูเก็ต

สถานที่และองค์กรที่สำคัญด้านสาธารณสุข มีดังนี้

1) สถานีนามัยทุ่งมะพร้าว จะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้ารับผิดชอบโดยตรงในเรื่องสาธารณสุข มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 11 หมู่บ้าน มีเจ้าหน้าที่ประจำสถานีนามัยทั้งหมด 5 คน ดังนี้

(1) นางพิกุล นาคฤทธิ	เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข
(2) นายจิตรกร วนะรักษ์	นักวิชาการสาธารณสุข
(3) นางสุวรรณี ชัยกิจ	พยาบาลวิชาชีพ
(4) นางดวงพร คงสวัสดิ์	พยาบาลวิชาชีพ
(5) นางชญานุช สุขวโรดม	พยาบาลวิชาชีพ

ภาพที่ 2.11

สถานีนามัยตำบลทุ่งมะพร้าว

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2552

ตารางที่ 6

การให้บริการของสถานีนามัยตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

วัน	เวลา	การบริการ
จันทร์-ศุกร์	08.30-20.30 น.	ตรวจรักษาโรคทั่วไป
จันทร์	08.30-12.00 น.	วางแผนครอบครัว
อังคาร	08.30-12.00 น.	ฝากครรภ์
พุธที่ 2 และ 3 ของเดือน	09.00-12.00 น.	ฉีดวัคซีน
พุธแรกของเดือน	09.00-12.00 น.	ตรวจพัฒนาการ/สุขภาพของเด็ก
พฤหัสบดีแรกของเดือน	06.30-12.00 น.	คลินิกเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง
พุธ/พฤหัสบดี	13.00-16.30 น.	การบริการต่อเนื่อง/เยี่ยมบ้าน
ศุกร์	08.30-12.00 น.	
จันทร์	08.30-12.00 น.	ตรวจหลังคลอด/มะเร็งปากมดลูก
จันทร์	06.30-18.00 น.	คลินิกประกันสังคม(วางแผนครอบครัว)
พุธ/พฤหัสบดี	13.00-15.00 น.	บริการทันตกรรม/บริการที่ท้ายเหมือง
นอกเวลาราชการ	24 ชม.	การบริการเฉพาะผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน

ที่มา : สถานีนามัยตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

2) มูลนิธิสยามรวมใจ (ปู้อินทร์) อาสาสมัครสาธารณสุข ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2547 เป็นมูลนิธิที่ให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณตำบลทุ่งมะพร้าว และในเขตพื้นที่ใกล้เคียงมาโดยตลอด ในปลายปี พ.ศ. 2547 ได้เกิดเหตุพิบัติภัยสึนามิขึ้น และส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยวในบริเวณเขาหลัก หาดบางเนียงและบริเวณใกล้เคียง ทำให้มีผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก มูลนิธิฯ ได้เข้าไปดำเนินการค้นหาผู้รอดชีวิต และช่วยเหลือนำออกจากที่เกิดเหตุเพื่อส่งตัวไปรักษาอาการบาดเจ็บ โดยสามารถช่วยชีวิตผู้ประสบเหตุได้เป็นจำนวนมาก และนอกจากนั้น ยังดำเนินการค้นหา เก็บกู้ ร่างของผู้เสียชีวิต ทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศจำนวนมาก ทำให้งานอาสาที่เหล่าสมาชิกผู้กู้ภัยของสยามรวมใจ ทุ่งมะพร้าวได้ช่วยกันทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนปรากฏแก่สายตา

ประชาชนโดยทั่วไป ทำให้มีผู้ที่มีอุดมการณ์เดียวกัน คือ อยากร่วมงานอาสาช่วยเหลือสังคม โดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทน สมัครเข้ามาช่วยเหลืองานอาสาของกู้ภัยที่ทุ่งมะพร้าวเพิ่มจำนวนมาก ขึ้น (หน่วยบรรเทาสาธารณภัยมูลนิธิโรดสยามรวมใจ (ปูอินทร์) อาสาสมัครสาธารณสุข บ้านขนิม)

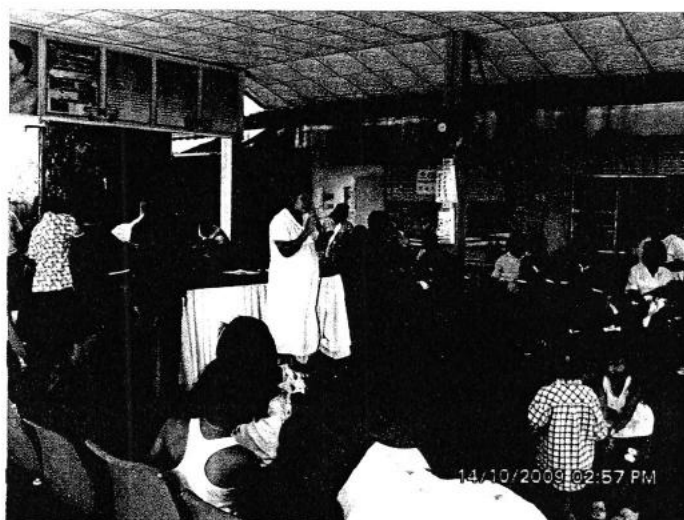
กิจกรรมด้านสาธารณสุข

เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2552 เจ้าหน้าที่อนามัยร่วมกับสภาภาคไทย มาให้ความรู้เกี่ยวกับแม่ที่จะเป็นแม่มือใหม่ การฝากครรภ์ การดูแลสุขภาพของแม่และลูก การปฏิบัติตนขณะตั้งครรภ์ อาหารสำหรับหญิงตั้งครรภ์ ความสำคัญของการฝากครรภ์ การเจาะเลือดเพื่อตรวจหาโรคต่างๆ ได้แก่ โรคเอดส์ โรคทาลัสซีเมีย โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โลหิตจาง และโรคไวรัสตับอักเสบบี รวมทั้งมีกิจกรรมสร้างสรรค์กับเด็กอายุ 3-5 ปี เล่นเกม มีการแจกของเล่นต่างๆ เพื่อสร้างความสนุกสนานให้แม่และลูกได้มีส่วนร่วม

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้ความรู้เกี่ยวกับนมแม่ การที่ลูกได้รับนมแม่อย่างเดียวตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 เดือน เนื่องจากนมแม่มีสารอาหารครบถ้วน มีภูมิคุ้มกัน มีผลทำให้ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมุมิแพ้ได้ ลูกสมองดี สติปัญญาดี เฉลียวฉลาด เติบโตอย่างสมบูรณ์ ที่สำคัญลูกและแม่มีความรักความผูกพันกัน หลังจาก 6 เดือนก็สามารถให้อาหารเสริมร่วมกับนมแม่ได้

ภาพที่ 2.12

เจ้าหน้าที่อนามัยให้ความรู้เกี่ยวกับนมแม่

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2552

กลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้านชนิม แจกของขวัญให้กับเด็กๆ แรกเกิด - 5 ปี ที่เข้าร่วมอบรม
อ่านตามรายชื่อที่ออกมารับของขวัญจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว หมู่ที่ 7
นางจิตรา ศิริวิชัย ใส่เสื้อสีแดงนี้เป็นกลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้านที่ทำงานเพื่อสังคมมาโดยตลอด

ภาพที่ 2.13

กลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้านชนิมแจกของขวัญเด็กๆ

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2552

2.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

2.3.1 การประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพชาวบ้านชนิมส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำสวน
ยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน สวนผลไม้ ประมง รับจ้าง และค้าขาย ซึ่งสามารถแจกแจง
ได้ดังนี้

ตารางที่ 7

การประกอบอาชีพของประชากรบ้านขนิม

อาชีพ	จำนวน (ครัวเรือน)
เกษตรกร	50
รับราชการ	12
ค้าขาย	20
ประมง	52
รับจ้าง	28

ที่มา : แผนชุมชน.องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว, 2551

1) การทำสวนยางพารา

พื้นที่ส่วนใหญ่ของบ้านขนิมเป็นสวนยางพารา ซึ่งชาวบ้านจะนิยมใช้แรงงานพม่า และชาวไทยใหม่ (ชาวมอแกน) ในการกรีดยางแต่มีบ้างที่กรีดยางเอง จากการสอบถามชาวบ้านทำให้ทราบว่าก่อนที่จะกรีดยางจะต้องเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับกรีดยาง คือ มีดกรีดยาง ไฟส่องรองเท้ายาง เป็นต้น การกรีดยางปกติแล้วชาวบ้านขนิมมักจะกรีดยางในเวลาก่อนรุ่งเช้าประมาณ 03.30 น. สาเหตุที่กรีดยางในเวลานี้ก็เพราะว่าอากาศเย็นทำให้ได้น้ำยางในปริมาณที่มากกว่าเวลาอื่น สำหรับการกรีดยางนั้นผู้กรีดยางจะต้องกรีดยางบริเวณที่เป็นเปลือกยาง อย่ากรีดยางให้โดนไม้ยาง เพราะจะทำให้ให้น้ำยางเสีย สำหรับการเก็บน้ำยางเมื่อกรีดยางแล้วทิ้งไว้ประมาณ 3 ชั่วโมงเพื่อให้ให้น้ำยางหยุดไหล และเมื่อได้น้ำยางแล้วชาวบ้านบางคนจะนิยมขายน้ำยาง ซึ่งผู้ซื้อน้ำยางจะมาวัดคุณภาพและความเข้มข้นของน้ำยาง แต่ชาวบ้านบางคนจะนิยมขายเป็นแผ่น ซึ่งจะมีขั้นตอนการแปรรูปดังนี้ คือ เมื่อได้น้ำยางแล้วจะนำน้ำยางมาเทลงในถาดหรือภาชนะที่เตรียมไว้ผสมน้ำยางกับน้ำส้ม น้ำส้มจะมีผลทำให้น้ำยางนั้นแข็งตัวเร็วขึ้น จากนั้นจะนำไปรีดเพื่อให้เป็นแผ่น การรีดยางนั้นจะต้องรีดยางให้เป็นแผ่นเรียบเสียก่อนแล้ว จึงนำยางเรียบแล้วนี้ไปรีดด้วยเครื่องที่มีลวดลายเพื่อให้เป็นลวดลายหรือเป็นดอก และเมื่อได้ยางแผ่นแล้วจึงนำยางไปตากแดดเพื่อให้ยางแผ่นแห้งสนิท ส่วนราคาขายนั้นไม่แน่นอนจะขึ้นลงตามราคาตลาด น้ำยางปัจจุบันจะมีราคากิโลกรัมละ 65 บาท ส่วนยางแผ่นปัจจุบัน มีราคากิโลกรัมละ 110 บาท (นายนิรันดร์ คงจิตวิทยา, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2552)

ชุมชนบ้านขนิมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ การทำเกษตรและการประมง โดยเฉพาะสวนยางพารา ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพนี้พอสมควร เพราะเป็น

อาชีพเดิมที่ชาวบ้านส่วนมากนิยมทำกันมา จึงได้สั่งสมความรู้และประสบการณ์จากการทำสวนยางพาราไว้มาก อีกทั้งได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีราคาดีขึ้นเรื่อยๆ ส่วนการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น ปาล์มน้ำมัน ก็เป็นที่นิยมกันมากขึ้น เพราะมีแนวโน้มเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างมากในอนาคต และเป็นพืชที่สามารถนำไปผลิตพลังงานทดแทนได้ เนื่องจากบ้านขนิมมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงสลับกับเนินเขา และมีที่ราบเชิงเขาและมีที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายแห่ง เช่น แม่น้ำ และป่าชายเลน จากนี้ยังมีแหล่งต้นน้ำที่เกิดจากภูเขาไหลลงมา กลายเป็นน้ำตก ลำคลองและแหล่งน้ำแหล่งเล็ก ต่างๆ พื้นที่จึงมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก ชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก นิยมปลูกพืชเศรษฐกิจ คือ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน มีสวนผลไม้ เช่น เงาะ ลองกอง มังคุด สะตอ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการทำประมง เลี้ยงกุ้งกุลาดำ และปลูกผักสวนครัว เลี้ยง หมู ไก่ เป็นรายได้เสริม

ภาพที่ 2.14

สวนยางพาราบ้านขนิม

ที่มา : ถ่ายภาพโดยเจ้าหน้าที่อบต. เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2551

2) การทำสวนปาล์มน้ำมัน

ชาวบ้านนิยมนอกจากทำสวนยางแล้วยังทำสวนปาล์มน้ำมันอีกด้วย จากการเดินสำรวจพบว่า บ้านชนิมมีพื้นที่การปลูกปาล์มน้ำมันมากพอ ๆ กับพื้นที่ปลูกยาง สำหรับขั้นตอนหรือวิธีการตัดปาล์มน้ำมันจะเริ่มจากการเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดปาล์มน้ำมัน คือ เหล็กแทงปาล์ม มีดตัดปาล์ม กระสอบ ส่วนในการเก็บปาล์มจะใช้มีดตัดปาล์มตัดใบปาล์มออกเสียก่อนเพื่อให้ง่ายต่อการตัดปาล์มให้ได้ทั้งทลาย จากนั้นก็ตัดปาล์มทั้งทลาย ส่วนลูกปาล์มที่ตกลงมาเป็นลูกหรือเป็นเม็ดก็จะเก็บใส่กระสอบที่เตรียมไว้ นายนิรันดร คงจิตรวิทยา เล่าว่า เมื่อก่อนราคาปาล์มอยู่ที่ประมาณ 90 สตางค์ ต่อ 1 กิโลกรัม แต่ในปัจจุบันราคาของปาล์มนั้นดีขึ้นอยู่ที่ประมาณ 4 บาท ต่อ 1 กิโลกรัม แต่ถ้าหากเป็นเม็ด ๆ ราคาจะอยู่ที่ 5 บาท ต่อ 1 กิโลกรัม การตัดปาล์มนี้ 15 วันจะตัด 1 ครั้ง 1 เดือนจะตัดได้ 2 ครั้ง ใส่ปุ๋ยปีละ 4 ครั้ง (นายนิรันดร คงจิตรวิทยา, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2552)

ภาพที่ 2.15

สวนปาล์มน้ำมันบ้านชนิม

ที่มา : ถ่ายภาพโดยเจ้าที่อบต. เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2551

3) การทำประมง

เนื่องจากบ้านขมิมน้อยติดกับทะเล จึงทำให้อาชีพประมงเป็นอาชีพที่สำคัญของหมู่บ้าน บัณฑิตอาสาสมัครพักกับครอบครัวชาวประมง ชื่อนายมานพ อ่อนสุวรรณ จึงได้มีโอกาสออกไปจับปลาตามคลองพรุใหญ่ ตกปูด้า เก็บหอยหวาน หอยกัน หอยน้ำพริก วางอวนปลากัด วางอวนปลากระบอก ปลาเสือ ปลาประมง ปลาตามะ การทำประมงจะจับได้ตลอดปี รายได้วันละ 200 บาท แต่รายได้ไม่คงที่ ทะเลอันดามันจะตกลาได้ช่วงเดือนตุลาคม - พฤษภาคม รวม 8 เดือน สำหรับการวางลอบปลาเก๋า ปลากะพง ทอดแหกึ่ง วางอวน ทำได้ตลอดปี สำหรับการทำการกระชังเลี้ยงปลา จะนำปลาที่ได้จากทะเลมาเลี้ยง 6-8 เดือน ก็สามารถนำไปขายตามตลาดทั่วไป

ภาพที่ 2.16

การวางอวนปลาคลองพรุใหญ่

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2552

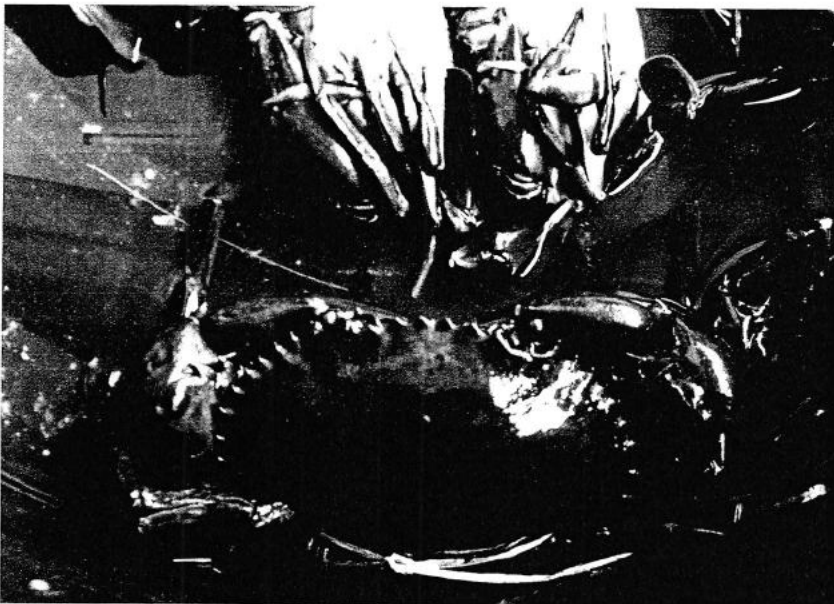
การประมงที่สำคัญของชาวบ้านขนิม ได้แก่

(1) การจับปูดำ

ชาวบ้านที่มีอาชีพจับปูดำจะออกไปจับปูบริเวณคลองพรุใหญ่และคลองขนิม นายมานพ อ่อนสุวรรณ ได้พาบัณฑิตอาสาสมัครไปจับปูดำ โดยมีขั้นตอนการจับปูดำเริ่มจากการนำเหยื่อ ซึ่งเป็นปลาทุ ปลาแป้น ปลานวด ฯลฯ เสียบกับลอบปูที่อยู่ตรงกลางไปวางในจุดต่างๆ ที่คิดว่ามีปูดำอยู่รอบๆ คลองปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 5 - 6 ชั่วโมง รอให้ปูดำกินเหยื่อ เมื่อได้ปูแล้วก็จะผูกมัดที่ตัวปูดำเพื่อนำไปขายให้กับพ่อค้า ช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน จะจับปูดำได้น้อย แต่ช่วงเดือนธันวาคม - กันยายน จะจับปูดำได้มากยิ่งขึ้น และในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม จะจับปูดำได้มากเป็นพิเศษ (นายมานพ อ่อนสุวรรณ, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2552)

ภาพที่ 2.17

ปูดำจับได้ที่คลองพรุใหญ่

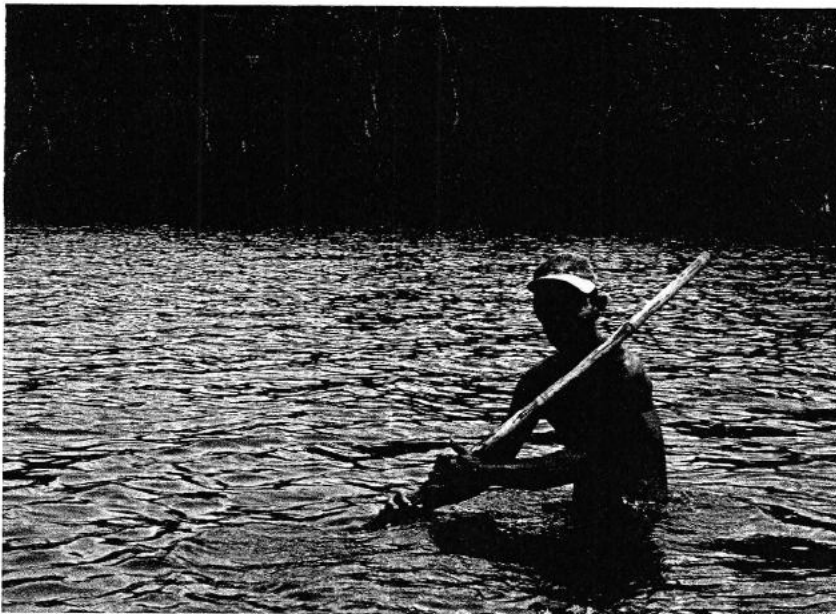
ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

(2) เก็บหอยหวาน

การเก็บหอยเป็นอาชีพหนึ่งของชาวบ้านนิคม บัณฑิตอาสาสมัครได้มีโอกาสออกไปเก็บหอยหวานกับชาวบ้านด้วยเรือหัวโทง ช่วยกันพายเรือออกจากท่าเทียบเรือคลองพุใหญ่ พอถึงคลองใหญ่เป็นสถานที่เก็บหอยหวานต้องรอให้น้ำลดลงก่อนประมาณ 1-2 ชั่วโมง จึงลงเก็บหอยหวานได้ เครื่องมือในการเก็บหอยคือที่กรางหอยหวาน ใช้วิธีการลากทวนน้ำ เพื่อให้หอยไหลออกตามน้ำ ยกขึ้นมาในแต่ละครั้งได้ 15 - 20 ตัว สิ่งที่ต้องระวังในความปลอดภัยในการเก็บหอยหวาน คือ ต้องใส่รองเท้าบู๊ต เนื่องจากมีสิ่งอันตรายหลายอย่าง เช่น ปลากระเบนทะเล มีพิษถึงแก่ชีวิตได้ เป็นต้น เวลาที่ใช้เก็บหอยหวาน ประมาณ 4 - 5 ชั่วโมง หลังจากนั้นน้ำเริ่มขึ้นต้องรีบขึ้นบนเรือไม่งั้นอาจจะจมน้ำได้เพราะว่าน้ำขึ้นแล้วน้ำจะลึก หอยที่ได้ก็จะมาทำเป็นกับข้าวที่เหลือนำไปขาย ราคาหอยหวานกิโลกรัมละ 10 บาท แต่ถ้านำไปขายที่ตลาดกิโลกรัมละ 20 บาท (นายมานูน อ่อนสุวรรณ, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2552)

ภาพที่ 2.18

กรางหอยหวานคลองพุใหญ่

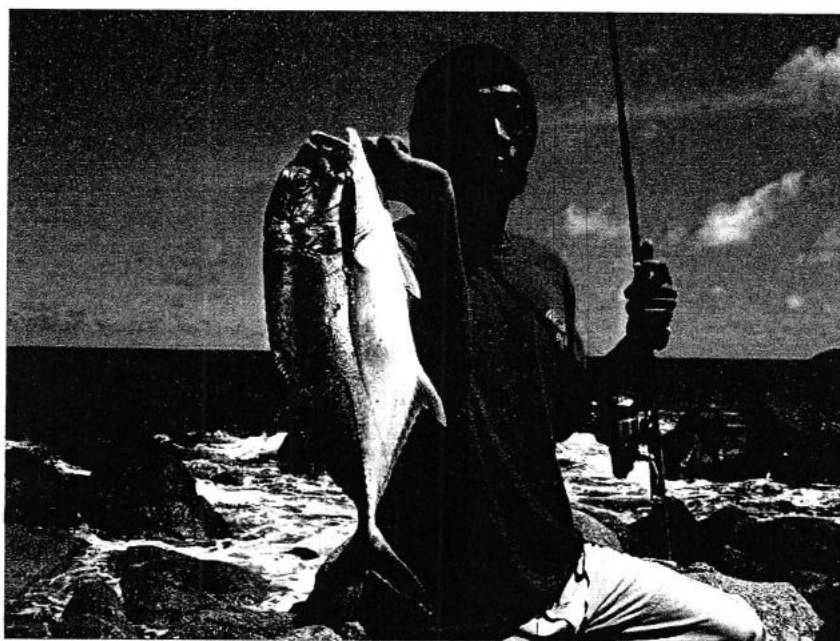
ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2553

(3) จับปลาทะเล

ชาวบ้านที่ชอยพรุใหญ่จะออกไปตกปลาตามคลองพรุใหญ่ และคลองขนิม หรือบางทีก็จะออกไปตกปลาที่ทะเล นายมานพ อ่อนสุวรรณ ได้พาบัณฑิตอาสาสมัครไปตกปลาบริเวณทะเลทับละมุ ซึ่งจะอยู่ในเขตตำบลลำแก่น อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ส่วนขั้นตอนการตกปลาก็จะเริ่มจากการใส่เหยื่อที่เบ็ด เหยื่อ คือ ปลาหมึก ปลาทุ จากนั้นจะหย่อนเบ็ดลงรอจนกว่าปลาจะกินเหยื่อ และจากการที่บัณฑิตอาสาสมัครได้ตกปลาครั้งแรกตก 4 ครั้ง เหยื่อหายหมดทุกครั้งเลย แถมยังเมาค่ลิ้นทั้งคืน เวลาอยู่ในทะเล เรือมันโคลงเคลงทำให้บัณฑิตอาสาสมัครเมาค่ลิ้น ได้แต่นอนทั้งคืนไม่ได้ตกปลา แต่ถือเป็นประสบการณ์ครั้งหนึ่งในชีวิตที่บัณฑิตอาสาสมัครได้มานั่งเรือตกปลาที่ทะเลใหญ่

ภาพที่ 2.19

ตกปลาทะเลทับละมุ

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2553

(4) การเป็นแรงงานรับจ้าง

นอกจากชาวบ้านทำเกษตรกรรมและยังเป็นลูกจ้าง ได้แก่

1) ลูกจ้างในโรงแรม ส่วนมากทำงานที่โรงแรมเมอร์ลิน รีสอร์ท เขาหลัก อำเภอตะกั่วป่า และโรงแรมรัฐญาติาวี รีสอร์ท พังงา จะทำงานในช่วงเดือนพฤศจิกายน - เมษายน ทำงานได้แค่ 6 เดือนส่วนช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม จะเป็นช่วงที่ว่างงาน เนื่องจากเป็นช่วงเข้าฤดูฝนไม่มีนักท่องเที่ยวมาพักในโรงแรม ช่วงนี้ผู้ที่ทำงานโรงแรมจะต้องหางานเสริม เพื่อช่วยประคองครอบครัวได้ พอถึงฤดูร้อน ซึ่งเป็นช่วงแขกชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยว จึงกลับไปทำงานโรงแรมเหมือนเดิม ค่าจ้างแต่ละเดือนประมาณ 6,000 - 7,000 บาท

2) ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม บ้านขนิมมีมากพอสมควรที่ทำงานในโรงงานทำงานเป็นกะ คนหนึ่งจะทำงาน 8 ชั่วโมง/วัน สลับเปลี่ยนอยู่ตลอด 24 ชั่วโมง การเป็นลูกจ้างโรงงานทำได้ตลอดทั้งปี หมู่บ้านขนิมมีโรงงานทำไม้อัด ไม้ส่วนใหญ่จะเป็นยางพารา รับซื้อจากลูกค้ารายย่อยมาจากหลายแห่ง ค่าจ้างคิดเป็นรายวันและรายเดือน รายวันๆ ละ 205 บาท รายเดือนๆ ละ 5,500 บาท

3) รับจ้างทั่วไป ในหมู่บ้านขนิมจะมีชาวไทยใหม่ (มอแกน) อาศัยอยู่ตั้งแต่บรรพบุรุษสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน ชาวมอแกนจะทำงานรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ชาวมอแกนจะทำงานตามที่นายจ้างสั่งโดยไม่เลือกงาน เช่น รับจ้างกรีดยาง ขึ้นมะพร้าว เก็บผลปาล์มน้ำมัน ก่อสร้าง ถางป่า เป็นต้น เพื่อเลี้ยงครอบครัวเนื่องจากฐานะทางครอบครัวยากจนต้องทำงานรับจ้างตลอดเพื่อให้ครอบครัวอยู่ได้

2.3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรบ้านขนิม มีความแตกต่างและช่องว่างทางรายได้มากพอสมควร กล่าวคือ ชาวไทยพุทธบ้านขนิมจะเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะดี มีสวนยางและอาชีพหลากหลาย ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของคนมุสลิมเดิมยากจน แต่ปัจจุบันได้ยกระดับฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างมาก เมื่อก่อนมีบ้านเล็กๆ อยู่ตามป่าโกงกาง ปัจจุบันมีบ้านที่ดี สร้างด้วยปูน มีความมั่นคง สามารถดำเนินชีวิตอย่างสะดวกสบาย ส่วนชุมชนของมอแกน (ชาวไทยใหม่) ที่อยู่บ้านขนิมจะมีทั้งหมด 36 ครัวเรือน อยู่ในซอยบ้านชาวไทยใหม่ ในอดีตเป็นกลุ่มคนยากจน แต่ปัจจุบันได้ยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลูกๆ ได้เล่าเรียน การใช้ชีวิตของชาวมอแกนสะดวกสบายขึ้นมาก หลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิ ทางมูลนิธิต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือ ทำให้ชีวิตชาวมอแกนเปลี่ยนแปลงมีบ้านที่อยู่อาศัยที่สะดวกขึ้น การคมนาคมสะดวก อย่างไรก็ตามชาวมอแกนส่วนมากยังมีฐานะยากจน มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งมีวิถีชีวิตหาเช้ากินค่ำ เมื่อได้เงินมาก็จะใช้จ่ายหมดค้อยหางานใหม่ (นายบุญเลิศ สมัน, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552)

2.3.3 รายได้และหนี้สิน

ชาวบ้านมีจำนวนรายได้ต่อปี ดังนี้

ตารางที่ 9

แสดงรายได้ต่อปีของชาวบ้านขนิม

รายได้ต่อปี	จำนวน (ครัวเรือน)
1. 20,000 - 30,000 บาท	100
2. 30,000 - 50,000 บาท	50
3. 50,000 - 100,000 บาท	30

ที่มา : แผนชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว, 2551

อันที่จริงผู้นำชุมชนมีแผนในการเสริมสร้างอาชีพให้กับชาวบ้านชอยพรุใหญ่ คือ ปลูกต้นจาก เมื่อมองเห็นถึงอนาคตอันใกล้เพียง 3 - 4 ปี สามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านและชุมชน เช่น ยอดจากสามารถแปรรูปเป็นยาสูบ และเป็นทีนิยมสูบของกลุ่มวัยรุ่นและวัยกลางคน ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดในปัจจุบัน บัณฑิตอาสาสมัครได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการปลูกต้นจากกับชาวบ้านในครั้งนี้ด้วย รู้สึกประทับใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการเข้าร่วมโครงการ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และยั่งยืนตลอดไป

ในด้านหนี้สิน ชาวบ้านขนิมเป็นหนี้จากการกู้ยืมจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 10

แสดงหนี้สินของชาวบ้านขนิม ปี พ.ศ.2551

หนี้สิน	จำนวน (ครัวเรือน)
1. กู้ยืมเงินธนาคารการเกษตรและสหกรณ์	144
2. กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน	130
3. กู้ยืมเงินสหกรณ์การเกษตร	150
4. กู้ยืมเงินกลุ่มออมทรัพย์	100

ที่มา : แผนชุมชน.องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว, 2551

ชาวบ้านขนิมส่วนใหญ่จะมีหนี้สินกู้ยืมเงินสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด จำนวน 150 ครัวเรือน รองลงมาคือ กู้ยืมเงินธนาคารการเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 144 ครัวเรือน กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 130 ครัวเรือน และกู้ยืมเงินกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 100 ครัวเรือน

2.3.4 การถือครองที่ดิน

ที่ดินทำกินในหมู่บ้านส่วนหนึ่งเป็นของนายทุนนอกพื้นที่ จากจังหวัดภูเก็ตและพังงา อีกส่วนหนึ่งเป็นของชาวบ้านในหมู่บ้านที่มีสิทธิครอบครองเอง จำนวน 6,420 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ที่อยู่อาศัย 320 ไร่
2. พื้นที่สวนยางพารา 4,720 ไร่
3. พื้นที่สวนผลไม้ 380 ไร่
4. อื่น ๆ ป่าโกงกาง 1,000 ไร่

การถือครองเอกสารสิทธิ์ของชาวบ้านในหมู่บ้านที่ไม่ใช่รายชื่อนายทุนนอกหมู่บ้านเพียง 320 ไร่ ดังนี้

1. โฉนด 15 ไร่
2. นส 3. นส 3 ก. 145 ไร่
3. ไม่มีหลักฐาน 160 ไร่

(แผนชุมชน.องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว, 2551)

2.3.5 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจของชาวบ้าน คือ ปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรและการประมง ซึ่งไม่มีรายได้จากการทำงานที่แน่นอน สาเหตุที่สำคัญคือชาวบ้านไม่สามารถเลือกอาชีพได้ เนื่องจากระดับการศึกษาต่ำ

ปัญหาต่อมา คือ ราคาน้ำมัน ปัจจุบันราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้นอยู่ที่ประมาณ 30 บาท/ลิตร เป็นผลให้ชาวบ้านที่มีอาชีพทำประมงได้รับผลกระทบอย่างมาก เนื่องจากการออกทะเลในแต่ละครั้งชาวบ้านจะหาปลาได้ไม่สม่ำเสมอ บางทีหาได้น้อยหรือบางทีก็หาไม่ได้เลย ซึ่งถ้าราคาน้ำมันตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นไปเรื่อย ชาวบ้านทุกคนจะได้รับความเดือดร้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวบ้านที่ทำการประมง ชาวบ้านที่จำเป็นต้องอาศัยน้ำมันเป็นทุนในการผลิต เมื่อน้ำมันมีราคาเพิ่มสูงขึ้นในการออกทะเล ในแต่ละวันต้องใช้น้ำมันประมาณ 10 ลิตร ค่าน้ำมันเฉลี่ยแล้วตกอยู่ประมาณ 300 บาท /วัน ซึ่งการหาปลาทะเลในปัจจุบันก็ลำบาก บางวันออกไปได้มาน้อยไม่คุ้มกับทุนค่าน้ำมันจะทำให้ขาดทุน ไม่สามารถสู้กับวิกฤตน้ำมันแพงได้

นอกจากนี้ปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ เช่น สวนลองกอง สวนมังคุด สวนเงาะ เป็นต้น ซึ่งในเดือนสิงหาคม - กันยายนในปี 2552 ราคาลองกองต่ำ ซึ่งในช่วงแรกจะอยู่ในราคา กิโลกรัมละ 25 บาท เมื่อมีลองกองจำนวนมาก ราคาลดลงเหลือกิโลกรัมละ 10 บาท ส่วนมังคุดกับเงาะก็เช่นเดียวกัน ชาวบ้านส่วนมากที่ทำสวนผลไม้จึงได้รับความเดือดร้อนโดยตรง

ปัญหาสุดท้าย คือ สภาพภูมิอากาศมีผลต่อเศรษฐกิจ จังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่ได้ชื่อว่า เป็นเมืองฝนแปดแดดสี่ ชาวบ้านชนิมส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนยางพารา ประสบปัญหา คือ ฝนตกติดต่อกันนานถึง 8 เดือน ระหว่างเดือนมีนาคม - ตุลาคม ทำให้ชาวสวนยางไม่สามารถกรีดยางได้ แต่การที่ฝนตกติดต่อกันนานถึง 8 เดือนก็ส่งผลดีในแง่ของปริมาณน้ำยางที่กรีดยางได้ ชาวสวนยางที่นี่สามารถกรีดยางได้น้ำยางในปริมาณที่มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ แต่เนื่องจากชาวบ้านไม่ได้มีอาชีพกรีดยางอย่างเดียว ผู้ประกอบอาชีพประมง เมื่อฝนตกมีพายุทำให้ทำประมงลำบาก หาปลาไม่ได้ (แผนชุมชน.องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว, พ.ศ. 2551)

2.4 ลักษณะทางการเมืองและการรวมกลุ่ม

2.4.1 การปกครองส่วนท้องถิ่น

บ้านขนิมอยู่ภายใต้การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว หมู่ที่ 7 บ้านขนิม มี 2 คน คือ นางอุบล แซ่เจี้ยว นางจิตรา ศิริวิชัย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว ชื่อนายสมพงษ์ เหลืองทอง อยู่หมู่ที่ 5 บ้านเขากล้วย กำนันชื่อนายจุมพล ขอพงษ์ไพบุลย์ อยู่บ้านขนิมตรงข้ามซอยบ้านปรุ ติดถนนใหญ่ ส่วนผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชื่อนายปัญญา ทับไชย อยู่ซอยบ้านพรุใหญ่ ชุมชนมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าวได้มีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติด เล่นกีฬาสามัคคีสัมพันธ์ของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าวจะจัดกีฬาทุกปี และมีโครงการเยาวชนปลูกป่าทำให้เยาวชนเกิดรักธรรมชาติ สร้างจิตสำนึกแก่เยาวชน กำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว และชาวบ้านแต่ละหมู่ มาร่วมมือกันปลูกป่าเพื่อคืนความร่มเย็นแก่คืนธรรมชาติ และรณรงค์การอนุรักษ์ป่าโกงกาง ร่วมการปลูกต้นจากตามคลองต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เมื่อมีกิจกรรมทางศาสนา เช่น งานทำบุญที่วัด หรือมัสยิด จะมารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมทางด้านศาสนา (แผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว, 2551)

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าวเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนในระดับตำบล ซึ่งในตำบลทุ่งมะพร้าวนี้นประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 ทุ่งมะพร้าว

หมู่ที่ 2 คลองเจริญ

หมู่ที่ 3 ฝ่ายท่า

หมู่ที่ 4 นาโน

หมู่ที่ 5 เขากล้วย

หมู่ที่ 6 อินทนิล

หมู่ที่ 7 ขนิม

หมู่ที่ 8 นิคมสร้างตนเอง

หมู่ที่ 9 นิคมสามัคคี

หมู่ที่ 10 นิคมพัฒนา

หมู่ที่ 11 ควรวรด

2.4.2 ผู้นำในชุมชน (ผู้นำทางการ/ผู้นำธรรมชาติ)

ผู้นำทางการ

ในหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบผลประโยชน์ของพี่น้องประชาชน รวมถึงการดูแลทุกข์สุขของประชาชนภายในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการที่คอยทำหน้าที่ ดังนี้

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านขนิม

1. นายจุมพล ขอพงษ์ไพบูลย์ (ผู้ใหญ่บ้านแทนบทองค์าปี 2547)

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านขนิม

1. นายบัญญัติ ทัพไชย ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง
2. นางสาวสกาเดือน ชลธิ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง

คณะกรรมการหมู่บ้าน

1. นายประภาส	รัตนสมบุญณ์
2. นายวิรัตน์	แช่เขียว
3. นายบุญอัน	จันทร์เรือง
4. นายประเสริฐ	พลพันธ์
5. นายนิรันดร์	คงจิตรวิทยา
6. นายประยูร	สร้อยทอง
7. นางทองสุข	แสงสวัสดิ์
8. น.ส.ปิยาภรณ์	แช่ตัน
9. นางอุบล	แช่เขียว
10. น.ส.วันเพ็ญ	ชัยกิจ
11. นายศิริ	แย้มแก้ว
12. นายมโน	ประสมทรัพย์
13. นางอาลัย	สุวรรณโชติ

ผู้นำศาสนา/ผู้นำธรรมชาติ

บ้านขนิม มีผู้ที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน และเป็นที่ยึดถือของคนในหมู่บ้าน ประกอบด้วย 2 ท่าน คือ

1. นายนิรันดร์ คงจิตรวิทยา เป็นผู้ให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ทำอาชีพ สอนยางพารา นับถือศาสนาพุทธ

ภาพที่ 2.20

นายนิรันดร์ คงจิตรวิทยา

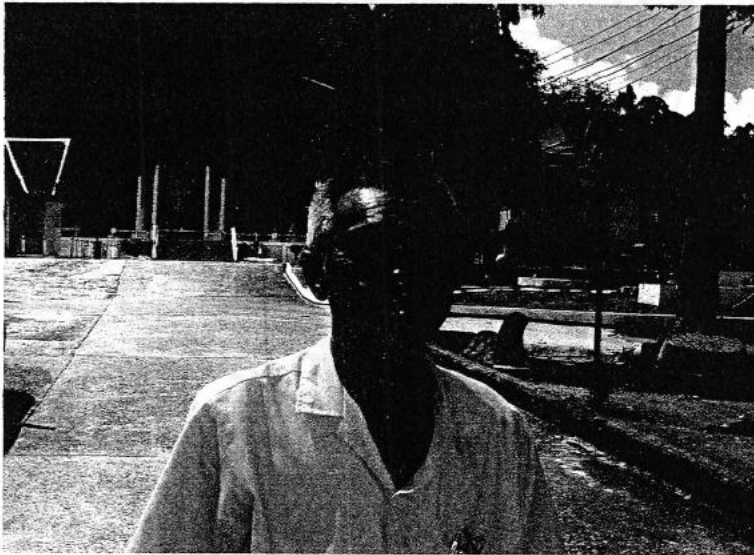

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2552

นายนิรันดร์ คงจิตรวิทยา เกิดเมื่อ 25 สิงหาคม 2490 ปัจจุบันอายุ 62 ปี เป็นบุตรชายสุดท้องของนายอ่องเตี้ย แซ่ชิง กับนางหัว แซ่ชิง ครอบครัวมีอาชีพทำสวนยางพารา สวนผลไม้ เรียนที่โรงเรียนใกล้บ้านชื่อโรงเรียน วัดประชุมศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สมัยก่อนทำเหมืองแร่ และทำสวนยางพารามาตั้งแต่อายุ 30 ปี มีความสามารถในด้านการก่อสร้างช่างเครื่องยนต์ทุกชนิดและทำโรงศพให้กับญาติผู้เสียชีวิตโดยไม่มีค่าตอบแทนใดๆ อดีตเคยเป็นสภาพตำบลหลายสมัยไม่มีเงินเดือน มีแต่เงินประชุมเท่านั้น ปัจจุบันเป็นประธานเงินกู้ และกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่ที่ 7 บ้านขนิม (นายนิรันดร์ คงจิตรวิทยา, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2552)

2. นายบีเถียน แซ่เจียบ แพทย์แผนไทย/แผนโบราณ นับทือศาสนาพุทธ

ภาพที่ 2.21
นายบีเถียน แซ่เจียบ

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2553

นายบีเถียน แซ่เจียบ เกิดเมื่อปี พ.ศ 2490 ปัจจุบันอายุ 62 ปี เป็นบุตรชายของนายอิม กับนางนุ้ย แซ่เจียบ ครอบครัวมีอาชีพทำสวน นายบีเถียน เป็นคนที่ศึกษาเล่าเรียนเก่ง เมื่อตอนเป็นเด็กได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนใกล้บ้านชื่อโรงเรียน วัดประชุมศึกษา จนจบชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 (ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีภาคบังคับ) เมื่ออายุได้ 22 ปี ก็ได้บวชเพื่อทดแทนคุณบิดามารดา ในขณะที่บวชอยู่นั้นก็ได้ศึกษาทางธรรมจนจบเปรียญธรรม 5 (ปธ.5) ด้วยความที่เป็นคนที่ชอบไขว่คว้าหาความรู้ประกอบกับการที่ได้เรียนรู้ในขณะบวช จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องพิธีกรรมทางศาสนามากเป็นพิเศษ จึงได้รับการยกย่องจากชาวบ้านโดยเรียกกันติดปากว่าท่านมหา (ผู้มีความรู้ด้านศาสนา) หลังจากบวชเรียนมาได้ 10 พรรษา ก็ต้องสึกออกมาเพราะต้องกลับไปดูแลพ่อแม่ที่แก่ชรา เมื่อกลับเข้ามาอยู่ในชุมชนก็ให้ความช่วยเหลือชุมชนมาโดยตลอด ใครเดือดร้อนเรื่องใด หากช่วยได้ก็จะช่วยก็จะช่วยจึงเป็นที่รัก และเป็นที่น่าถือของคนในชุมชน นายบีเถียนได้ให้การช่วยเหลือ โดยการนำความรู้ที่ท่านได้เล่าเรียนมาทั้งทางด้านศาสนาและจากประสบการณ์

นายบีเถียนได้นำความรู้มาช่วยเหลือชุมชน ยกตัวอย่าง เช่น

1. ด้านสมุนไพร เป็นบุคคลที่มีความรู้ด้านสมุนไพรและใช้สมุนไพรช่วยในการรักษาโรคต่างๆ เช่น โรคดีซ่าน โรคหอบหืด เป็นต้น
2. ด้านไสยศาสตร์ หากใครต้องการจะทำพิธีแก้บน หรือ ถูกผีเข้า (ตามความเชื่อของชาวบ้าน) จะให้นายบีเถียนเป็นคนทำพิธีให้
3. ด้านศาสนาเป็นผู้นำทางพิธีทางศาสนา จะเป็นบุคคลที่คอยประสานงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านศาสนา และเป็นผู้นำในการขอรับศีลหรือฟังธรรม
4. ด้านสาธารณสุข/สุขภาพ นายบีเถียนเป็นคนที่มีความสามารถในด้านการนวด หรือ จับเส้นเอ็น หากใครได้รับบาดเจ็บด้านนี้แกก็จะให้ความช่วยเหลือโดยไม่เรียกค่าใช้จ่ายใดๆ แต่ส่วนใครจะหยิบยืมให้ก็จะรับแต่ส่วนใหญ่จะไม่รับ
5. ด้านทำนายดวงชะตา นายบีเถียน จะเป็นคนที่ดูดวงชะตาได้แม่นยำมาก และได้รับความเชื่อถือจากคนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งคนในต่างจังหวัดด้วย เช่น ภูเก็ต เป็นต้น
6. ด้านความรู้ชุมชนเป็นปราชญ์ชาวบ้าน เป็นคนที่มีความรู้เรื่องของชุมชนบ้านขนิมเป็นอย่างดี และสามารถอธิบายให้คำแนะนำแก่คนรุ่นหลังได้รู้ประวัติความเป็นมาอย่างถูกต้อง (แผนชุมชน.องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว, 2551)

2.4.3 การรวมกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน

1) กลุ่มออมทรัพย์บ้านขนิม หมู่ที่ 7

ก่อตั้งเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2542 ในปีแรกมีสมาชิก 72 คน เงินสั่งจะครั้งแรก 7,200 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2552 รวม 268 คน เงินรวม 2,853,000 บาท โดยส่งสั่งจะเดือนละ 100 บาท/เดือน หุ้นละ 100 บาท สมาชิกครั้งแรกมีเงินฝากไม่ต่ำกว่า 4,000 บาท จึงจะกู้ได้ ปัจจุบันสมาชิกสามารถกู้ได้ไม่เกิน 18,000 บาท/สมาชิก ชาวบ้านเป็นหนี้กลุ่มออมทรัพย์ 100 คราวเรือน ยอดหนี้ 1,567,856 บาท กลุ่มออมทรัพย์มีเงินสดฝากธนาคาร 30 กันยายน 2552 1,448,773.38 บาท ประชากรที่เป็นหนี้ต่อกลุ่มออมทรัพย์ทั้งหมด 167 คน

นอกจากนี้บทบาทของกลุ่มออมทรัพย์บ้านขนิม คือ มีการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจของคนในชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนการศึกษา และมีสวัสดิการรบกองกลางสำรองสำหรับสมาชิกที่ฉุกเฉิน ที่ต้องการใช้เงิน เช่น เพื่อการใช้จ่ายค่ารักษาพยาบาล ซื้อชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียน งานศพ ฯลฯ ในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท/สมาชิก 1 คน สามารถถอนเงินได้ตลอด 24 ชั่วโมง

2) กลุ่มประมงพื้นบ้านและกลุ่มเรือท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กลุ่มประมงพื้นบ้าน ก่อตั้งเมื่อ 14 กรกฎาคม 2548 สืบเนื่องจากการเกิดเหตุการณ์สึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ชาวบ้านซอยพรุใหญ่เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ประสบภัยทำให้ประกอบอาชีพประมงไม่ได้ นายมานัสและนายมานพ อ่อนสุวรรณ ได้ไปที่กรมประมงบ้านบ่อตาน เพื่อขอความช่วยเหลือด้านเครื่องมือการทำประมง เจ้าหน้าที่ประมงได้ประสานในหมู่บ้านเพื่อให้จัดตั้งกลุ่มชื่อว่า "กลุ่มประมงพื้นบ้านและกลุ่มเรือท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์" เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ปัจจุบัน ประมงพื้นบ้านและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว หน่วยงานราชการและเอกชน ชาวบ้านมีเรือทำการประมงอยู่แล้ว จึงรวมตัวจัดตั้งขึ้น เพื่อความเข้มแข็งในการบริหารจัดการขอความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการและเอกชน จึงทำให้กลุ่มมีทักษะและความรู้ มีเงินทุนเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดรายได้ต่อกลุ่มและครอบครัว และเป็นที่ยุ้จักของคนทั่วไป เพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ซอยพรุใหญ่ไม่มีแล้ว เพราะขาดผู้นำในการจัดการ ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ต้องล้มเลิกไป (กิจกรรมฝึกอบรมเกษตรกร, หลักสูตร ทบพวนเกษตรกรผู้นำอาสาพัฒนาปศุสัตว์, 26 พฤษภาคม 2548)

3) กลุ่มขนมบาติก

ประวัติของกลุ่มขนมบาติก ก่อตั้งเมื่อ 14 มีนาคม 2547 แรกเริ่มโครงการของกลุ่มขนมบาติก จากการที่หมู่บ้านได้รับภัยพิบัติจากคลื่นยักษ์สึนามิ ทำให้คนในชุมชนได้รับผลกระทบด้วยกรมแรงงานจัดหางานจังหวัดพังงาได้ให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูอาชีพโดยการจัดฝึกอบรมระยะสั้นในเดือนมีนาคม 2548 โดยได้มีการอบรมเรื่องเกี่ยวกับการทำผ้าบาติก และได้รับความสนใจจากคนในชุมชนโดยนางจิตรา ศิริวิชัย รวบรวมสมาชิกได้ประมาณ 20 คน และต่อมาทางกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้จัดอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือของสมาชิก อีกประมาณ 4 - 5 ครั้ง ทางกรมพัฒนาเห็นว่ากลุ่มขนมบาติก มีความตั้งใจและสนใจอย่างมากและมีผลงานที่ออกมาเป็นที่ยอมรับ จึงได้จัดทำโครงการเพื่อขอของบประมาณในการสร้างศูนย์พัฒนาอาชีพประจำหมู่บ้านขนมให้ 1 หลัง โดยความร่วมมือของสภาภาคไทยและสภาภาคเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ ได้ให้การสนับสนุนมอบอุปกรณ์ในการทำผ้าบาติก 1 ชุด และได้มีการติดตามผล หลังจากกลุ่มได้มีอุปกรณ์พร้อมก็ได้พัฒนาฝีมือในการทำผ้าบาติก จนได้รับรางวัลสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP Product Champion) เมื่อปี พ.ศ. 2549 และได้รับการยกย่องให้เป็นผลิตภัณฑ์ระดับ 4

ดาว ต่อมาผลิตภัณฑ์ได้เริ่มออกสู่ตลาดมากขึ้น ทำให้การแข่งขันเรื่องส่วนแบ่งของตลาดมีสูง ทางกลุ่มฯ ก็ได้รับผลกระทบด้วย โดยสินค้าไม่สามารถจำหน่ายได้หรือจำหน่ายได้แต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทางกลุ่มจึงปรึกษากันว่าควรจะงดการผลิตสักกระยะหนึ่งหรือผลิตเพียงเล็กน้อย เพราะเกรงว่าสินค้าจะล้นตลาด ทำให้ราคาตกต่ำไม่คุ้มทุน แต่ต่อมาผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติกกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง ทางกลุ่มฯ จึงได้คิดที่จะผลิตสินค้าออกสู่ตลาดให้มากกว่าเดิม และมีแนวคิดว่าจะจัดการอบรมในการทำผ้าบาติกให้มีความทันสมัย และเป็นที่ยอมรับของตลาด (นางจิตรา ศิริวิชัย, กลุ่มแม่บ้านชนิม, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2552)

ภาพที่ 2.22

ลวดลายบนผ้าบาติกที่บ้านชนิม

ที่มา : ถ่ายภาพโดยบัณฑิตอาสาสมัคร เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2552

บทที่ 3

วิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมชอยพรุใหญ่

ในบทนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาใน 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

- 3.1 ครอบครัวมุสลิมในชอยพรุใหญ่
- 3.2 สภาพทางเศรษฐกิจและอาชีพของครอบครัวมุสลิม
- 3.3 ชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของครอบครัวมุสลิม

3.1 ครอบครัวมุสลิมในชอยพรุใหญ่

มุสลิมในชอยพรุใหญ่อพยพมาจากเกาะลันตาใหญ่ จังหวัดกระบี่ ภูเก็ต และตรัง (นายธาวิน รักยิ่ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2553) ปัจจุบันครอบครัวมุสลิมในชอยพรุใหญ่มีทั้งหมด 7 ครอบครัว แต่อยู่อาศัยประจำเพียง 5 ครอบครัว ส่วนอีก 2 ครอบครัวไปทำงานที่เกาะลันตาใหญ่จังหวัดกระบี่ แต่ยังคงมีบ้านอยู่ในชอยพรุใหญ่ มุสลิมในชอยพรุใหญ่ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย โดยมีศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งยึดเหนี่ยว และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต แต่ละครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้ มีการเกื้อกูลกันภายในชุมชน และมีความสามัคคีในชุมชน โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมงและรับจ้าง การประกอบศาสนกิจและประเพณีต่างๆ จะไปทำที่หมู่บ้านข้างเคียง คือ เกาะนกและฝ้ายท่า ซึ่งห่างจากหมู่บ้านประมาณ 6-7 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวก มี 2 ทาง คือ ทางบกและทางน้ำ มีถนนและคลองเชื่อมต่อกัน

หลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ที่ทำงานด้านสังคมและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ตามแนวทางของศาสนจักรคาทอลิก ในเขตจังหวัดพังงาและสุราษฎร์ธานี โดยเน้นการมีส่วนร่วม การทำงานร่วมกันของชาวบ้าน และประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและศาสนา

ศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี (บ้านพรตะวัน) มีบทบาทในการช่วยเหลือครอบครัวมุสลิมในชอยพรุใหญ่อย่างมาก จากวิกฤติการณ์ภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ กระทบชายฝั่งอันดามัน เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ด้วยการสนับสนุนของสภาพระสังฆราช

คาทอลิกแห่งประเทศไทย มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี จึงได้ดำเนินการปฏิบัติงานบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยจากภัยพิบัติ ปี พ.ศ. 2548 - ปัจจุบัน เนื่องจากการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตจังหวัดพังงา เป็นงานเร่งด่วน และงานเฉพาะกิจ บาทหลวงสุวัฒน์ เหลืองสอาด จึงเข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ฯ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยอำเภอตะกั่วป่า เพื่อทำงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตจังหวัดพังงา (ซิสเตอร์สุภาวดี แฉงกิจ, สัมภาษณ์ 29 เมษายน 2553)

ในการเข้ามาช่วยเหลือและทำกิจกรรมกับชุมชนซอยพรุใหญ่ ถึงแม้บ้านของชาวบ้านซอยพรุใหญ่จะไม่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ แต่เครื่องมืออุปกรณ์การประมงเสียหายทางศูนย์ฯ ได้ช่วยเหลือในหลายๆ ด้าน เช่น เรือ อุปกรณ์การประมง สร้างบ้านที่อยู่อาศัย สร้างศาลาหมู่บ้าน ติดตั้งระบบน้ำประปาชุมชน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มบาติก โครงการฟุตบอลตัวหนอน โครงการปลูกต้นจาก เป็นต้น โดยไม่ได้นึกถึงความแตกต่างทางศาสนาเป็นตัวกำหนด แต่เห็นว่าเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เมื่อได้รับความเดือดร้อนย่อมต้องให้ความช่วยเหลือ เช่น เรื่องของบ้านที่อยู่อาศัยของชาวมุสลิมและชาวพุทธ ที่มีความเป็นอยู่ที่ลำบาก เช่น บ้านหลังเล็กๆ มุงด้วยจาก หาดอาหารตามคลอง ส่วนใหญ่ทำอาชีพประมง ทางศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี พิจารณาเห็นว่า ควรให้ความช่วยเหลือทั้งหมด 13 หลัง สร้างบ้านให้กับครอบครัวชาวมุสลิม 7 หลัง แต่ละบ้านใช้งบประมาณ 2 แสนบาทต่อหนึ่งหลัง และสร้างบ้านให้ครอบครัวชาวพุทธ 4 หลัง ซ่อมแซมต่อเติมบ้าน 2 หลัง ทำให้ทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยังส่งเสริมในเรื่องของอาชีพเสริมให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่ม โดยช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกัน ทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธ เนื่องจากเห็นว่าบ้านของชาวบ้านทรุดโทรมมาก จึงสร้างบ้านให้ใหม่ โดยขนาดของบ้านมีความเหมาะสมกับจำนวนสมาชิกในครอบครัว (ซิสเตอร์สุภาวดี แฉงกิจ, สัมภาษณ์ 11 พฤษภาคม 2553)

ครอบครัวมุสลิมทั้ง 5 ครอบครัว ที่อยู่อาศัยประจำในซอยพรุใหญ่ มีดังนี้

ครอบครัวที่ 1

ครอบครัวของนายธาวิน รักยิ่ง (นามสมมุติ) อายุ 33 ปี มีพี่น้องทั้งหมด 10 คน นายธาวินเป็นลูกคนสุดท้องเกิดที่ซอยพรุใหญ่ ครอบครัวมีฐานะค่อนข้างยากจน เพราะว่าพ่อแม่มีลูกมากการเลี้ยงดูลูกๆ จึงลำบากพอสมควร ครอบครัวประกอบอาชีพประมง พี่น้องจะทำประมงเป็นทุกคน นายธาวินเรียนหนังสือที่บ้านลำปี จนสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนจบมาช่วยพ่อแม่ทำประมง วางอวนปลากระบอก ปลาเก๋า ปลากระพงขาว ปลาทุกชนิด ตกปู

หอย ฯลฯ ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยการประมง เมื่ออายุ 16 ปี ก็ได้เข้าไปทำงานที่จังหวัดภูเก็ต เป็นพนักงานปั้มน้ำมันได้ 2 ปี ได้ทราบข่าวว่าพ่อไม่สบายจึงกลับมาดูแลพ่อ ซึ่งเป็นโรคหอบรักษานานพอสมควร เมื่อถึงอายุขัยพ่อก็จากไปด้วยโรคหอบ หลังจากพ่อเสียชีวิต นายธาวิณก็เดินทางไปทำงานที่จังหวัดภูเก็ตและมีภรรยาอยู่ที่บ้านในยางจังหวัดภูเก็ต ต่อมาได้ประกอบอาชีพเสริมพาฝรั่งเที่ยวตามหมู่เกาะต่างๆ

หลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิ นายธาวิณกลับมาบ้านเกิดที่ซอยพรุใหญ่จังหวัดพังงา โดยพักอยู่บ้านที่สาวเพราะไม่มีบ้านของตนเอง ต่อมาทางมูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี เข้ามาสำรวจและช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากสึนามิ ซอยพรุใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ แม้ว่าซอยพรุใหญ่จะอยู่ใกล้ทะเลแต่มีป่าชายเลนและป่าโกงกางกันอยู่ จึงไม่ได้รับผลกระทบ แต่จากการสำรวจของมูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี เห็นความลำบากของชาวบ้านซอยพรุใหญ่ ซึ่งสมควรได้รับความช่วยเหลือ เนื่องจากบ้านเรือนส่วนมากเป็นบ้านหลังเล็กๆ และสภาพทุรกันดารมาก ความเป็นอยู่ลำบาก เช่น นายธาวิณไม่มีบ้านเป็นของตนเอง ทางมูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี จึงได้ช่วยเหลือในการสร้างบ้านทั้งหมด 13 หลัง โดยสร้างบ้านทั้งหลัง และช่วยซ่อมแซมต่อเติมบ้านที่ชำรุด งบประมาณแต่ละหลังในการสร้างบ้านประมาณ 2 แสนบาท ปัจจุบันนายธาวิณและชาวบ้านซอยพรุใหญ่ จึงมีที่อยู่อาศัยสวยงามและแข็งแรง

ปัจจุบันนายธาวิณ รักยิ่ง ได้ประกอบอาชีพเสริม คือ ทำฟุตบอลตัวหนอน ซึ่งเป็นอิฐใช้สำหรับปูทางเดิน เนื่องจากทางศูนย์คาทอลิก มีนโยบายส่งเสริมอาชีพให้ชาวบ้านมีงานทำ จึงได้พาชาวบ้านไปดูงานเกี่ยวกับการทำฟุตบอลตัวหนอนที่จังหวัดอุดรธานี หลังการศึกษาดูงาน นายธาวิณได้นำความรู้และประสบการณ์ จากการดูงานมาสร้างกลุ่มในซอยพรุใหญ่ และได้ขอความช่วยเหลือในเรื่องของเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำฟุตบอลตัวหนอน จากทางศูนย์ฯ ซึ่งทางศูนย์ฯ ได้ให้ความช่วยเหลือตามที่ทางกลุ่มขอและได้ช่วยหาตลาดด้วย

ด้านการศึกษาของลูกๆ ได้เข้าศึกษาในโรงเรียนบ้านลำปีทั้ง 3 คน ลูกคนแรก ชื่อเด็กชายขจร รักยิ่ง (นามสมมุติ) อายุ 12 ปี เรียนอยู่ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ลูกคนที่สอง ชื่อเด็กชายอำนาจ รักยิ่ง (นามสมมุติ) อายุ 6 ขวบ เรียนอยู่ประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ลูกคนสุดท้าย ชื่อเด็กหญิงแก้วตา รักยิ่ง (นามสมมุติ) อายุ 3 ขวบ เรียนอยู่ชั้นอนุบาล 1 นายธาวิณมีความคาดหวังอยากให้ลูกๆ ทุกคนได้เรียนสูงๆ มีอาชีพที่สุจริตเป็นคนดีของพ่อแม่และสังคม

นายธาวิณเล่าว่าย้อนหลังไปประมาณ 30 - 40 ปีที่ผ่านมามีความเป็นอยู่ความลำบากมาก พี่ๆ น้องๆ ลำบากกันทุกคน สมัยก่อนซอยพรุใหญ่เป็นป่าพรุ บ้านอยู่ตามแนวป่าโกงกางน้ำทะเลขึ้นมาถึงบ้าน ปัจจุบันคิดว่าไม่ลำบากแล้ว เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปมาก

มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีไฟฟ้าใช้ การคมนาคมที่สะดวก สมัยก่อนหุงข้าวด้วยไม้พิน ไม่เหมือนปัจจุบัน มีหม้อหุงข้าวไฟฟ้า การสื่อสารที่ทันสมัย มีเทคโนโลยีช่วยทำให้สะดวกสบาย การดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ครอบครัวมีความสุข (นายธาวิน รักยิ่ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2553)

ครอบครัวที่ 2

ครอบครัวของนายการิน รักยิ่ง (นามสมมุติ) อายุ 47 ปี เป็นลูกพี่ลูกน้องกับนายธาวิน รักยิ่ง นายการินเป็นลูกคนที่ 3 เกิดที่ชอยพรุใหญ่ ภรรยาชื่อ นางคัทลียา ท้องฟ้า (นามสมมุติ) บ้านอยู่ที่เกาะยาว ทำงานบ้านอย่างเดียว มีลูก 2 คน ลูกคนแรกชื่อนายชัยภูมิ รักยิ่ง (นามสมมุติ) กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 3 ที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คนที่สองชื่อนางสาวคันธมาลี รักยิ่ง (นามสมมุติ) เรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลย่านยาว อำเภอตะกั่วป่า นายการินทำงานตั้งแต่ตอนที่เรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ทำงานประมงมาตลอด จับปู ปลา ตามคลองพรุใหญ่และคลองขนิม เมื่อก่อนสนุกมากเพราะว่าหาปลาเพียงครึ่งวันได้มา 10 กิโลกรัม ได้ปลามากแต่ปลาราคาถูก ปู กิโลกรัมละ 8 บาท เมื่ออายุ 10 ขวบ ออกไปหากับแม่ทุกคืนในแต่ละคืนจะได้ปลา ปู ประมาณ 10 - 20 กิโลกรัม ทรัพย์ากรมีมากขายวันหนึ่งได้ 80 บาท ใช้เงินได้หลายวัน ซื้อข้าวสารกิโลกรัมละ 3 บาท พอเติบโตขึ้นมาต้องเลี้ยงน้อง บางทีต้องไปหาหว่ายที่ภูเขามาทำเป็นตะกร้า ตอนนั้นอายุได้ประมาณ 12 ปี การเดินทางลำบากมาก หว่ายที่เอามาจากภูเขายาวประมาณ 100 - 200 เมตร บางวันไปตอนเช้า กลับมากลางคืนมองอะไรไม่เห็นเลย วันไหนที่ลากไม้ไหวก็ต้องตัดหว่ายออกและมาเก็บเช้าวันรุ่งขึ้น ครอบครัวลำบากมาตลอดต้องทำมาหากินด้วยตนเอง การศึกษาจบประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 อยากรจะเรียนต่อ แต่ครอบครัวมีพี่น้องมากเลยไม่มีโอกาสที่จะเรียนต่อ

นายการินกล่าวว่า “เมื่อก่อนไม่เคยคิดว่าจะมีการพัฒนาจนถึงอย่างปัจจุบัน มีความเจริญทางด้านวัตถุเทคโนโลยีต่างๆ การดำเนินชีวิตที่สะดวกสบายกว่าสมัยก่อนอย่างมาก การศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาสมัยก่อนกับปัจจุบัน การศึกษาสมัยก่อนดีกว่า อย่างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เปรียบเทียบกับ ป.4 สมัยก่อนได้เป็นครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ความคิด การตัดสินใจ การใช้ความจำ การคิดเลขเร็วคิดด้วยสมองอย่างเดียวไม่มีเครื่องคิดเลข เด็กในปัจจุบันคิดเลขไม่เป็น เพราะใช้เครื่องคิดเลขเป็นตัวช่วยในการคิด ทำให้คิดเลขช้า อย่างนายการินมีความลำบากมาตั้งแต่เด็กๆ คนอื่นได้สนุกกับเพื่อนๆ นายการินได้แต่เลี้ยงน้อง เพื่อนๆ กลับมาจากโรงเรียนได้เล่น ตะกร้อ ฟุตบอลกัน นายการินไม่มี

สิทธิ์ได้เล่นกับเพื่อนๆ จะต้องเลี้ยงน้องทุกวันหลังจากกลับมาจากโรงเรียน ปัจจุบันไม่กลัวต่อความลำบากแล้ว เพราะเคยผ่านความลำบากมามากแล้ว” (นายการิน รักยิ่ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์ 17 มกราคม 2553)

ครอบครัวที่ 3

ครอบครัวนายจรัล รักยิ่ง (นามสมมุติ) อายุ 50 ปี เป็นลูกที่ลูกน้องกับนายธาวิน รักยิ่ง มีลูก 3 คน ลูกคนแรก ชื่อนางศิริ รักยิ่ง (นามสมมุติ) อายุ 30 ปี จบมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ปัจจุบันทำงานคัดกุ้งที่จังหวัดตรัง ลูกคนที่สอง ชื่อนายธนู รักยิ่ง (นามสมมุติ) อายุ 28 ปี จบมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ปัจจุบันทำงานรับจ้างทั่วไปที่จังหวัดภูเก็ต ลูกคนสุดท้าย ชื่อนายเตชิต รักยิ่ง (นามสมมุติ) ไม่ได้เล่าเรียน ทำงานรับจ้างทั่วไป ครอบครัวทำอาชีพประมง ได้สืบทอดวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ทำอาชีพประมงมาตลอด ตกปูเป็นอาชีพหลักอย่างเดียวไม่ได้ทำอย่างอื่น ตกปูตามริมคลองพญูใหญ่และคลองขนิม สมัยก่อนปูดำมีจำนวนมาก ตกปู 1 - 2 ชั่วโมง ได้ประมาณ 1 กระสอบปุย สามารถนำมาทำเป็นอาหารในครอบครัว ส่วนที่เหลือนำไปขายที่ปากซอยพญูใหญ่

นายจรัลเล่าว่า เมื่อก่อนปูมีจำนวนมาก ราคาถูกแต่ก็อยู่ได้ ฐานะทางบ้านไม่ได้รวย พออยู่พอกินแบบพอเพียง เงินที่ได้มาใช้จ่ายในเรื่องข้าวสารและกับข้าว หาทรัพยากรทางทะเล ปลา ปู หอย กุ้ง เป็นต้น เงินส่วนที่เหลือออมไว้ใช้ในยามจำเป็น ในส่วนหนี้สินไม่มี เพราะไม่ได้กู้ยืมทางกองทุนหมู่บ้านหรือธนาคารการเกษตรและสหกรณ์ อยู่อย่างเท่าที่มี ที่วี ตู๋เย็น มีแต่ผ่อนมาทั้งหมด แม้จะแพงกว่าซื้อสด เวลาว่างๆ จะออกไปหาหอยหวาน หอยกัน หอยน้ำพริก และเก็บยอดจาก ซึ่งยอดจากจะมีผู้มารับซื้อยอดละ 10 บาท บางวันสั่งประมาณ 50 ยอดเท่ากับ 500 บาท ทุกๆ เช้าก่อนที่ออกทะเลจะรับจ้างเก็บขี้ยางในสวนยางก่อน ค่าจ้าง วันละ 100 บาท นายจรัลมีความเห็นว่า “ถึงแม้ฐานะไม่รวยแต่ถ้าขยันสักวันหนึ่งสามารถมีทุกอย่างเหมือนคนอื่น แต่ต้องขยันอยู่แบบพอเพียงจึงจะสามารถอยู่ได้และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ปัจจุบันก็ได้ลำบากอยู่อย่างเศรษฐกิจพอเพียง” (นายจรัล รักยิ่ง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2553)

ครอบครัวที่ 4

ครอบครัวของนางพรพรรณ ประรณนา (นามสมมุติ) อายุ 67 ปี เดิมอยู่ที่บ้านแหลมหิน ตำบลห่อขุง อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา สามีของนางพรพรรณชื่อนายธนธรรม ประรณนา (นามสมมุติ) แต่ปัจจุบันแยกกันอยู่ นายธนธรรมมีภรรยาหลายคน นางพรพรรณอดทนกับสามีไม่ได้ จึงย้ายมาอยู่ที่ซอยบ้านปรุ ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านขนิมทำงานรับจ้างกรีดยางอยู่ 4 ปี ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ซอยพุดใหญ่ ประมาณ 14 ปีแล้ว มีลูก 7 คน สามีของนางพรพรรณมีความรู้เรื่องศาสนาดี แต่ไม่อาจปฏิบัติศาสนาได้อย่างเคร่งครัดมากเท่าที่ควร นางพรพรรณเคยขอหย่าขาดจากสามี แต่สามีไม่ยอมหย่า นางพรพรรณจึงย้ายออกจากบ้าน และเลี้ยงลูกด้วยตนเอง นางพรพรรณเป็นผู้หญิงแกร่งที่ต่อสู้ชีวิตมาตลอด นางพรพรรณมีลูกทั้งหมด 7 คน การศึกษาของลูกๆ ลูกคนแรก ชื่อนางสาวจันทร์ตา ประรณนา (นามสมมุติ) เสียชีวิตตอน อายุ 19 ปี ลูกคนที่สอง ชื่อนายธนากร ประรณนา (นามสมมุติ) อายุ 47 ปี เรียนจบประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 หลังจากนั้นทำงานรับจ้างตัดยางที่บ้านฝ่ายท่า และทำอาชีพรับจ้างทั่วไป คนที่สาม ชื่อนายทรงภพ ประรณนา (นามสมมุติ) อายุ 44 ปี ทำงานของตนเองโดยทำฟาร์มแพะ และทำสวนที่บ้าน ห้วยไม้ไผ่ คนที่สี่ ชื่อนางจารวี ประรณนา (นามสมมุติ) อยู่ที่บางคลี อายุ 42 ปี รับซื้อของเก่า คนที่ห้า ชื่อนางจิรวดี ประรณนา (นามสมมุติ) อยู่ที่สุราษฎร์ธานีขายอาหารตามสั่ง คนที่หก ชื่อนางครณี ประรณนา (นามสมมุติ) อายุ 35 ปี จบระดับปริญญาตรี ทำงานโรงแรมที่ป่าตอง ลูกคนที่เจ็ดเป็นลูกบุญธรรม ชื่อนางสาวดนยา ประรณนา (นามสมมุติ) อายุ 21 ปี ทำงานที่สุราษฎร์ธานีเป็นแม่บ้าน หลานของนางพรพรรณมีทั้งหมด 16 คน นางพรพรรณมีความลำบากใจอย่างเดียวเรื่องหลาน โดยเล่าว่า “หลานไม่ได้อยู่ในกรอบของศาสนา อยากให้หลานมีความรู้เรื่องศาสนาสามารถปฏิบัติตามศาสนาได้ เรื่องงานหนักไม่กลัวเพราะผ่านอะไรมามากเกือบทุกงาน แม่ตายตั้งแต่เล็กๆ แล้ว อยู่กับน้ำเรียนหนังสือแต่ไม่จบ ลำบากตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว ยืนด้วยลำแข้งของตนเองมาตลอด” นางพรพรรณสอนลูกว่า ถ้าเรายืนด้วยตัวเราเองเราจะไม่อดตาย เลือเกิดไม่ได้แต่เราเลือกที่จะเป็นคนดีได้ (นางพรพรรณ ประรณนา (นามสมมุติ), สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2553)

ครอบครัวที่ 5

ครอบครัวของนายเกียรติภูมิ ชัยชนะ (นามสมมุติ) อายุ 64 ปี เดิมก่อนที่จะมาอยู่ซอยพุดใหญ่ อยู่ที่บ้านลำปี อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ตอนย้ายมาอยู่ซอยพุดใหญ่ ยังไม่มีครอบครัว ย้ายมาตอนอายุประมาณ 14 ปี อยู่ซอยพุดใหญ่มาประมาณ 50 ปีแล้ว ไม่ได้เรียน

หนังสือ ครอบครัวมีฐานะลำบากเลยต้องหางานเลี้ยงตนเอง ทำงานรับจ้างกรีดยางและหลังจากกรีดยางมีเวลาว่างออกไปตักปุ๋ยมาดำตามคลองพรุใหญ่ ซึ่งเมื่อก่อนปุ๋ยมามีจำนวนมาก ตักปุ๋ยมามากไปไม่กี่ชั่วโมง สามารถนำมาเป็นอาหารส่วนที่เหลือนำไปขายที่ตลาด อายุประมาณ 22 ปี มีครอบครัวอยู่ด้วยกัน มีลูก 3 คน การศึกษาของลูกจบระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ลูกคนแรกและคนที่ 2 ทำงานแล้ว ส่วนคนสุดท้ายกำลังเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้รับทุนการศึกษาเรียนฟรี เนื่องจากครอบครัวหย่าร้างกับภรรยามากกว่า 20 ปี จึงได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์อภิบาลด้านสังคม ในการประสานงานกับองค์กรที่มีการช่วยเหลือทางด้านเด็กกำพร้า ครอบครัวแตกแยก และเด็กที่อยู่ในข่ายที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่ครอบครัวแตกแยกพักอาศัยอยู่ที่ศูนย์ดอนบอสโก บางสัก อำเภอตะกั่วป่า เป็นบ้านพักเด็กกำพร้าและครอบครัวแตกแยก เพื่อให้เด็กได้รับทุนการศึกษา ฝึกเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ทักษะศึกษาต่างจังหวัด ให้เด็กรับสิ่งที่ดีๆ สร้างกิจกรรมให้เด็กมีความสุข เช่น การปลูกป่าจาก เพื่อให้เด็กเหล่านี้มีประสบการณ์ได้เรียนรู้ว่าต้นจากเป็นอย่างไร สามารถเป็นรายได้กับชุมชนอย่างไร ปลูกแล้วจะได้ช่วยกันดูแลและรักชุมชนของตนเอง เพื่อบำบัดจิตใจของเด็กด้วย

ปัจจุบันนายเกียรติภูมิอยู่ที่บ้านคนเดียว ลูกๆ ทำงานต่างจังหวัด ทุกๆ เดือน จะไปเยี่ยมลูกที่ต่างจังหวัด ในแต่ละเดือนลูกจะให้เงินเพื่อใช้ซื้อข้าวและสิ่งจำเป็น เพราะที่ปัจจุบันไม่ได้ทำงานแล้ว บางครั้งอยู่ตัวคนเดียวมีความรู้สึกสบายไม่ต้องมีภาระมากมาย อยู่อย่างไรก็ได้ สมัยก่อนบ้านเป็นบ้านเล็กๆ หลังคากระเบื้องลอนฟ้าผนังเป็นสังกะสี ส่วนความลำบากถือว่าไม่ลำบากอยู่อย่างพอเพียง ไม่ต้องดิ้นรนหรือต้องการสิ่งที่เกินความสามารถของตนเอง อยู่เท่าที่มีสุขภาพดี มีความสุขในการดำเนินชีวิตตามชนบท นายเกียรติภูมิ ชัยชนะ มีความเห็นว่า ถึงแม้ฐานะดี แต่ถ้าสมมุติว่าเรามีโรคประจำตัวหลายโรค ทำให้ชีวิตไม่เป็นสุข การใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุขอยู่อย่างพอเพียง และไม่เป็นโรคภัยไข้เจ็บ นั่นคือความสุขที่แท้จริง

สำหรับมุสลิมอีกสองครอบครัว เป็นครอบครัวของนายสมดุล ดุลยภาพ (นามสมมุติ) และนางกัญต์ พอใจ (นามสมมุติ) บัณฑิตอาสาสมัครไม่ได้นำเสนอข้อมูลของสองครอบครัว เนื่องจากสองครอบครัวนี้ได้ไปทำงานนอกพื้นที่ คือเกาะลันตาใหญ่จังหวัดกระบี่ แต่ยังมีบ้านที่ชอยพรุใหญ่ ไปมาหาสู่ตลอด บัณฑิตอาสาสมัครปฏิบัติภาคสนามที่ชอยพรุใหญ่ จึงไม่สามารถสำรวจข้อมูลของทั้ง 2 ครอบครัวนี้ได้

ในด้านความเป็นเครือญาติ ครอบครัวมุสลิมที่เป็นเครือญาติกัน คือ ครอบครัวนายธาวิน รักยิ่ง นายการินทร์ รักยิ่ง และนายจรัล รักยิ่ง มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติเป็นที่น้อง

ส่วนครอบครัวมุสลิมอื่นๆ เป็นคนนอกชุมชนย้ายมาจากที่อื่น เช่น ครอบครัวของนางพรพรรณ ปรรณนา นายเกียรติภูมิ ชัยชนะ นายสมดุล ดุลยภาพ และนางกัณฑ์ พอใจ ซึ่งเป็นชาวมุสลิม ย้ายมาจากที่อื่น อย่างไรก็ตามนายธาวิณ รักยิ่ง ได้กล่าวว่า "ครอบครัวมุสลิมที่ย้ายมาจากที่อื่น เมื่อมาอยู่ด้วยกันแล้ว จำเป็นต้องให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ช่วยเหลือกันในฐานะเป็นมุสลิมด้วยกัน ถึงแม้เพียงจะย้ายมาจากที่อื่น แต่สามารถนับญาติพี่น้องได้ เพราะมุสลิมทั่วโลกคือญาติ พี่น้องกัน" (นายธาวิณ รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2553)

3.2 สภาพทางเศรษฐกิจและอาชีพของครอบครัวมุสลิม

นายธาวิณ รักยิ่ง ประกอบอาชีพประมงรายได้วันละ 200 บาท นายธาวิณให้ข้อมูลว่า การทำประมงมีความเสี่ยง ถ้าโชคดีวันหนึ่งได้เป็นพันเป็นหมื่นบาท ถ้าโชคร้ายเจอสภาพอากาศที่เลวร้าย ลำบากต่อการหาปลาก็จะไม่มีรายได้เข้ามาในครอบครัว อนาคตอันใกล้คิดว่า เศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชนจะดีขึ้น เพราะว่าตอนนี้กำลังดำเนินโครงการทำฟุตบอลตัวหนอน โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี โครงการเริ่มดำเนินงานเมื่อวันที่ 14 - 23 เมษายน 2553 วิทยากรอบรมมาจากศูนย์ใหญ่ที่จังหวัดอุดรธานี อบรมสอนวิธีการ กระบวนการทำฟุตบอลตัวหนอนให้เข้าใจสามารถปฏิบัติให้ได้ผลผลิตตามมาตรฐาน เป็นระยะเวลา 10 วัน มีสมาชิกกลุ่มทั้งหมด 4 คน และมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ เข้ามาร่วมหุ้นด้วย 1 คน ประธานกลุ่มฟุตบอลตัวหนอน ชื่อนายธงชัย สร้างทรัพย์ (นามสมมุติ) การดำเนินงานปัจจุบันกำลังไปด้วยดี ช่วงแรกของการทำฟุตบอลตัวหนอนมีปัญหาฟองอากาศ สูตรและส่วนผสมต่างๆ ยังไม่ลงตัว เนื่องจากดิน หิน ทราย ไม่เหมาะสมกับสูตรที่นำมาจากศูนย์ใหญ่จังหวัดอุดรธานี ซึ่งต้องมีการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ภาคใต้ คือ จังหวัดพังงา แต่ปัจจุบันทางกลุ่มสามารถแก้ปัญหา ด้วยการคิดและหาวิธีการทำให้ฟุตบอลตัวหนอนได้ผลผลิตตามมาตรฐาน 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งนายธาวิณ บัณฑิตอาสาสมัคร และชาวบ้านได้ไปศึกษาดูงานที่จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย ได้ศึกษาแล้วมีแนวคิดที่จะกลับมาทำที่ชุมชน ทำให้มีแรงบันดาลใจที่จะทำฟุตบอลตัวหนอน คิดว่าทำได้เพราะว่าในชุมชนมีบุคลากรที่สนใจและมีผู้สนับสนุนจากศูนย์อภิบาลด้านสังคม และศูนย์เครือข่ายเป็นที่เลี้ยง คาดหวังว่าในอนาคตอันใกล้คนในชุมชนจะมีงานทำที่มั่นคง ยั่งยืน และเป็นศูนย์การเรียนรู้ การทำฟุตบอลตัวหนอนสามารถดึงงบประมาณจากนอกชุมชนมาพัฒนาชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไปในอนาคต (นายธาวิณ รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2553)

ส่วนนางพรพรรณ ประรณนา อายุ 67 ปี ต้องช่วยเหลือตนเองมาตลอด เดิม นางพรพรรณมีอาชีพรับจ้าง กรีดยาง ทำนาก่อนที่ย้ายมาอยู่ซอยพุดใหญ่ นางพรพรรณกล่าวว่า งานหนักด้านเศรษฐกิจไม่กลัวขอให้มีงานทำและลูกๆ สบายสามารถเรียนหนังสือแค่นี้ก็ภูมิใจแล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างก่อสร้าง ใครจ้างงานอะไรก็ทำเพื่อเลี้ยงชีพ ส่วนลูกๆ ปัจจุบันโตเป็นผู้ใหญ่ กันทุกคนแล้ว บางคนก็มีครอบครัวแล้วและมีหลานอยู่กับนางพรพรรณ ขณะนี้นางพรพรรณ เลี้ยงลูกด้วยตนเองหลังแยกกับสามีมา 20 ปีแล้ว ส่วนลูกๆ อยู่กับนางพรพรรณทั้ง 7 คน ปัจจุบันลูกโตและมีครอบครัวกันหมดแล้ว แต่นางพรพรรณต้องรับภาระเลี้ยงดูหลานๆ ก่อนหน้านี้ ทำงานก่อสร้างได้ประมาณวันละ 200 บาท ปัจจุบันไม่ค่อยสบายหยุดทำงานเป็นเดือนแล้ว แต่ ละเดือนได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาท ซึ่งไม่พอสำหรับค่าใช้จ่ายในครอบครัว

ปัจจุบันนางพรพรรณป่วยเป็นโรคปวดกระดูก เนื่องมาจากการทำงานหนักมาตลอดชีวิต ทำให้มีผลตอนที่อายุมาก ต้องใช้จ่ายในเรื่องของยาสารพัด นางพรพรรณกล่าวว่า ปัจจุบัน เศรษฐกิจของครอบครัวย่ำแย่ งานก็ไม่ได้ทำ ค่าครองชีพแพงทุกอย่าง มีเงิน 100 บาท ซื้อของ ได้ไม่กี่อย่างก็หมดแล้ว เมื่อก่อนมีเงิน 100 บาท เลี้ยงลูก 7 คน ได้สบายไม่มีปัญหาเลย การกินการอยู่สบายไปทุกอย่าง (นางพรพรรณ ประรณนา, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2553) การประกอบอาชีพในปัจจุบันของนางพรพรรณ คือทำฟุตบอลตัวหนอน วันละ 200 บาท/วัน ทำงานที่บ้านโดยไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงประหยัดในเรื่องของอาหาร และค่ารถเพื่อให้ มีเงินเก็บภายในครอบครัว

สำหรับนายการิน รักยิ่ง ทำอาชีพประมงหาปลาตามคลอง ตกปู แทะกึ่ง วางอวน นายการิน กล่าวว่า “สมัยก่อนหากุ้งขายได้ 300 - 400 บาท ใช้เงินได้เป็นเดือน แต่ปัจจุบันเงิน 400 - 500 บาท ไม่มีความหมายออกไปจ่ายของตลาดก็หมดแล้ว ค่าครองชีพปัจจุบัน แพงทุกอย่าง รายรับแต่ละวันได้น้อย รายจ่ายที่ออกไปในแต่ละวันมากเลยต้องทำมาหากินทุกวัน วันไหนที่ไม่ทำงานก็จะมีปัญหาเรื่องเศรษฐกิจของครอบครัว” (นายการิน รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2553) นายการินเป็นเสาหลักของครอบครัว จึงต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้สามารถเลี้ยง ครอบครัวยังอยู่ได้ การใช้จ่ายในแต่ละวันก็มากพอสมควร ทำงานคนเดียวส่วนภรรยาเป็นแม่บ้าน อยู่ที่บ้าน ฐานะทางครอบครัวอยู่ระดับปานกลางพออยู่ได้ ในส่วนของหนี้สินเป็นหนี้ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์ รายได้แต่ละวันไม่แน่นอน บางวัน 300 - 400 บาท/วัน วันไหนที่ไม่ ขายปลาวันนั้นก็จะกินทุน คือต้องทำงานทุกวันเป็นงานรายวัน ปัจจุบันทำงานเสริม คือการทำ ฟุตบอลตัวหนอน คิดว่าเป็นอาชีพที่สามารถเปลี่ยนฐานะทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้นได้ในอนาคต

ส่วนนายจรัล รักยิ่ง ประกอบอาชีพประมงสีบทอดวิถีชีวิตของบรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบัน ทำอาชีพประมงมาตลอด เมื่อก่อนตกปูเป็นอาชีพหลักอย่างเดียวไม่ได้ทำอย่างอื่น ปัจจุบันเหยื่อปูมีราคาเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 10 บาท เป็น 15 บาท แหล่งซื้อเหยื่อปูอยู่ไกลจากบ้าน ประมาณ 7 กิโลเมตร และต้องลงทุนซื้อน้ำมันรถจักรยานยนต์ เพื่อไปซื้อเหยื่อที่ร้านขายเหยื่อ ต้องใช้ทุนหลายอย่างกว่าจะได้เหยื่อปูมาใช้ตกปู หลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิ ระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปมาก ปลา ปู กุ้ง หอย ลดน้อยลง การจับปูยากมากขึ้นและมีคนหมู่บ้านใกล้เคียงเข้ามาจับปูด้วย การลงทุนในแต่ละครั้งประสบปัญหาขาดทุน

ปัจจุบันนายจรัลไม่ได้จับปูแล้วแต่ยังเก็บหอยหวาน หอยกัน ตามริมคลองพรุใหญ่และตัดยอดจากมาขายด้วย ซึ่งการขายยอดจากเป็นรายได้ที่เดียวอย่างหนึ่ง โดยมีผู้รับซื้อยอดละ 10 บาท บางวันสั่งประมาณ 50 ยอด เท่ากับ 500 บาท เฉลี่ยรายได้แต่ละวัน 300 - 400 บาท/วัน การขายยอดจากเป็นการตัดยอดจากที่ขึ้นตามธรรมชาติ หากตามริมคลองและป่าโกงกาง ถ้าเอาใบจากมาลอกเองแล้วตากให้แห้งจะได้ราคาแพงกว่าขายเป็นยอด ตัดให้ได้ความยาวเท่าๆ กัน ประมาณ 3 เซนติเมตร เอามามัดเท่าหัวแม่มือ ขายมัดละ 3 บาท จะได้กำไรเท่าตัวฐานะทางเศรษฐกิจของนายจรัลอยู่ระดับปานกลาง มีทีวี ตู้เย็น เครื่องเสียง เครื่องซักผ้า และรถจักรยานยนต์ และไม่ได้เป็นหนี้สินไม่ได้กู้ยืมกองทุนหมู่บ้านหรือธนาคารการเกษตรและสหกรณ์ นายจรัล รักยิ่ง มีความเห็นว่า การอยู่อย่างไม่เป็นหนี้ คือแนวทางที่ทำให้การดำเนินชีวิตครอบครัวมีความสุข "ถึงแม้เรามีฐานะดีแต่มีหนี้สินมากมาย ชีวิตของครอบครัวก็จะอยู่อย่างไม่เป็นสุข" (นายจรัล รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 6 มกราคม 2553)

สำหรับนายเกียรติภูมิ ชัยชนะ เมื่อตอนที่ยังหนุ่มๆ ทำงานรับจ้างกรีดยาง จะออกไปกรีดยางเวลากลางคืน ประมาณ 01.00 น. ช่วงเวลากลางคืนอากาศเย็น น้ำยางจะออกดีกว่าเวลากลางวัน กลับมาบ้านเวลารุ่งสางประมาณ 04.30 น. อาบน้ำทำความสะอาดร่างกายพักผ่อน การกรีดยางจะทำเป็นยางแผ่น จะขายยางแผ่นกิโลกรัมละ 9-10 บาท เมื่อก่อนราคายางแผ่นถูก เงินมีราคามาก แต่เงินหายาก เงิน 100 บาท ใช้ได้เป็นเดือน เงิน 1 บาท จะซื้อของได้ 4 อย่าง ปัจจุบันราคายางแผ่น กิโลกรัมละ 110 บาท แตกต่างกับเมื่อก่อนอย่างมาก หลังจากกรีดยางมีเวลาว่างออกไปตกปูดำตามคลองพรุใหญ่ ซึ่งเมื่อก่อนปูดำมีจำนวนมาก ตกปูสนุกไปไม่กี่ชั่วโมงสามารถนำมาเป็นอาหาร ส่วนที่เหลือนำไปขายที่ตลาด หลังเกิดเหตุการณ์สึนามิ พ.ศ. 2547 ไม่ได้ทำงานอะไรเลย บางที่ว่างๆ จะออกไปเที่ยวชั้บรถเล่น เยี่ยมเพื่อนตอนที่ยังเป็นหนุ่มที่อยู่ต่างหมู่บ้าน ปัจจุบันอายุ 64 ปี อยากอยู่อย่างอิสระ อยู่เฉยๆ ไม่ต้องทำงาน ปัจจุบันมีความสะดวกสบาย ลูกๆ มีกิจการที่ดีสามารถที่จะดูแลครอบครัวและดูแลพ่อแม่ในยาม

ที่แก่เฒ่า ทุกๆ เดือนจะได้เบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาท และรายได้อีกส่วนหนึ่งทางลูกๆ ส่งมาให้ใช้ในแต่ละเดือน อยู่ตัวคนเดียวไม่ต้องทำงานอะไรมาก อยู่ตามประสาของผู้สูงอายุ ดูหนังตลก ดูข่าวประจำวัน ฟังเพลงลูกทุ่งสนุกๆ เพื่อไม่ให้ตนเองเหงา “ตอนที่ เป็นหนุ่มทำงานมามากพอแล้ว เลยมีความคิดอยากอยู่แบบสบายๆ งานการไม่ต้องทำ เพราะว่า ลูกส่งเงินให้ใช้และค่าครองชีพของผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาท หนี้สินก็ไม่มี แค่นี้ก็อยู่ได้แล้ว ไม่ต้องทำอะไรมาก ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข” (นายเกียรติภูมิ ชัยชนะ, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2553)

กล่าวโดยสรุป ฐานะทางเศรษฐกิจของชาวมุสลิมชอยพรุใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง พออยู่พอกิน จากการสังเกตของบัณฑิตอาสาสมัคร พบว่า ชาวมุสลิมชอยพรุใหญ่ไม่ท้อแท้กับความลำบากของตน มีการมองดูผู้ที่ต่ำกว่า ยากไร้กว่า เพื่อให้ตนไม่ท้อแท้และสิ้นหวังในชีวิต แต่กลับเพิ่มความสำนึกในพระเมตตาที่พระองค์อัลลอฮ์ ที่ไม่ทรงให้ตนลำบากเหมือนคนเหล่านั้น ไม่ลืมตัว ไม่หลงตน ไม่โอ้อวดฐานะ ไม่ทับถมคนจนที่เขาต่ำกว่า มีความพอใจในสิ่งที่ตนมี ทั้งเรื่องที่พักอาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่ฟุ้งเฟ้อหรืออยากได้ในสิ่งที่เกินความจำเป็น ในการประกอบอาชีพของมุสลิมในชอยพรุใหญ่ไม่เหน็ดเหนื่อยเกินไป สามารถมีเวลาให้กับครอบครัว ไม่ต้องจ้างคนงานมากเพื่อช่วยเหลืองาน มีการทำงานตามกำลังของตนเอง และมีความสามารถชำระหนี้สินต่างๆ ได้ตามอัธยาศัย อีกทั้งมีปรัชญาที่ดีในการประกอบอาชีพ คือมีความซื่อสัตย์ สุจริตและน่าเชื่อถือ ตลอดจนทรัพย์สินของป้าชายเลนยังอุดมสมบูรณ์สามารถจับปลา หอย กุ้ง ปู จากป้าชายเลนได้ และมีน้ำประปาของหมู่บ้าน มุสลิมและพุทธศาสนิกชนสามารถนำมาใช้อุปโภคบริโภคได้ตลอดทั้งปี และการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวมุสลิมและชาวพุทธ โดยไม่มีความขัดแย้ง

เมื่อเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวชาวมุสลิมกับครอบครัวชาวพุทธแล้ว ส่วนใหญ่ครอบครัวชาวพุทธมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า จากการสังเกตของบัณฑิตอาสาสมัคร พบว่า ฐานะของชาวพุทธดีกว่าชาวมุสลิมในหลายๆ ด้าน เช่น มีอาชีพที่ดี มีรถยนต์ส่วนตัว สภาพแวดล้อมของบ้านดี มีรายได้ดี และมีทรัพย์สินเงินทองที่ดีกว่า ถึงแม้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมุสลิมส่วนใหญ่ไม่ดีมาก เมื่อเทียบกับครอบครัวชาวพุทธ แต่บางครอบครัว มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ระดับปานกลาง มีทีวี ตู้เย็น เครื่องเสียง เครื่องซักผ้า และรถจักรยานยนต์ อีกทั้งไม่ได้เป็นหนี้สิน ไม่ได้กู้ยืมกองทุนหมู่บ้านหรือธนาคารการเกษตรและสหกรณ์ การอยู่อย่างไม่เป็นหนี้ ทำให้การดำเนินชีวิตครอบครัวมีความสุขตามอัธยาศัย

3.3 ชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของครอบครัวมุสลิม

3.3.1 การปฏิบัติทางศาสนาของครอบครัวมุสลิม

นายธาวิน รักยิ่ง เป็นครอบครัวมุสลิมตั้งแต่วัยรุ่น ย่า การปฏิบัติทางศาสนาของนายธาวินปฏิบัติตามศาสนา เช่น ละหมาด ถือศีลอด การบริจาคชะกาต การแสวงบุญหรือประกอบฮัจญ์ อย่างละหมาด 5 เวลา/วัน แต่นายธาวินจะละหมาดเฉพาะวันศุกร์วันเดียว เวลาอื่นไม่ได้ปฏิบัติ ซึ่งนายธาวินบอกว่า “เกิดจากความเมื่อยล้าของร่างกาย ทำให้ไม่สามารถใส่ใจเรื่องศาสนาได้มากเท่าที่ควร” (นาย ธาวิน รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2553)

ส่วนการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ตรงกับเดือนไทย คือ เดือนสิงหาคม ต้องถือศีลอดเป็นเวลา 1 เดือน แต่นายธาวินถือศีลอดไม่เต็มเดือน ถือศีลอดเฉพาะบางวันที่ตนเองถือศีลอดได้

นอกจากนี้ นายธาวินมีการบริจาคชะกาต “การบริจาคชะกาต” หมายถึง การชักฟอก หรือการชำระให้สะอาด ดังนั้น ทรัพย์สินใดที่ไม่ถูกชำระด้วยชะกาต เมื่อครบเดือนไซ ทรัพย์สินนั้นและเจ้าของก็พลอยไม่สะอาดไปด้วย” (สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.piwdee.net/islamsoksa>) ทุกคนที่เป็นมุสลิมจะต้องบริจาคชะกาต บุคคลที่จะได้รับชะกาต มีดังนี้ คนยากจน คนอนาถา คนที่ทำหน้าที่ในเรื่องจัดการชะกาต คนที่มีหัวใจโน้มมาสู่อิสลาม ทาสและเชลย คนมีหนี้สินในหนทางของอัลลอฮ์ และคนที่ติดขัดในระหว่างเดินทาง การบริจาคชะกาตของนายธาวินและครอบครัวนี้บริจาคทุกปี

ส่วนการแสวงบุญหรือการประกอบพิธีฮัจญ์ นายธาวินยังไม่เคยไปแสวงบุญที่นครเมกกะ เนื่องจากไม่มีทรัพย์สินเพียงพอในการไปแสวงบุญ ซึ่งการนำที่ดินและทรัพย์สินไปจำนอง จำนำ หรือขาย เพื่อนำไปประกอบพิธีฮัจญ์ โดยกลับมาแล้วไม่มีที่ทำกิน หรือเป็นเหตุที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ครอบครัวและลูกหลาน เป็นการกระทำที่ผิดศาสนบัญญัติ เช่นเดียวกับคนที่มีความสามารถพร้อมแต่ไม่ยอมไป เพราะเสียดายทรัพย์สินจะพร่องไป และถ้าหากไม่มีความสามารถด้านทรัพย์สิน และสุขภาพ ก็ไม่เป็นความผิดอย่างไร การแสวงบุญของนายธาวินในปัจจุบัน จึงยังไม่สามารถปฏิบัติได้ เพราะติดขัดเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปนครเมกกะ

ส่วนนายการิน รักยิ่ง เล่าว่า การปฏิบัติทางศาสนาไม่ค่อยเต็มที่ ตอนที่เด็กไปเรียนเกี่ยวกับหลักการของศาสนาอิสลาม บางคืนก็ไม่ได้ไปเรียน จะต้องออกไปหาปลากับแม่ตามคลอง เพื่อมาเป็นอาหารในครอบครัว เวลาเดินทางไปเรียนศาสนาจะต้องเดินตามป่าโกงกาง บ้านครูสอนศาสนาอยู่ฝั่งคลอง จะต้องผ่านป่าโกงกาง ซึ่งมีสะพานไม้เรียงเพียง 4 - 5 แผ่น บางที

เดินข้ามไปข้ามมาตักน้ำ เพราะว่ามองไม่เห็นทาง เรียนก็ต้องเรียนตอนกลางคืน ตอนกลางวันทำงานและเลี้ยงน้อง ครูสอนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของการปฏิบัติตามศาสนาอิสลาม ปัจจุบันนายการินไม่มีเวลามีภาระหน้าที่หลายอย่าง มีความจำเป็นที่ต้องดิ้นรนและยังมีหนี้สินที่จะต้องชำระ บางวันจะไปละหมาดวันศุกร์ที่มัสยิด ทางเจ้าของร้านขายปลาโทรมาให้ไปเอาปลา ถ้าไม่ไปก็จะไม่ได้ปลาในส่วนของวันนี้ จะซื้อปลาที่จังหวัดภูเก็ต มาขายตามหมู่บ้านเป็นแบบนี้ มาตลอด เพราะมีอาชีพขายปลา กำไรแต่ละวันสูงสุดจะอยู่ประมาณ 800 บาท/วัน ส่วนมากจะได้ 300 - 400 บาท/วัน ต้องขายทุกวันถ้าไม่ขายปลาวันนี้ จะมีแต่รายจ่ายไม่มีรายรับ อาชีพของนายการินเป็นอาชีพที่ต้องหาเช่ากินค่า การถือศีลอดปฏิบัติไม่เต็มเดือน เพราะสังคมของหมู่บ้านไม่มีผู้นำอิสลาม จึงมีอิสระในการอยู่กิน ใครจะถือศีลอดหรือไม่แล้วแต่ ไม่มีใครมาบังคับ เลยทำให้การปฏิบัติตามศาสนาไม่ค่อยเคร่งครัด ในส่วนการแสวงบุญหรือการประกอบพิธีฮัจญ์ การแสวงบุญของนายการินปัจจุบันยังไม่สามารถปฏิบัติได้ เพราะยังไม่มีทรัพย์สินเงินทอง ยังไม่มีความสามารถปฏิบัติได้

สำหรับนายจรัล รักยิ่ง การปฏิบัติทางศาสนา เช่น การละหมาด จะละหมาดเฉพาะวันศุกร์วันเดียว เวลาอื่นนอกจากวันศุกร์ไม่ได้ทำละหมาด ทุกวันศุกร์จะไปละหมาดที่สุเหร่าบ้านเกาะนก ระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร การเดินทางไปได้ 2 ทาง คือ ทางบกและทางน้ำ ขอยพรุใหญ่ไม่มีสุเหร่า เลยต้องไปละหมาดที่มัสยิดหมู่บ้านใกล้เคียง นายจรัลภรรยาและลูกๆ ไม่มีใครเล่าเรียนทางด้านศาสนา ทำให้การปฏิบัติศาสนาไม่ค่อยเคร่งครัด อย่างวันที่ผู้รับชื้อยอดจากมาส่งยอดจากตรงกับวันศุกร์ก็ไม่ไปละหมาดวันศุกร์ ต้องไปหายอดจากเพื่อไม่ให้เสียกำไรในวันนั้น ต้องหายอดจากให้ได้ตามที่สั่ง ส่วนในเดือนถือศีลอด บางวันถือศีลอด บางวันไม่ได้ถือศีลอด เนื่องจากการเหนื่อยล้า การปฏิบัติตามศาสนาไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร แต่เชื่อว่าหากมีผู้ที่เคร่งครัดเรื่องศาสนา คอยชี้แนะจะสามารถปฏิบัติตามหลักศาสนาได้

ส่วนนางพรพรรณ ปราบรณา เชื่อว่าการปฏิบัติตามหลักศาสนา คือ ไม่เอาอะไรมาไม่นิทา ไม่อิจจาใคร ละหมาดเท่าที่ทำได้ บางทีไม่ได้ทำทุกวัน เพราะว่าทำงานมาทั้งวัน ร่างกายเหนื่อยล้าไม่ได้ละหมาดเลยทำได้แค่หัวค่ำ เวลา 18.40 น. (ละหมาดมักริบ) และหัวรุ่งเวลา 05.15 น. (ละหมาดชุบฮิ) หลังจากละหมาด เวลา 18.40 น. กินข้าวสักพักก็รู้สึกง่วง เพราะว่าทำงานมาทั้งวันร่างกายเหนื่อยล้าก็หลับไป การถือศีลอด ถือเฉพาะบางวัน เพราะว่าสุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วย ตามประสาผู้สูงอายุ การบริจาคชะกาต นางพรพรรณบริจาคทุกปี การแสวงบุญปัจจุบันยังไม่สามารถปฏิบัติได้ เพราะด้อยในเรื่องทรัพย์สินเงินทองต่างๆ จึงไม่มี

ความสามารถที่จะปฏิบัติได้ แต่นางพรพรรณ กล่าวว่า “ครั้งหนึ่งในชีวิตจะต้องไปแสวงบุญให้ได้ พระผู้เป็นเจ้าของที่ใจยึดด้วยตนเอง ทำงานด้วยสองมือเราแน่นอนมีกินมีใช้หวังโชคชะตาหวังแต่ รวยงานไม่ได้ทำไม่มีวันที่จะได้เงินมา” (นางพรพรรณ ปราบณา, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2553)

ส่วนนายเกียรติภูมิ ชัยชนะ การปฏิบัติทางศาสนาไม่เต็มที่ ซึ่งเขาได้อธิบายว่า เนื่องจากเมื่อก่อนครอบครัวลำบากและไม่ได้เล่าเรียนทางด้านศาสนา อยู่กับการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพและครอบครัวมาตลอด จะปฏิบัติในส่วนที่ตนเองรู้และสามารถปฏิบัติได้ ถึงตนเองพลาดโอกาสที่จะเล่าเรียนทางด้านศาสนาแล้ว แต่อยากให้ลูกหลานได้เล่าเรียนทางด้านศาสนาด้วย เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ข้อบังคับของศาสนาว่าสิ่งไหนควรปฏิบัติและสิ่งไหนเป็นสิ่งต้องห้ามทางศาสนา ทุกคนที่เป็นมุสลิมจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ และเข้าใจในเรื่องของศาสนา เพราะศาสนาอิสลามคือการดำเนินชีวิตที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในโลกนี้และโลกหน้า

การละหมาดของนายเกียรติภูมิ ชัยชนะ จะทำละหมาดวันศุกร์วันเดียว เวลาอื่นไม่ได้ทำ วันศุกร์นายเกียรติภูมิจะอาบน้ำแต่งตัวเพื่อไปละหมาดที่สุเหร่าบ้านฝ้ายท่า เป็นหมู่บ้านใกล้เคียง การเดินทางประมาณ 6 กิโลเมตร ที่ซอยพรุใหญ่ไม่มีการทำละหมาดวันศุกร์ เพราะซอยพรุใหญ่ไม่มีสุเหร่า การปฏิบัติทางศาสนานอกจากการละหมาดแล้วยังมีการถือศีลอด นายเกียรติภูมิถือศีลอดได้ไม่เต็มเดือน ใน 1 ปี ด้วยพื้นฐานความรู้ด้านศาสนาไม่มากเพียงพอ เพราะจะต้องถือศีลอดครบ 1 เดือนห้ามขาด กรณียกเว้น คือ หญิงตั้งครรภ์ เด็ก คนชรา ไม่สบาย มีโรคประจำตัวที่จะต้องรับประทานอาหารและยาเป็นเวลา เป็นลม ขาดสติ ไม่สามารถถือศีลอดได้ เป็นต้น แต่หลังจากเดือนถือศีลอดผ่านไป ต้องทำการชดเชยในส่วนที่ขาด เช่น ไม่ได้ถือศีลอด 2 วัน ต้องชดเชย 2 วัน ให้ครบไม่อย่างนั้นจะมีบาปติดตัวตลอดไป

จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติทางศาสนาของชาวมุสลิมซอยพรุใหญ่ยังไม่เคร่งครัดนัก เนื่องจาก

1. มีข้อจำกัดด้านการงานเลี้ยงชีพ
2. ไม่มีผู้นำศาสนาอิสลาม
3. ไม่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนามากเพียงพอ

1) มีข้อจำกัดด้านการงานเลี้ยงชีพ

จากการศึกษา พบว่า แต่ละครอบครัวจะเน้นเรื่องการทำมาหากินเลี้ยงครอบครัวมากกว่า การปฏิบัติทางศาสนาไม่ค่อยเน้น แต่บางครั้งได้ปฏิบัติศาสนาบ้าง เช่น ละหมาดวันศุกร์ การถือศีลอดแต่ไม่เต็มเดือน วันไหนที่ทำงานหนักร่างกายอ่อนเพลีย ไม่มีแรงจะ

ละถือคือลอคด้วยการกินอาหารหรือน้ำ จากการสังเกตของบัณฑิตอาสาสมัคร พบว่า ผู้หญิงชอยพรุใหญ่จะทำงานบ้าน ดูแลลูกๆ ทำกับข้าวให้ลูกกิน ส่งลูกไปโรงเรียน ตอนเย็นไปรับลูกๆ กลับมาจากโรงเรียน ส่วนหัวหน้าครอบครัวจะออกไปทำงานนอกบ้าน เช่น ทะเล ชายปลา โรงงาน รับจ้างทั่วไป ทำให้หัวหน้าครอบครัวมุสลิมมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา

2) ไม่มีผู้นำศาสนาอิสลาม

เมื่อก่อนประมาณ 40 ปีที่ผ่านมาบ้านพรุใหญ่มีผู้นำศาสนาอิสลาม ชื่อ นายสมชาย บริสุทธิ (นามสมมุติ) บ้านอยู่ที่ฝายท่า บางครอบครัวย้ายมาจากกระบี่และมีความรู้ด้านศาสนาอิสลาม ชอยพรุใหญ่เป็นชุมชนมุสลิมแต่ยังไม่มีสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ ได้มีการปรึกษาหารือกันว่า จะสร้างสุเหร่า และมีการจัดหาบุคลากรสอนเด็กๆ และชาวบ้านในเรื่องหลักเกณฑ์ของศาสนาอิสลาม ได้มีผู้นำศาสนา มาสอนเกี่ยวกับศาสนา พอนานๆ ไม่มีเวลาจะมาช่วยสอนก็มีผู้มาช่วยสอนแทน คือ นายธนิท หนักมาก (นามสมมุติ) เป็นคนบ้านลำแก่น เมื่อก่อนชอยพรุใหญ่เป็นชุมชนมุสลิมอพยพมาจากเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ตรัง และจังหวัดภูเก็ต อยู่หลายครอบครัว สาเหตุที่ย้ายออกจากชอยพรุใหญ่ คือ การทำมาหากินลำบาก บางครอบครัวหาทรัพยากรจากป่า ชายเลน ทำงานรับจ้างทั่วไป พอสามารถสร้างฐานะได้ซื้อที่ดิน ย้ายจากที่ชอยพรุใหญ่ ไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านเกาะนก นางย่น อำเภอตะกั่วป่า เกาะลันตาใหญ่และตรัง เมื่อก่อนสุเหร่ามี แต่ปัจจุบันทรุดโทรมมาก ไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ เมื่อผู้นำศาสนาได้ย้ายไปอยู่ที่อื่น สุเหร่าก็ร้างไม่มีผู้นำศาสนา มาสานต่อ ชาวบ้านธรรมดาไม่มีความรู้ด้านศาสนา ไม่สามารถเป็นผู้นำที่จะมาแทนได้ สุเหร่าเลยร้างจนถึงทุกวันนี้ การที่ไม่มีผู้นำศาสนา/สุเหร่าในชุมชน ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจของคนมุสลิม และผู้นำศาสนาที่จะมาตักเตือน ทำให้คนมุสลิมไม่เคร่งครัดในศาสนา

3) ไม่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนาเพียงพอ

ครอบครัวมุสลิมในชอยพรุใหญ่ ส่วนใหญ่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนาไม่มากพอด้วยไม่ได้เรียนรู้ด้านศาสนาเท่าที่ควร เพื่อให้ตนเองและครอบครัวได้เข้าใจและสามารถปฏิบัติศาสนาได้อย่างเต็มที่ เมื่อหัวหน้าครอบครัวไม่สามารถสอนเรื่องศาสนาให้ครอบครัวได้เรียนรู้เข้าใจ และปฏิบัติ ทำให้ภรรยาและลูกๆ รู้เรื่องด้านศาสนาไม่สมบูรณ์ ประกอบกับไม่มีผู้นำศาสนาที่จะมาสอนให้ชาวมุสลิมเข้าใจหลักศาสนาอิสลาม และห่างไกลจากสถานที่เรียนรู้ด้านศาสนา ทำให้ครอบครัวมุสลิมในชอยพรุใหญ่ ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ยังทำได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

3.3.2 การทำกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมร่วมกับชาวไทยพุทธ

ชุมชนชอยพรุใหญ่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกัน ระหว่างชาวมุสลิมกับชาวพุทธ อยู่ปะปนกันไป ในแต่ละวันทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธ พอเวลาว่างจากการทำงานจะมารวมตัวกัน พูดคุยอย่างสนุกสนาน เรื่องการกินอาหารถ้าใครมีอาหาร จะเชิญชวนมากินอาหารด้วยกันและแบ่งกันกิน ส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้องกัน และมี 4 ครอบครัวที่ได้เปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธ หลังเปลี่ยนศาสนาการใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องเหมือนเดิม วันไหนที่ว่างจากการทำงาน จะชวนชาวมุสลิมและชาวพุทธออกไปหาหอยหวานที่คลองพรุใหญ่ด้วยกัน ประมาณ 9 - 10 คน นำอาหารไปกินบนเรือด้วยกัน หอยหวานที่ได้ถ้าใครได้น้อย คนที่จับหอยได้มากจะแบ่งให้กัน

ในการทำกิจกรรมทางศาสนา เช่น งานบุญของอิสลาม ทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธจะมาช่วยเหลือกัน มาตั้งแต่เช้าเพื่อมาช่วยกันคนละไม้คนละมือ ร่วมมือกันทำ ฝ่ายผู้หญิงส่วนใหญ่จะทำงานในครัว เพื่อเตรียมส่วนผสมต่างๆ ที่จะนำมาประกอบอาหาร ส่วนฝ่ายผู้ชายทำงานที่ต้องใช้แรงงานมาก เช่น การเชือดแพะ การชำแหละเนื้อ หั่นเนื้อแพะเป็นชิ้นๆ ปอกเปลือกมะพร้าว ชูดมะพร้าว หาไม้พินตามปลายาง ก่อไฟเพื่อนำเนื้อแพะมาต้มให้สุกและนำส่วนผสมต่างๆ ที่ฝ่ายผู้หญิงได้เตรียมไว้แล้ว มาผสมให้ได้รสชาติที่อร่อย เมื่อสุกเต็มที่แล้ว สามารถนำมากินได้ จะเชิญชวนผู้นำศาสนา ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้านทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธ มารับประทานอาหารร่วมกัน

บัณฑิตอาสาสมัครได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้านชอยพรุใหญ่ โดยช่วยในเรื่องที่ถนัด เช่น ช่วยจับแพะเพื่อที่จะเชือดแพะ ชูดมะพร้าวด้วยเครื่องและคั้นน้ำมะพร้าวด้วย เนื่องจากฝ่ายผู้หญิงจะต้องทำอย่างอื่น ช่วยในส่วนที่จะทำได้ ถ้าเกินความสามารถของบัณฑิตอาสาสมัครก็จะบอกกับชาวบ้านถึงความไม่ถนัดเรื่องนั้นๆ การที่บัณฑิตอาสาสมัครได้ไปพักกับชาวบ้านชอยพรุใหญ่ เป็นระยะเวลา 7 เดือน ได้รับความรักความอบอุ่นจากชาวบ้าน ที่มีความจริงใจและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเสมอ

ในความเห็นของผู้นำศาสนาอิสลาม นายมุฮัมมัดซอฟี แยกาจี การอยู่ในสังคมไทยพุทธย่อมจะทำให้มุสลิมประสบความยากลำบากบางประการ โดยเฉพาะในสิ่งที่มุสลิมกระทำไม่ได้หรือทำความเข้าใจกับคนต่างศาสนิกค่อนข้างยาก แต่อย่างไรก็ตามจุดยืนของมุสลิม คือสิ่งที่ผิดกับหลักการโดยถึงขั้นที่ต้องห้ามอย่างเด็ดขาด (คือหะรอม) จำเป็นต้องละเว้นอย่างเด็ดขาดเช่นเดียวกัน และสิ่งที่ไม่ถึงขั้นหะรอม (มักรูกุห) คือ สิ่งที่ทำแล้วไม่มีบาป ถ้าละทิ้งได้ผลบุญ ก็อยู่ที่ดุลพินิจและการพิจารณาต่อสถานการณ์กับความเหมาะสม แต่สำหรับการร่วมกิจกรรมงานศพ

งานสมรส หรืองานอื่นๆ ที่มีพิธีทางศาสนาและมุสลิมต้องนั่งฟังสวดหรืออยู่ในบริเวณนั้น ถือเป็น การปฏิบัติที่ต้องห้ามตามหลักศาสนา เพราะพิธีของศาสนาในกิจกรรมดังกล่าวย่อมมีบทสวดหรือ คำกล่าวที่เป็นซิริกหรือ (กุฟร) คือ การตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ ในการอภิบาลและการเป็นพระเจ้า ของพระองค์ และส่วนใหญ่การตั้งภาคีในเรื่องการเป็นพระเจ้า โดยการวิงวอนต่อสิ่งอื่นพร้อมกับ อัลลอฮ์ คือการภักดีเพื่อสิ่งนั้น เช่น การเชือด การบนบาน การเกรงกลัว การหวัง และการรักรวมถึงบรรยากาศของงานที่มีสิ่งที่เป็นข้อห้ามทางศาสนาอิสลาม เช่น การดื่มสุรา การปะปนระหว่างหญิงชาย ฯลฯ จึงจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงจากกรณีดังกล่าว (นายมุฮัมหมัดซอฟี แยกากิจ, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2553)

ในความเห็นของผู้นำศาสนาอิสลาม อีกคนหนึ่งคือ นายดีอริะ แชมูไซ ได้อธิบายว่า ไม่ใช่ว่ามุสลิมจะตัดขาดกับคนอื่นในสังคมที่ต่างศาสนิก เพราะอิสลามได้ให้มุสลิมแสดงมารยาทต่อคนต่างศาสนิก และอยู่ในกรอบของหลักการด้วย เพราะฉะนั้นถ้าหากมีงานที่ปราศจากข้อผิดพลาด หลักการอิสลามใดๆ มุสลิมสามารถร่วมได้ เช่น งานฉลองที่เป็นการรับประทานอาหารในกลุ่มผู้ชายเท่านั้น โดยไม่มีพิธีทางศาสนา ดนตรี สุรา หรือสิ่งที่เป็นข้อห้ามต่างๆ มุสลิมผู้ชายก็สามารถไปแสดงความยินดีได้ สำหรับผู้หญิง ก็เช่นเดียวกัน งานที่จัดเฉพาะผู้หญิงโดยไม่มีสิ่งผิดพลาด หลักการก็ยอมไปร่วมได้ หรือมุสลิมต้องการแสดงความเสียใจกับเพื่อนต่างศาสนิก ก็สามารถแสดงความเสียใจในการ์ดที่ส่งไปให้เพื่อนต่างศาสนิกได้ หรือไปเยี่ยมเยียนที่บ้านและแสดงความเสียใจก็ได้ แต่ต้องระวังในสำนวนคำอวยพรหรือคำปลอบใจ อย่าให้มีอะไรที่ผิดพลาดหลักการ เช่น การขอให้อัลลอฮ์เมตตาเขา เพราะมีตัวบทที่ห้ามขออูอาร์เช่นนี้ แต่สามารถกล่าวอย่างอื่นได้ เช่น เสียใจด้วยขอให้ท่านหนักแน่นและอดทน หรือคำพูดอื่นๆ ในทำนองนี้ แต่ต้องทราบว่าเทศกาลหรือวันเฉลิมฉลองของต่างศาสนิกนั้นมุสลิมจะร่วมหรือให้คำอวยพรไม่ได้ สำหรับการบริจาคเพื่อทำบุญ ถ้าเกี่ยวกับเรื่องศาสนาหรือเทศกาลทางศาสนาก็กระทำไม่ได้โดยเด็ดขาด แต่ถ้าหากบริจาคให้แก่เด็กกำพร้าหรือคนยากจน ต่างศาสนิกเป็นสิ่งที่ทำได้ตามหลักการศาสนาอิสลาม (นายดีอริะ แชมูไซ, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2553)

กล่าวโดยสรุป ชุมชนชอยฟรุใหญ่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกัน ระหว่างชาวมุสลิมกับชาวพุทธ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน เมื่อมีกิจกรรมชุมชนทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธต่างร่วมมือกันในทุกๆ ด้าน ช่วยกันด้วยความจริงใจ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือต่อกันเสมอ เกิดความรักความอบอุ่นจากชาวบ้านด้วยกันเอง ช่วยกันอย่างเต็มที่ในสิ่งที่กระทำได้ในกรอบของศาสนา

บทที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพรุใหญ่

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาใน 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

- 4.1 การเปลี่ยนศาสนาระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพรุใหญ่
- 4.2 ทักษะติดต่อการอยู่ร่วมกันของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ ดังต่อไปนี้

4.1 การเปลี่ยนศาสนาระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ ชอยพรุใหญ่

การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ ในชุมชนชอยพรุใหญ่ มีปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ คือ มีการเปลี่ยนศาสนาของคนทั้ง 2 ศาสนา โดยภายหลังจากการเปลี่ยนศาสนาแล้ว ผู้ที่เปลี่ยนศาสนายังสามารถใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัว และชุมชนได้โดยไม่มีความขัดแย้ง ชาวบ้านในชุมชนชอยพรุใหญ่ ให้ข้อมูลเรื่องการเปลี่ยนศาสนาทั้งหมด 4 คน คือ

- 1) นายสมปอง ดิงาม (นามสมมุติ) เดิมนับถือศาสนาพุทธ ต่อมาเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามและปัจจุบันกลับมานับถือศาสนาพุทธตามเดิม
- 2) นางจินดา รักยิ่ง (นามสมมุติ) ซึ่งเป็นภรรยาของนายสมปอง ดิงาม เดิมนับถือศาสนาอิสลาม ต่อมาเปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธตามสามี
- 3) นางดวงใจ ดวงดาว (นามสมมุติ) เดิมนับถือศาสนาพุทธ ต่อมาได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามตามสามี และปัจจุบันหย่ากับสามีแล้ว จึงกลับมานับถือศาสนาพุทธตามเดิม
- 4) นางกันตยา มั่นคง (นามสมมุติ) เปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธตามสามี

ข้อสังเกต ยังมีชาวบ้านในชุมชนชอยพรุใหญ่ที่เปลี่ยนศาสนาและยังไม่ได้สัมภาษณ์อีก 2 คน คือ

นายคมกริชเปลี่ยนจากพุทธเป็นอิสลามและกลับเป็นพุทธตามเดิมอีกครั้ง และปู่ของนางกันตยา ซึ่งเปลี่ยนจากศาสนาพุทธมานับถือศาสนาอิสลาม และเสียชีวิตในศาสนาอิสลาม

4.1.1 สาเหตุของการเปลี่ยนศาสนา

นายสมปอง ดิงาม เดิมนับถือศาสนาพุทธ ต่อมาเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม

และปัจจุบันกลับมานับถือศาสนาพุทธตามเดิม และนางจินดา รักยิ่ง ซึ่งเป็นภรรยาของ นายสมปอง ดิงาม เดิมนับถือศาสนาอิสลาม ต่อมาเปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธ การเปลี่ยนศาสนาของทั้ง 2 คน มีสาเหตุมาจากการแต่งงานข้ามศาสนา

ก่อนแต่งงานนายสมปอง ดิงาม เปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม เพราะนายสมปอง ดิงามเป็นชาวพุทธ เมื่อต้องการแต่งงานกับนางจินดา รักยิ่ง ซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ต้องเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามก่อน ไม่เช่นนั้นทางพ่อแม่ฝ่ายหญิงจะไม่ยอมรับ เพราะการแต่งงานของคนมุสลิมต้องแต่งงานกับคนมุสลิมเท่านั้น คนศาสนาอื่นจะแต่งงานได้ก็ต่อเมื่อเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม ต้องปฏิบัติตามศาสนาอิสลาม ปรับตัวในการเข้าสังคมกับคนมุสลิม นายสมปอง ดิงาม เล่าว่า เมื่อก่อนตอนที่ เป็นพุทธมีความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต ไม่มีขอบเขต เมื่อเข้ารับอิสลามแล้วต้องเรียนรู้และปรับพฤติกรรมต่างๆ ที่เคยดำเนินชีวิตอิสระ ต้องมีขอบเขตมากขึ้น ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของศาสนา ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาหลายอย่าง และสามารถเป็นผู้นำในการทำละหมาด ทุกเวลาในแต่ละวันต้องละหมาด วันละ 5 เวลา ดำเนินชีวิตในศาสนาอิสลาม 20 ปี (นายสมปอง ดิงาม, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2553)

หลังแต่งงานกับภรรยาอยู่ด้วยกัน 30 ปี มีลูก 2 คน คนแรกอายุ 29 ปี จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปัจจุบันทำงานที่โรงแรมรัญญาตาวิ รีสอร์ท พังงา ลูกคนที่สอง จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเช่นเดียวกัน ทำงานไฟฟ้าที่จังหวัดภูเก็ต ทั้งสองคนมีครอบครัวแล้ว ครอบครัวประกอบอาชีพประมง บางครั้งมีแขกเช่าเรือออกไปหาปลาที่ทะเลใหญ่ จะคิดเที่ยวละ 1,000 - 1,500 บาท/เที่ยว การประมงเป็นอาชีพทางทะเล เช่น การตกปลา กุ้ง ปู หอย วางอวน เป็นต้น จากทรัพยากรทางทะเลเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเป็นอาหารภายในครอบครัว อีกส่วนขายเพื่อนบ้านและตามตลาดนัด อย่างกุ้งลาย 10 ตัว เท่ากับ 1 กิโลกรัม ราคากุ้งลาย กิโลกรัมละ 100 บาท สมัยก่อนกุ้งลายมีจำนวนมาก วันหนึ่งจับได้ประมาณ 9 - 10 กิโลกรัม ปัจจุบันราคาแพงแต่กุ้งลายหายากมีจำนวนน้อยลง การหาทรัพยากรทางทะเลของมนุษย์เพิ่มขึ้นทุกวัน เศรษฐกิจไม่ดี งานหายาก ตอนที่เข้ามาอยู่ชอยพรุใหญ่ใหม่ๆ ลำบาก มีบ้านเล็กๆ เป็นกระท่อมอาศัยอยู่ทั้งพ่อแม่ลูก หน้าฝนน้ำท่วมถึงประมาณหัวเข่า รอบๆ บ้านเต็มไปด้วยป่าโกงกาง กว่าจะเข้ามาในชอยพรุใหญ่ได้ต้องผ่านป่ายาง ทำให้ลำบากในการเข้ามาในชุมชน ยิ่งตอนกลางคืนยิ่งลำบากไม่มีแสงสว่าง ถนนเป็นถนนส่วนบุคคลกว่าจะได้มาอย่างทุกวันนี้ ต้องต่อสู้อย่างหลายอย่าง ต่อมาได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว สร้างถนนเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้การเดินทางสะดวกสบายเป็นทางตรงเข้าถึงหมู่บ้าน การคมนาคมสะดวก มีไฟฟ้าใช้ ปัจจุบันฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี สามารถซื้อที่ดินที่ต้องการได้ มีเงินเก็บภายใน

ครอบครัวทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

ต่อมานายสมปอง ดิงาม เปลี่ยนกลับมานับถือศาสนาพุทธตามเดิม เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติตามศาสนาอิสลามได้ นายสมปองให้เหตุผลว่า เพราะต้องเข้าสังคม กล่าวคือ นายสมปองเป็นคนที่กว้างขวางมีเพื่อนมากมาย มีเพื่อนที่เป็นชาวพุทธและผู้ใหญ่ที่มีเกียรติชวนดื่มสุราร่วมกัน ไม่ดื่มถือว่าไม่ให้เกียรติกัน และเวลามีนงานไปร่วมกับเพื่อนๆ เดิมก็เป็นคนที่ดื่มเก่ง เมื่อเป็นมุสลิมเวลาเข้าสังคม มีความรู้สึกลำบากใจ ดื่มกับเพื่อนๆ ไม่ได้เพราะสถานะตอนนั้นเป็นมุสลิม ดื่มแล้วผิดหลักของศาสนาอิสลาม ทำให้รู้สึกลำบากใจในการเป็นมุสลิมเลยทำให้ต้องเปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามเป็นนับถือศาสนาพุทธ ภายหลังพ่อแม่ของนางจินดา รักยิ่ง ซึ่งเป็นชาวมุสลิมเสียชีวิตกันหมดแล้ว จึงเปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามเป็นพุทธอีกครั้ง มีความรู้สึกว่าจะสามารถใช้ชีวิตอิสระมากขึ้น การปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือข้อต้องห้ามทางศาสนา ไม่เคร่งครัดเหมือนศาสนาอิสลาม

สำหรับนางจินดา รักยิ่ง ซึ่งเป็นภรรยาของนายสมปอง ดิงาม เปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธตามสามี นางจินดาให้เหตุผลว่า เพราะมีความคิดว่าลูกๆ ก็ไม่ได้เรียนด้านศาสนาอิสลามไม่รู้เรื่องศาสนาเลย เวลาลูกๆ ไปโรงเรียนคลุกคลีกับเพื่อนชาวพุทธ ทำให้คิดมากกว่าต่อไปคนมุสลิมที่ไหนจะขอลูกเป็นลูกสะใภ้ เอาคนมุสลิมมาอยู่บ้านก็ลำบากจะเอาคนพุทธก็อยู่ไม่ได้ คิดมากเลยตัดสินใจเปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธ

นางจินดาเล่าว่า เมื่อก่อนสามีเป็นพุทธเข้ารับอิสลาม หลังพ่อของนางจินดาเสียชีวิต สามีเปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธตามเดิม สามีเป็นคนที่ดื่มเหล้าเก่ง เพราะว่าเดิมเป็นพุทธมาก่อนแล้ว เปลี่ยนเป็นอิสลามจะห้ามเรื่องดื่มก็ทำใจลำบาก นางจินดาจึงตัดสินใจเปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือพุทธตามสามี สามีจะกินอะไรที่ไหนอย่างไร จะได้ไม่ต้องห่วง นอกจากนี้นางจินดามีญาติเป็นชาวพุทธหลายคน เลยตัดสินใจเปลี่ยนศาสนา ลูกๆ แต่งงานกับชาวพุทธทั้งหมด ปัจจุบันเป็นพุทธอย่างเต็มตัว “แต่จะไม่ชักชวนญาติพี่น้องมาเป็นเหมือนอย่างเรา ไม่อยากให้พี่น้องเป็นอย่างนี้ ก็เตือนญาติพี่น้องอยู่บ่อยๆ ถ้าเป็นอะไรก็เป็นสักอย่างอย่าให้ลำบาก เกิดตายขึ้นมาช่วยไม่ได้ จะไปแตะต้องไปลูบศพก็ไม่ได้ ได้แต่ดูจะรู้สึกอึดอัดใจ” (นางจินดา รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2553)

คนต่อมาที่มีการเปลี่ยนศาสนา คือ นางดวงใจ ดวงดาว เดิมนับถือศาสนาพุทธ ต่อมาได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม และปัจจุบันกลับมานับถือศาสนาพุทธ ซึ่งเมื่อเข้ารับอิสลามแล้ว ได้ปฏิบัติตามศาสนาอย่างเคร่งครัด การปฏิบัติทางศาสนาละหมาดครบ 5 เวลาในแต่ละวัน

เมื่อถึงเดือนรอมฎอนซึ่งเป็นเดือนถือศีลอดของอิสลาม ได้ถือศีลอดเป็นระยะเวลา 1 เดือน นางดวงใจสามารถปฏิบัติตามศาสนาได้และเป็นมุสลิมที่ดี แต่สามีที่เป็นอิสลามไม่ถือศีลอด ดำเนินชีวิตอยู่อย่างอิสระ เรื่องศาสนาไม่ค่อยเคร่งครัด การละหมาดจะไปเฉพาะบางครั้งที่รู้สึกอยากไป มีการปฏิบัติที่เป็นข้อห้ามของศาสนาอิสลาม เช่น มีการดื่มสุรา สามีจึงไม่เคร่งครัดกับการปฏิบัติตามศาสนาอิสลาม

สาเหตุที่นางดวงใจเปลี่ยนศาสนา เพราะว่าได้สามีเป็นชาวมุสลิมเลยต้องเปลี่ยนศาสนา ตามสามี บ้านของสามีอยู่ที่จังหวัดตรัง เมื่อก่อนพ่อสามีไม่ชอบ ส่วนแม่สามีพูดมาก เวลาแม่สามีออกไปดำนานินทาเรื่องของลูกสะใภ้ให้เพื่อนบ้านฟังว่า ลูกสะใภ้ทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง หุงข้าว ชักผ้าไม่เป็น ไม่ได้ทำอะไร นอนตื่นสายประจำพ่อสามีเลยให้เลิกกัน สามีไม่มีปัญหาอยู่กันได้แต่จะมีปัญหาเรื่องพ่อสามีกับแม่สามี ก่อนที่นางดวงใจจะแต่งงาน พ่อนางดวงใจ ได้บอกญาติฝ่ายเจ้าบ่าวแล้วว่า ลูกสาวทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง เนื่องจากลูกสาวเป็นลูกสุดท้อง เลยตามใจทุกอย่าง อยู่อย่างสบายไม่ต้องทำอะไร ปัจจุบันนางดวงใจได้เปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามกลับมานับถือศาสนาพุทธตามเดิม หลังจากหย่ากับสามีที่เป็นคนมุสลิมแล้ว

นางดวงใจ ดวงดาว มีความเห็นว่า “ศาสนาอิสลามดีแต่มีหลักเกณฑ์ ชอบเซต ความเคร่งครัดมาก ภรรยาจะไปไหนมาไหนจะต้องบอกสามีก่อน ต้องได้รับการอนุญาตจากสามี การกินอาหารต้องเป็นอาหารที่มีตราฮาลาลกำกับ ไก่จะต้องเชือดโดยคนมุสลิม หากคนพุทธเชือดคนมุสลิมจะกินไม่ได้ คนมุสลิมจะทำอะไรต้องอยู่ในกรอบและชอบเซตเสมอ ศาสนาพุทธจะทำอะไรอิสระมากขึ้น ชอบเซต ข้อบังคับ เคร่งครัดน้อยกว่า ภรรยาจะไปไหนมาไหนไม่ต้องขออนุญาตจากสามีก่อน การกินอาหารกินได้ทุกอย่าง อย่างไก่ไม่ต้องเชือดโดยคนมุสลิม พูดถึงความแตกต่างนั้น แตกต่างกันมาก การดำเนินชีวิตของศาสนาพุทธเรียบง่ายสะดวกสบาย” (นางดวงใจ ดวงดาว, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2553)

คนต่อมา คือ นางกันตยา มั่นคง เปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธ เกิดที่ซอยพรุใหญ่ในครอบครัวมุสลิม มีพี่น้อง 8 คน ชาย 4 คน หญิง 4 คน เป็นคนสุดท้อง มีครอบครัวเมื่ออายุ 27 ปี มีลูก 2 คน คนโตชื่อนายทรรคน มั่นคง อายุ 26 ปี จบจบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3 ส่วนคนเล็กชื่อนายธนาคม มั่นคง อายุ 21 ปี เรียนจบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3 เช่นเดียวกัน เมื่อก่อนมีความเป็นอยู่ที่ลำบาก ทำงานเหมืองแร่ที่บ้านขนิม มีบ้านเล็กๆ งานหายากและค่าจ้างถูก หาเช้ากินค่ำ เหนื่อยลำบากแค่นั้นก็ต้องทำงาน เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไป

สาเหตุที่เปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามเป็นนับถือศาสนาพุทธ เนื่องจาก นายคมกริช มั่นคง (นามสมมุติ) ซึ่งเป็นสามีเดิมนับถือศาสนาพุทธ หลังแต่งงานก็ได้เปลี่ยนมา นับถือศาสนาอิสลามตามนางกันตยา อยู่ได้ไม่นานแม่ของนางกันตยาเสียชีวิต นายคมกริช จึง กลับมานับถือศาสนาพุทธตามเดิม นับจากแม่ของนางกันตยาเสียชีวิต ส่วนนางกันตยาก็ได้ เปลี่ยนเป็นศาสนาพุทธตามสามี นางกันตยาเล่าว่า “กลัวว่าจะไม่สามารถปฏิบัติตามข้อห้ามทาง ศาสนาอิสลามได้อย่างสมบูรณ์ รู้สึกอึดอัดใจ และท้ายสุดกลัวว่าครอบครัวจะอยู่กับสามีไม่ได้ ลูกๆ จะกำพร้าพ่อเหมือนอย่างที่นางกันตยาเคยกำพร้าพ่อมาตั้งแต่อายุ 1 ขวบ อยู่กับแม่มา ตลอดไม่เคยเห็นหน้าพ่อเลย ขาดความอบอุ่นจากพ่อ ไม่อยากให้ลูกๆ ต้องลำบากและขาดความ อบอุ่นจากพ่อแม่ ให้อยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตากัน เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์และมีความสุขใน การดำเนินชีวิต” (นางกันตยา มั่นคง, สัมภาษณ์ 26 กุมภาพันธ์ 2553)

นางกันตยา มีความเห็นว่า “ศาสนาอิสลามดี แต่มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนศาสนา และยังรักศาสนาอิสลาม เพราะว่าปู่ ย่า ตา ยาย เป็นอิสลามมาก่อน พ่อเป็นพุทธเปลี่ยนมานับ ถูศาสนาอิสลาม และเสียชีวิตในศาสนาอิสลาม ญาติทางแม่เป็นอิสลาม ส่วนญาติทางพ่อเป็น พุทธ ตอนแรกๆ รู้สึกอึดอัดใจหน่อย เพราะว่าเคยเป็นมุสลิมมาก่อน พอมานับถือศาสนาพุทธ มีความรู้สึกไม่ดีที่ตนเองได้เปลี่ยนศาสนา การกินยังกินอย่างมุสลิมเหมือนเดิม คือไม่กินหมู จิตใจยังเป็นอิสลามแต่ตัวเองนับถือศาสนาพุทธ เวลากินอะไรยังคิดถึงเรื่องข้อห้ามของศาสนา อิสลาม ถึงซื้อหมูก็ไม่กินจะทำให้สามีกิน” (นางกันตยา มั่นคง, สัมภาษณ์ 26 กุมภาพันธ์ 2553)

การปฏิบัติตามศาสนาของนางกันตยา เมื่อตอนที่เป็นมุสลิม ไม่ค่อยเคร่งครัด อย่าง ละหมาดไม่ครบทุกเวลา ถือศีลอดไม่เต็มเดือน เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อม สังคม ทำให้การปฏิบัติไม่เต็มที่ ปัจจุบันประกอบอาชีพกรีดยาง รายได้ 1,200 - 1,500 บาท/วัน แต่การกรีดยางไม่ได้กรีดยางทุกวัน เนื่องจากสภาพฝนฟ้าอากาศ ฝนตกไม่สามารถกรีดยางได้ ในส่วนของหนี้สินกู้ยืมจากธนาคารการเกษตรและสหกรณ์ ฐานะทางเศรษฐกิจปัจจุบัน มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สรุปสาเหตุของการเปลี่ยนศาสนา จากการศึกษาสาเหตุของการเปลี่ยนศาสนาของ ชาวมุสลิมเป็นชาวพุทธ ทั้ง 4 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การแต่งงานข้ามศาสนา

ขอยพริใหญ่มีทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธ เมื่อมีการแต่งงาน ระหว่าง 2 ศาสนา ทำให้เกิด

การเปลี่ยนศาสนา อย่างเช่น ฝ่ายชายเป็นชาวพุทธต้องการแต่งงานกับฝ่ายหญิงชาวมุสลิม ต้องเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามก่อน ไมอย่างนั้นทางฝ่ายพ่อแม่ฝ่ายหญิงไม่ยอมรับ เพราะการแต่งงานของคนมุสลิมต้องแต่งงานกับคนมุสลิมเท่านั้น คนศาสนาอื่นจะแต่งงานได้ก็ต่อเมื่อเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม แต่หลังจากหย่าขาดกันหรือพ่อแม่เสียชีวิต จึงหันมานับถือศาสนาเดิม

2) ไม่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนาเพียงพอ

ชาวมุสลิมชอยฟรุใหญ่ อาศัยอยู่ในชุมชนชาวไทยพุทธ ซึ่งไม่เคร่งครัดในเรื่องศาสนา และมีการปฏิบัติที่เป็นข้อห้ามของทั้งศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธ เช่น การดื่มสุรา ดังนั้นชาวมุสลิมบางคน ซึ่งไม่เคร่งครัด เมื่อไม่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนาเพียงพอ ประกอบทั้งไม่มีผู้นำศาสนาคอยชี้แนะ เมื่อต้องการเข้าสังคมกับเพื่อนๆ และดื่มสุราได้ โดยไม่ขัดหลักศาสนาอิสลาม เพราะมีความเคร่งครัดในการปฏิบัติน้อยกว่า จึงหันมานับถือศาสนาพุทธ

4.1.2 ผลของการเปลี่ยนศาสนาต่อความสัมพันธ์ในเครือญาติ

ในกรณีของ นายสมปอง ดิงาม เดิมนับถือศาสนาพุทธ ต่อมาเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามและปัจจุบันกลับมานับถือศาสนาพุทธตามเดิม การเปลี่ยนศาสนาไม่มีปัญหากับครอบครัวและญาติพี่น้อง ทุกคนไม่ได้ต่อต้านจะเป็นมุสลิมหรือพุทธก็ได้ ให้สิทธิเสรีในการนับถือศาสนา ขอให้เป็นคนดีไม่ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามนายสมปองยังมีความกังวลเรื่องความรู้สึกของญาติฝ่ายมุสลิมโดยเขาได้กล่าวว่า “มีความรู้สึกว่าจะต้องมีการด้านอยู่ในใจลึกๆว่าทำไมต้องเปลี่ยนศาสนา เปลี่ยนแล้วได้อะไรเกิดคำถามอยู่ในใจอยู่เสมอ บางครั้งไม่ได้ใช้คำพูดคำจา แต่แสดงด้วยท่าทางที่ไม่พอใจบางสิ่งบางอย่าง ปัจจุบันการใช้ชีวิตในครอบครัวและชุมชนโดยรวมแล้วอยู่อย่างมีความสุข” (นายสมปอง ดิงาม, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2553)

สำหรับนางจินดา รักยิ่ง ภรรยาของนายสมปองเล่าว่า “เมื่อก่อนมีอะไรไปคลุกคลีกันช่วยเหลือกัน มีงานบุญก็ช่วยกันอย่างเต็มที่ เพราะว่าเป็นพี่น้องเครือญาติกัน พอมานับถือศาสนาพุทธก็ไม่ได้ไปยุ่งสักเท่าไรไม่กล้าไปยุ่ง คือ รู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควรได้ไปคุยกันแต่มีห่างๆกันบ้าง บางเรื่องก็ช่วยได้ก็ช่วยกัน” แต่นางจินดาก็มีความกังวลในเรื่องความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องที่เป็นมุสลิม โดยกล่าวว่า “บางคนคล้ายๆ จะห่างกันไป ถ้าเป็นญาติๆที่อยู่ข้างนอกที่เป็นอิสลามไม่ค่อยอยากไปยุ่ง เมื่อก่อนเป็นอิสลามตอนนี้นับถือเป็นพุทธกลัวญาติพี่น้องดูถูกเหยียดหยาม เพราะเคยเป็นอิสลามมาก่อน ญาติพี่น้องบอกว่าไม่ควรให้ความช่วยเหลือ สำหรับผู้ที่เปลี่ยนศาสนาอิสลามไปเป็นพุทธ ไม่กล้าไปเยี่ยมญาติพี่น้องที่อยู่หมู่บ้านใกล้เคียงที่เคร่งครัดเรื่องศาสนา กลัวญาติพี่น้องไม่ต้อนรับและรังเกียจ เพราะเปลี่ยนศาสนาอิสลามมานับถือศาสนา

พุทธแล้ว ญาติพี่น้องที่มีความเคร่งครัดเรื่องศาสนา จะต่อต้านในเรื่องการเปลี่ยนศาสนา เมื่อเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธไม่กล้าไปเยี่ยมบ้าน” (นางจินดา รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2553)

ส่วนนางดวงใจ ดวงดาว เดิมนับถือศาสนาพุทธ ต่อมาได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม และปัจจุบันกลับมานับถือศาสนาพุทธ กล่าวถึงผลของการเปลี่ยนศาสนาว่า “ไม่มีผลต่อความสัมพันธ์กับเครือญาติ มีอะไรก็ช่วยเหลือกัน การทำงานบุญของชาวมุสลิม ชาวพุทธก็มาช่วยกันในกรอบของศาสนา เช่น ยกเต็นท์ ชูดมะพร้าว ล้างจาน หุงข้าวจนถึงงานเล็ก ต่างคนต่างช่วยกัน งานของชาวพุทธ เช่น งานศพ ชาวมุสลิมก็มาช่วยยกเต็นท์ ทำทุกอย่างที่ช่วยได้ และให้กำลังใจกับญาติพี่น้องที่เสียชีวิต บางคนอยู่เป็นเพื่อนในงานศพจนถึงเช้าแล้วค่อยกลับบ้าน ที่ขอยพริ้วอยู่เหมือนญาติพี่น้องมากกว่า หมู่บ้านเลยอยู่เย็นเป็นสุข ส่วนการปฏิบัติตามศาสนาต่างคนต่างปฏิบัติตามศาสนาของตนเอง ไม่ก้าวก่ายกัน ทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไปมาหาสู่ตลอดเวลา ภายในและนอกหมู่บ้านในชุมชนจะมีความหลากหลายทางด้านศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี จะอยู่ร่วมกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน” (นางดวงใจ ดวงดาว, สัมภาษณ์ 10 กุมภาพันธ์ 2553)

สำหรับนางกันตยา มั่นคง เปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือพุทธ ญาติพี่น้องก็ไม่รังเกียจ เนื่องจากปู่เคยเป็นพุทธมาก่อน และเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม ความสัมพันธ์ในเครือญาติพี่น้อง ความเป็นอยู่ การช่วยเหลือยังเหมือนเดิม คือ ญาติพี่น้องให้อิสระในการนับถือศาสนาจะเป็นอิสลามหรือพุทธ ถือว่า ทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี มีกิจกรรมไปคลุกคลีกันช่วยเหลือกัน มีงานบุญช่วยกันอย่างเต็มที่ เพราะว่าเป็นพี่น้องเครือญาติกันไม่ได้แบ่งแยกเรื่องของศาสนา อยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุข (นางกันตยา มั่นคง, สัมภาษณ์ 26 กุมภาพันธ์ 2553)

ในการศึกษาเรื่องผลของการเปลี่ยนศาสนาต่อความสัมพันธ์ในเครือญาติ จากการเปรียบเทียบกับชุมชนอื่นๆ เช่น ในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดิมของบัณฑิตอาสาสมัคร จะพบว่า ถ้าเป็นญาติพี่น้องของชาวมุสลิมที่อยู่หมู่บ้านใกล้เคียงที่เคร่งครัดเรื่องศาสนา จะต่อต้านในเรื่องการเปลี่ยนศาสนา เมื่อเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธจะห่างเหินกับญาติที่เป็นมุสลิม ต่างคนต่างอยู่ ขาดการติดต่อ เยี่ยมเยียน ญาติพี่น้องเคยบอกว่า “เปลี่ยนศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธ ไม่ให้พึ่งชายคาบ้าน” จึงไม่กล้าไปเยี่ยมเยียน กลัวญาติพี่น้องไม่ต้อนรับและรังเกียจ เพราะอยู่ในฐานะอื่น คือ เปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธ

แต่ที่ชอยพรุใหญ่ คนในชุมชนอยู่ด้วยกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ทั้งชาวมุสลิม และชาวพุทธได้ให้สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา ญาติพี่น้องไม่ได้ต่อต้านถือว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งมีสติปัญญา การคิดและตัดสินใจ เพื่อการดำเนินชีวิตที่เป็นสุข ที่ชอยพรุใหญ่ชุมชนอยู่ร่วมกันเหมือนญาติพี่น้อง ส่วนการปฏิบัติตามศาสนาต่างคนต่างปฏิบัติตามศาสนาของตนเอง ไม่ก้าวก่ายกัน ถือว่าทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไปมาหาสู่กันตลอด มีกิจกรรมก็ไปคลุกคลีกัน ช่วยเหลือกัน มีงานบุญก็จะช่วยกันอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ เพราะว่า เป็นพี่น้องเครือญาติกันไม่ได้แบ่งแยกเรื่องของศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างชาวมุสลิมกับชาวพุทธในชอยพรุใหญ่ จึงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ฝั่งเครือญาติของตระกูลรักยั้ง (ตระกูลสมมุติ)

ตระกูลของนายเมธัสเป็นชาวพุทธ นายเมธัสผู้เป็นพ่อย้ายมาจากจังหวัดกระบี่เปลี่ยนศาสนาพุทธมานับถือศาสนาอิสลาม เพื่อแต่งงานกับนางดารูณี และเข้ามาตั้งบ้านเรือนในชุมชนชอยพรุใหญ่

นายเมธัสแต่งงานกับนางดารูณี (นามสมมุติ) มีลูกทั้งหมด 10 คน ดังนี้

1. นายจรัล 2. นางจินดา 3. นายการิน 4. นางเบจพร 5. นางนิรดา 6. นายธนพล 7. นางนิตยา 8. นายธาวิน 9. นางนิภาดา 10. นางรัศมี

ลูกของนายเมธัสและนางดารูณี ที่แต่งงานกับชาวมุสลิม และยังนับถือศาสนาอิสลาม (นามสมมุติ) มีดังนี้

1. นายจรัลแต่งงานกับนางธาวินี 2. นายการินแต่งงานกับนางคัทลียา 3. นางเบจพรแต่งงานกับทัชชกร 4. นายธนพลแต่งงานกับนางธัญญา 5. นางนิตยาแต่งงานกับนายปราชญ์ 6. นายธาวินแต่งงานกับนางทินประภา 7. นางรัศมีแต่งงานกับนายบัณฑิต

ลูกที่แต่งงานกับชาวพุทธและเปลี่ยนศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธ มีดังนี้

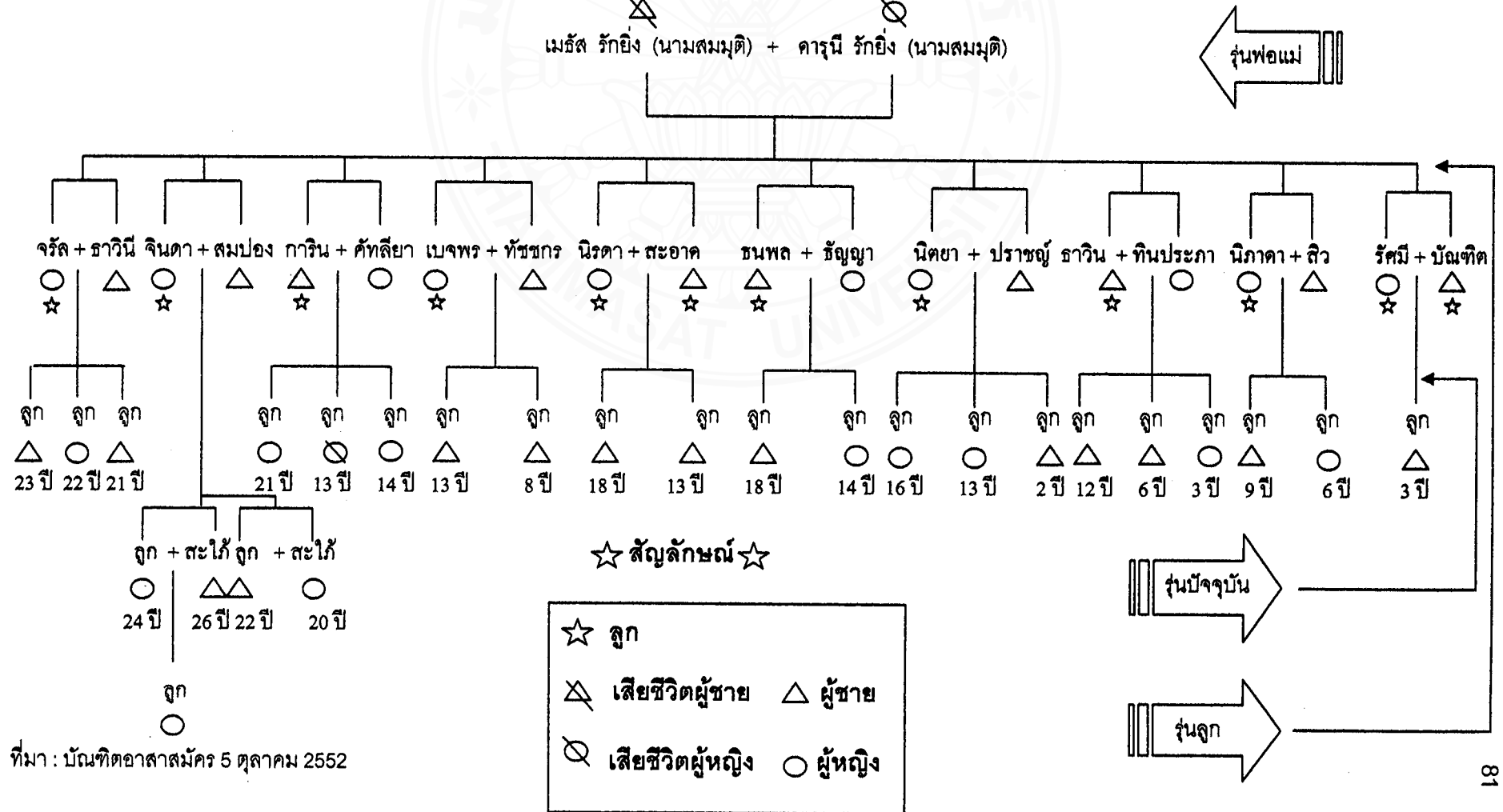
1. นางจินดาแต่งงานกับนายสมปอง 2. นางนิรดาแต่งงานกับนายสะอาด 3. นางนิภาดาแต่งงานกับนายสิว

คนมุสลิมในตระกูลรักยั้ง (ตระกูลสมมุติ) มีความเป็นเครือญาติในชุมชนสูงตั้งแผนผังเครือญาติที่แสดง

ภาพที่ 4.1

ผังเครือญาติของตระกูลรักยิ่ง (ตระกูลสมมุติ)

เมธัส รักยิ่ง (นามสมมุติ) + คารุณี รักยิ่ง (นามสมมุติ)

ที่มา : บัณฑิตอาสาสมัคร 5 ตุลาคม 2552

4.1.3 ความเห็นของผู้เปลี่ยนศาสนา ที่มีต่อการนับถือศาสนาพุทธหรืออิสลาม

นายสมปอง ดิงาม ได้ให้ความเห็นว่า การเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ มีข้อดี คือ ปฏิบัติตนในหนทางไหนก็ได้ มีความอิสระในการดำเนินชีวิต และการนับถือศาสนา ไม่มีขอบเขตหรือข้อบังคับที่มากมาย การเข้าสังคมที่กว้างกว่า เพื่อนฝูงมาก เวลามีการเฉลิมฉลองสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ สังสรรค์ในการดื่มเหล้า ดนตรีหรือคาราโอเกะแล้วแต่ความต้องการ

แต่การเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ ก็มีข้อจำกัด เนื่องจากตนเองเป็นคนดื่มเหล้าเก่ง มีเพื่อนฝูงมาก เวลาว่างในโอกาสต่างๆ จะมีการดื่มทุกครั้ง ทำให้มีผลเสียต่อสุขภาพและไม่สามารถออมเงินได้ มีเงินเท่าไรก็ไปชวนเพื่อนๆ มาดื่มเหล้าด้วยกันประจำ

ส่วนการนับถือศาสนาอิสลาม มีข้อดี คือ การปฏิบัติศาสนาอิสลามมีความเคร่งครัด อยู่ในกรอบและมีขอบเขตในการดำเนินชีวิตที่ดี ทำให้เรารู้ในสิ่งที่ควรทำและสิ่งต้องห้ามของศาสนาทุกอย่างที่ศาสนาห้ามสิ่งนั้นย่อมมีพิษภัยต่อมนุษย์ ยกตัวอย่างเช่น การดื่มเหล้ามีผลเสียต่อร่างกายของมนุษย์ เมื่อเมาหรือขาดสติย่อมทำได้ทุกอย่างที่ตรงหน้า มีเรื่องการชกต่อย ฆ่าและข่มขืนซึ่งเกิดได้ทุกเมื่อที่ขาดสติ

แต่การนับถือศาสนาอิสลาม มีความลำบาก คือ การปฏิบัติทางศาสนาอิสลาม มีหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติหลายอย่าง มีสิ่งที่ต้องทำและสิ่งที่ควรละเว้น การนับถือจะต้องนับถือพระองค์อัลลอฮ์องค์เดียวเท่านั้น จะกราบไหว้อื่นใดนอกเหนือจากอัลลอฮ์ไม่ได้ การดำเนินชีวิตไม่เป็นอิสระ ต้องอยู่ในขอบเขตตลอด เช่น การอยู่ร่วมกันกับศาสนาอื่น อาหารการกินต้องเป็นอาหารที่มีฮาลาลทำด้วยคนมุสลิม สิ่งที่เป็นของมีนเมาต่างๆ ทุกอย่างไม่สามารถรับประทานได้ และการอยู่ร่วมกันระหว่างชายหญิงที่ไม่ได้แต่งงาน ไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ เป็นสิ่งที่ควรละเว้น (นายสมปอง ดิงาม, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2553)

นางจินดา รักยิ่ง ภรรยาของนายสมปอง ดิงาม ซึ่งเปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธ ได้ให้ความเห็นว่า การนับถือศาสนาอิสลาม มีข้อดี คือ มีแบบอย่างที่ดี มีข้อห้ามในเรื่องต่างๆ ที่ทำให้มีผลเสียต่อร่างกายและทรัพย์สินเงินทอง เป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ เช่น การดื่มสุราหรือของมีนเมาต่างๆ การพนันทุกรูปแบบ การผิดประเวณีโดยไม่แต่งงาน เป็นต้น

แต่การนับถือศาสนาอิสลาม มีข้อจำกัด คือ เป็นการอยู่ในสังคมแคบๆ อยู่เฉพาะกลุ่มมุสลิมเท่านั้น การเข้าสังคมภายนอกไม่ค่อยเต็มที่ การปฏิบัติศาสนาต้องเคร่งครัด อยู่ในกรอบตลอดไม่สามารถที่จะออกนอกกรอบได้

ส่วนการเปลี่ยนนับถือศาสนาพุทธ มีข้อดี คือ มีอิสระในการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่

การเข้าสังคม เรื่องอาหารการกินสะดวก กินได้ทุกอย่าง ไม่จำเป็นต้องมีตราฮาลาล

อย่างไรก็ตาม นางจินดารู้สึกเสียใจที่เปลี่ยนศาสนา จากการนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธ โดยบอกว่า "คิดถึงพ่อแม่ที่เสียไปแล้วรู้สึกเสียใจ เห็นญาติพี่น้องทำบุญกัน แต่เราไปยุ่งกับญาติพี่น้องไม่ได้แล้ว ปัจจุบันอยู่ในฐานะอื่น ญาติพี่น้องเป็นอะไรไปยุ่งเกี่ยวกับญาติพี่น้องไม่ได้ สามีนับถือศาสนาพุทธไม่ค่อยเข้าใจกัน และดื่มเหล้าเก่ง หวาดระแวงอยู่ตลอดว่าวันนี้สามีจะไปดื่มเหล้าที่ไหนก็ได้ ถ้าเป็นอิสลามผู้อื่นจะมองว่าทำตัวไม่ถูกต้องไม่ดี ถึงแม้แอบดื่มก็เป็นการโกหกตนเองและศาสนา เพื่อไม่ให้ศาสนาเสื่อมเสีย เลยเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีข้อปฏิบัติที่เคร่งครัดน้อยกว่า" (นางจินดา รัถยิ๊ง, สัมภาษณ์ 5 กุมภาพันธ์ 2553)

นางดวงใจ ดวงดาว ซึ่งเปลี่ยนจากการนับถือศาสนาพุทธเป็นอิสลามแล้วกลับมานับถือศาสนาเหมือนเดิม ได้ให้ความเห็นว่า การนับถือศาสนาพุทธ ทำให้มีความสุขในการดำเนินชีวิต สิ่งต้องห้ามของศาสนาไม่บังคับเคร่งครัดอย่างอิสระ มีกิจกรรมหรือประเพณี ฉลองได้เต็มที่ จะดื่มเหล้า จะเต้นรำ ไม่มีคนบังคับ

แต่การนับถือศาสนาพุทธ ก็มีผลเสีย คือ การดำเนินชีวิตอิสระจนเกินไป ไม่มีข้อบังคับที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ไปวัดหรือไม่ไปก็ได้ อยู่ที่ตัวบุคคล หลักเกณฑ์และข้อบังคับในการปฏิบัติไม่เคร่งครัด

ส่วนการนับถือศาสนาอิสลาม มีผลดี คือ ได้เรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตแบบอย่างของศาสนาอิสลาม ตนเองสามารถปฏิบัติตามศาสนาอิสลามและเป็นอิสลามที่ดีได้ เช่น ละหมาดครบ 5 เวลา ถือศีลอดในเดือนรอมฎอน เป็นต้น

แต่การนับถือศาสนาอิสลาม มีข้อจำกัด คือ การดำเนินชีวิตที่ลำบากกว่าศาสนาอื่น ต้องปฏิบัติตามศาสนาอย่างเคร่งครัด ไม่สามารถสังสรรค์กิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนได้อย่างเต็มที่ การกินอาหารต้องกินอาหารอิสลาม การดำเนินชีวิตต้องอยู่ในกรอบข้อบังคับ (นางดวงใจ ดวงดาว, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2553)

นางกันตยา มั่นคง เดิมนับถือศาสนาอิสลามเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ ได้ให้ความเห็นว่า การนับถือศาสนาอิสลาม มีข้อดี คือ การปฏิบัติทางศาสนาอิสลามมีความเคร่งครัด อยู่ในกรอบและมีขอบเขตในการดำเนินชีวิตที่ดี ทำให้ห่างไกลจากกิเลสต่างๆ ได้

แต่การนับถือศาสนาอิสลาม มีข้อจำกัด คือ อยู่เฉพาะกลุ่มของมุสลิมเท่านั้น จะไปสังสรรค์กับเพื่อนต่างศาสนาก็ลำบาก เพื่อนๆ ดื่มสุรา ซึ่งถ้าอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ดื่มสุราด้วยเป็นสิ่งที่ไม่ควร เพราะเป็นข้อห้ามของศาสนาอิสลาม

ส่วนการนับถือศาสนาพุทธ มีข้อดี คือ มีวิถีชีวิตอิสระ มีขอบเขตต่างๆ น้อยความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การอยู่ในสังคมที่กว้างขึ้น “อิสลามไม่ใช่ไม่ดี แต่มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนศาสนา แต่ยังรักศาสนาอิสลามเพราะว่า ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นอิสลามมาก่อน ส่วนพ่อได้เปลี่ยนจากนับถือศาสนาพุทธมานับถือศาสนาอิสลามและเสียชีวิตในศาสนาอิสลาม ญาติทางแม่เป็นอิสลามส่วนญาติทางพ่อเป็นพุทธ”

หลังจากเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ ตอนแรกๆ รู้สึกอึดอัด เพราะว่าเคยเป็นมุสลิมมาก่อน พอมานับถือศาสนาพุทธ การกินก็ยังกินอย่างมุสลิมเหมือนเดิม หมูก็ไม่กิน จิตใจยังเป็นอิสลาม แต่ตัวเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ เวลากินอะไรยังคิดถึงเรื่องของข้อห้ามศาสนาอิสลามถึงชื่อหมูมาทำอาหารก็ไม่กินจะทำให้สามีกินคนเดียว (นางกันตยา มั่นคง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2553)

โดยสรุปแล้ว ในความเห็นของผู้ที่เปลี่ยนศาสนา การนับถือศาสนาพุทธหรืออิสลาม มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด คือ

การนับถือศาสนาอิสลาม มีข้อดี คือ การปฏิบัติทางศาสนาอิสลามมีความเคร่งครัดอยู่ในกรอบและมีขอบเขตในการดำเนินชีวิตที่ดี ทำให้รู้ในสิ่งที่ควรทำ ซึ่งสิ่งต้องห้ามของศาสนาทุกอย่างที่ศาสนาห้ามสิ่งนั้นย่อมมีพิษภัยต่อมนุษย์ ยกตัวอย่างเช่น การดื่มเหล้ามีผลเสียต่อร่างกายของมนุษย์ เมื่อเมาหรือขาดสติย่อมทำได้ทุกอย่างที่ตรงหน้า มีเรื่องการทะเลาะฆ่าและข่มขืน ซึ่งเกิดได้ทุกเมื่อที่ขาดสติ

แต่การนับถือศาสนาอิสลาม มีข้อจำกัด คือ การดำเนินชีวิตที่ลำบากกว่าศาสนาอื่น ต้องปฏิบัติตามศาสนาอย่างเคร่งครัด ไม่สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนได้อย่างเต็มที่ การกินอาหารต้องกินอาหารอิสลามและมีตราฮาลาล การดำเนินชีวิตทุกอย่างต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ของศาสนาอิสลาม

ส่วนการนับถือศาสนาพุทธ มีข้อดี คือ ปฏิบัติตนในหนทางไหนก็ได้ มีความอิสระในการดำเนินชีวิต และการนับถือศาสนา ไม่มีขอบเขตหรือข้อบังคับที่มากมาย การเข้าสังคมที่กว้างเพื่อนฝูงมาก เวลามีการเฉลิมฉลองสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ การปฏิบัติไม่เคร่งครัดสามารถสังสรรค์ดื่มเหล้า ดนตรี หรือคาราโอเกะได้ตามความต้องการ มีชีวิตที่อิสระ

แต่เมื่อเปลี่ยนจากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธทำให้ความสัมพันธ์ห่างเหินกับญาติที่เป็นมุสลิมที่เคร่งครัดในเรื่องศาสนา ที่อยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียง ขาดการติดต่อ เยี่ยมเยียนกัน

4.2 ทศนคติต่อการอยู่ร่วมกันของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ

การที่ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธในซอยพรุใหญ่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากทั้ง 2 ฝ่าย มีทศนคติที่ดีต่อกัน ดังนี้ คือ

4.2.1 ทศนคติของชาวไทยมุสลิมต่อการอยู่ร่วมกันกับชาวไทยพุทธ

จากการสัมภาษณ์ชาวไทยมุสลิมในซอยพรุใหญ่มีความเห็นต่อชาวไทยพุทธในหมู่บ้านดังนี้ “การอยู่ร่วมกับชาวพุทธมีความรู้สึกดีไม่มีปัญหา ชาวพุทธก็กินอยู่ในส่วนของชาวพุทธ ชาวมุสลิมก็กินอยู่ในส่วนของชาวมุสลิม อยู่ร่วมกันได้ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้เกียรติซึ่งกัน และกัน ช่วยเหลือกันไม่ไปก้าวก่ายเรื่องส่วนตัว มีกิจกรรมในชุมชนก็ไปช่วยเหลือกัน อยู่แบบ สนิทสนมฉันท์ ยอมรับความหลากหลายของเชื้อชาติศาสนา ไม่ก้าวก่ายในเรื่องศาสนา ต่างคนต่าง ดำเนินชีวิตของศาสนาของตนเอง” (นางพรพรรณ ปรารธนา, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2553)

ส่วนนายธาวิน รักยิ่ง มีความเห็นว่า “ชาวพุทธหรือชาวมุสลิมคือมนุษย์ทั้งหมด มนุษย์ เป็นสัตว์ที่ประเสริฐ ทุกคนอยู่ร่วมกันต้องมีความเผื่อแผ่ ให้เกียรติ เคารพในสิทธิของแต่ละบุคคล การช่วยเหลือกัน ปกปักรักษาหรือกันในทุกๆ เรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องของชาวพุทธหรือชาวมุสลิม การเปิดโอกาสให้ซึ่งกันและกัน ทุกสิ่งทุกอย่างจะอยู่ร่วมกันได้ โอกาส การพูดจากัน เข้าใจกัน ชุมชนจะอยู่เย็นเป็นสุข” (นายธาวิน รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 27 กุมภาพันธ์ 2553)

สำหรับนายจรัล รักยิ่ง มีความเห็นว่า “ศาสนาพุทธมีการดำเนินชีวิตแบบศาสนาพุทธ ไม่ก้าวก่ายสิทธิซึ่งกันและกัน มุสลิมก็ไม่โจมตีศาสนาอีกฝ่ายหนึ่ง อยู่ร่วมกันทั้งมุสลิมทั้งพุทธ ไม่ได้แยกแยะว่าชาวมุสลิมหรือชาวพุทธ จะต้องวางตัวเป็นกลางหมด ที่จังหวัดพังงาและจังหวัดภูเก็ต ความเป็นอยู่ก็เหมือนกันสิ่งที่ศาสนาห้ามก็จะไม่ทำ เช่น งานศพ จะไม่กินอาหาร จะอยู่ เป็นเพื่อนงานนั่งอย่างเดียว ช่วยเหลือสิ่งที่ช่วยได้ ช่วยในขอบเขตที่ทำได้ถึงเวลาก็กลับบ้าน บางทีอยู่เป็นเพื่อนงานจนถึงเช้า เวลาชาวมุสลิมมีงานชาวพุทธก็มาช่วยเหลือกัน อยู่อย่าง กลมกลืนเป็นเครือญาติกันตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน เมื่อชุมชนมีปัญหาช่วยกันคิดแก้ไข หาแนวทางร่วมกัน มีกิจกรรมก็ช่วยกัน” (นายจรัล รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2553)

นายการิน รักยิ่ง มีความเห็นว่า “รากฐานของความเป็นอยู่จากบรรพบุรุษ คือ สนิทสนม กลมเกลียวมาตลอดไม่ได้แยกแยะชาวมุสลิมหรือชาวพุทธ คือ ทุกคนเป็นพี่น้องกัน ทำให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขตลอดมา การช่วยเหลือระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ร่วมกัน ชาวมุสลิมหรือ ชาวพุทธจะแตกต่างกันที่ความเชื่อ และการปฏิบัติตามศาสนา ทุกคนเป็นมนุษย์สัตว์สังคม ต้อง

อยู่ในสังคมไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกนี้ได้ด้วยลำพัง ความเป็นอยู่เหมือนพี่น้องกันมาตลอด มีอะไรช่วยเหลือกัน เช่น ชาวพุทธเสียชีวิตชาวมุสลิมไปเยี่ยมให้กำลังใจกับญาติพี่น้อง ช่วยยก เติ้นท์ ยกเก้าอี้ หาน้ำ หาไม้พิน ช่วยเท่าที่ช่วยได้และไม่ขัดต่อศาสนาอิสลาม มุสลิมเสียชีวิต ชาวพุทธมาเยี่ยมให้กำลังใจกับคนที่ยังอยู่ ทำอะไรไม่ได้ก็ไปยื่นดูไปให้เห็นหน้าและช่วยเท่าที่ช่วยได้ อยู่อย่างนี้มาตลอด ชาวมุสลิมปฏิบัติตามศาสนาของมุสลิม ชาวพุทธปฏิบัติตามศาสนาของพุทธ ต่างคนต่างปฏิบัติที่ดีต่อกัน”

นายการินยังเล่าเพิ่มเติมว่า “เมื่อก่อนจะมีปัญหาเรื่องศาสนาประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา มีมุสลิมที่มาจากจังหวัดสงขลามายู่หลายครอบครัวมีปฏิภิกิริยาที่กีดกันแบ่งแยก อยู่เป็นกลุ่ม คือ มุสลิมสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา คือ อำเภอจะนะ เทพา สะบ้าย้อย และนาทวี มีความเคร่งครัดในเรื่องของศาสนา พอมาเห็นความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตที่ซอຍพຸใหญ่ อยู่อย่างไม่มีขอบเขต อิสระและการปฏิบัติตามศาสนาตามกรอบที่เป็นอยู่ก็มีอคติต่อชาวมุสลิม และชาวพุทธซอຍพຸใหญ่ แต่ชาวมุสลิมและชาวพุทธซอຍพຸใหญ่ ไม่ตอบโต้เลย ทำให้เรื่องเบาบางลง ทุกคนคือคนไทย ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนในประเทศไทย ศาสนาไหนคือคนไทยเหมือนกัน ไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกเรื่องศาสนา ภาษา สามารถอยู่ด้วยกันได้อย่างสมานฉันท์” (นายการิน รักยิ่ง, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2553)

4.2.2 ทศนคติของชาวไทยพุทธและชาวคริสต์ต่อการอยู่ร่วมกันกับชาวไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีความเห็นว่า ศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธ สอนให้คนเป็นคนดี แล้วแต่ความนับถือของแต่ละบุคคลนับถือมาตั้งแต่ดั้งเดิมอยู่แล้ว ชาวมุสลิมก็นับถือศาสนาอิสลาม ชาวพุทธก็นับถือศาสนาพุทธ แล้วแต่จะนับถือ เพราะศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ในชุมชนจะเป็นเหมือนพี่น้องกันมีอะไรช่วยเหลือกันไม่แบ่งแยก เวลาที่มีกิจกรรมในชุมชน ศาสนาอิสลามหรือศาสนาพุทธต้อนรับทุกศาสนา ชาวมุสลิมมีงานก็ต้อนรับชาวพุทธ ชาวพุทธมีงานก็ต้อนรับชาวมุสลิม แต่ต้องแยกในเรื่องอาหารการกิน ชาวมุสลิมจะต้องเน้นเรื่องความสะดวก อาหารของชาวพุทธจะไม่ไปปะปนกับอาหารของชาวมุสลิม เช่น ไก่จะต้องรู้ที่มาที่ไปว่าไก่ฆ่าโดยใคร ชาวมุสลิมหรือชาวพุทธ ถ้าเป็นไก่ที่ฆ่าด้วยชาวพุทธ ชาวมุสลิมจะกินไม่ได้ ชาวพุทธต้องเข้าใจและต้องฆ่าโดยชาวมุสลิม ตอนนี้อันนี้ส่วนมากไก่หรือสัตว์อื่นๆ จะฆ่าโดยชาวมุสลิม คือในตลาดถ้าคนพุทธฆ่าจะขายไม่ได้ (นายดลธร เทียงตรง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2553)

สำหรับสามีของนางกันตยา มั่นคง (เดิมนางกันตยานับถืออิสลาม ต่อมาเปลี่ยนเป็น พุทธตามสามี) มีความเห็นว่า คนมุสลิมและคนพุทธมีความเป็นอยู่กลมเกลียวกันดี มีการช่วยเหลือกัน มุสลิมไปสุเหร่า พุทธไปวัด ต่างคนต่างปฏิบัติศาสนาของตนเอง ให้เกียรติกัน อย่างเรื่องการนับถือศาสนา ถ้าลูกๆ จะนับถืออิสลามหรือพุทธก็แล้วแต่ตนเอง ให้อิสระในการ นับถือศาสนา ในซอยพรุใหญ่ มี 2 ศาสนา ดังนั้น ชาวมุสลิมและชาวพุทธ ต้องยอมรับในความ หลากหลาย การอยู่ในโลกนี้ไม่ใช่มีแต่พวกใดพวกหนึ่งหรือมีแค่เผ่าเดียวเท่านั้น ศาสนา ความเชื่อ ความคิด ประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ แตกต่างกัน ต้องอยู่บนสายกลางแห่งความเป็นจริง จึงจะอยู่ อย่างสมานฉันท์ (นายคมกริช มั่นคง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์ 1 พฤศจิกายน 2552)

ในส่วนโรงเรียนของคนพุทธ คือ โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา ไม่มีปัญหาเรื่องของศาสนา เด็กนักเรียนชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ จะให้สิทธิเท่าเทียมกัน ให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยจะไม่แบ่งแยก ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้กล่าวว่า “จริงๆ แล้วอยากให้เด็กนักเรียนเป็นคนดี สอนให้เด็กได้ร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน ให้ความเป็นธรรมเหมือนกัน ทุกสิ่งทุกอย่างให้ บูรณาการร่วมกัน สามัคคี การแบ่งกลุ่มใครสนใจจะอยู่กลุ่มไหนก็ได้ ส่วนการแต่งกายจะให้ เป็นสากล มุสลิมหรือพุทธจะแต่งกายเหมือนกัน บางครั้งผู้นำศาสนาอิสลามมาบรรยายธรรมก็ให้เด็ก นักเรียนไทยพุทธเข้าไปร่วมกิจกรรม พระมาก็ให้เด็กนักเรียนไทยมุสลิมร่วมกิจกรรมด้วย ผู้นำทาง ศาสนาทั้ง 2 ศาสนาก็เข้าใจกัน ทางโรงเรียนตั้งนโยบายว่า ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ ต้องอยู่ด้วยความรัก สามัคคีกัน ให้ความเป็นอยู่ไม่มีปัญหา” (นายถนัด ก่อสุวรรณ, สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2553)

สำหรับผู้นับถือศาสนาคริสต์ ชิสเตอร์สุภาวดี แข็งกิจ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานของ ศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี ที่นับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งให้ความช่วยเหลือ ชุมชนซอยพรุใหญ่ มีความเห็นว่า ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธซอยพรุใหญ่ อยู่ด้วยกัน อย่างสันติ ไม่มีการแบ่งแยกมีความเป็นอยู่ร่วมกัน เวลาทีมงานทางศาสนาหรืองานกิจกรรม หมู่บ้าน เช่น มีคนตายชาวบ้านจะไปช่วยงานกันไม่แบ่งแยก เปิดรับคนทุกศาสนา ชิสเตอร์ได้เล่า ประสบการณ์ครั้งหนึ่ง คือ ลูกของนายการิน รักยิ่ง เสียชีวิต ชิสเตอร์ฯ ได้ไปช่วยเหลือและไป ช่วยงานศพที่มัสยิดบ้านฝ้ายท่า ชิสเตอร์สังเกตว่า เวลาไม่มีใครคนใดคนหนึ่งเสียชีวิตชาวบ้าน จะไปเยี่ยมเยียนช่วยงานที่บ้าน ที่วัด และที่มัสยิด เพื่อให้กำลังใจกับญาติพี่น้องที่เสียชีวิต ให้ความอดทนและหนักแน่นในการดำเนินชีวิตต่อไป ไม่ว่าจะ เป็นมุสลิมหรือพุทธ

เวลาที่มีชาวพุทธเสียชีวิตอย่างกรณี คุณแม่ของนายดลธร เทียงตรง เสียชีวิต ชาวมุสลิม

จะไปช่วยงานและช่วยเหลือตามกรอบของศาสนาในสิ่งที่ช่วยได้อย่างเต็มที่ ไม่มีการแบ่งแยก เวลาซิสเตอร์จัดประชุมหมู่บ้าน ชาวบ้านจะมาออกความคิดเห็นที่ต้องปรึกษาหารือกัน ในเรื่องความเป็นไปในชุมชน เรื่องของความยากลำบาก ความต้องการของหัวหน้า และการวิเคราะห์ชุมชน ไม่มีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง

ในฐานะที่ซิสเตอร์เป็นคาทอลิก เข้าไปร่วมทำงานกับชุมชน เมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนอื่นพบว่า เวลาเข้าไปชุมชนมุสลิมที่อื่นมีความรู้สึกที่ชุมชนจะไม่ต้อนรับ จะดูท่าทีของซิสเตอร์ก่อนว่าจะมาในแนวไหน เข้ามาเผยแพร่ศาสนาหรือเปล่า แต่ที่ชุมชนชอยพรุใหญ่ วันแรกที่เข้าไปในชุมชนชาวบ้านจะไม่มีอคติ ให้การต้อนรับอย่างดี ไม่ได้ถามว่าจะมาชักจูงให้มาเปลี่ยนศาสนาหรือเปล่า ไม่มีคำถามนี้เลย แต่ในชุมชนที่เป็นมุสลิมที่อื่น จะมีคำถาม ซิสเตอร์เยอะมากเกี่ยวกับเรื่องจะมาชักจูงให้มาเปลี่ยนศาสนาหรือเปล่า

ซิสเตอร์มีความยินดีที่ได้ทำงานร่วมกับชุมชน ทำงานในพื้นที่ ทุกชาติ ทุกศาสนาช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกัน ไม่เคยแบ่งแยกว่าเป็นชาวมุสลิมหรือชาวพุทธหรือใครต้องได้มากกว่า คือ จะให้ความช่วยเหลืออย่างเสมอภาค ชุมชนชอยพรุใหญ่ชาวบ้านเป็นมิตรกับทุกคนที่เข้ามาในชุมชน เมื่อมีคนภายนอกเข้ามาในชุมชนและต้องการความช่วยเหลือ ชุมชนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ที่ไม่เกินความสามารถของชุมชน (ซิสเตอร์สุภาวดี แข็งกิจ, สัมภาษณ์ 29 เมษายน 2553)

โดยสรุป จะเห็นได้ว่า ทศนคติต่อการอยู่ร่วมกันของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพรุใหญ่ ต่างคนต่างมีทัศนคติที่ดีต่อกัน โดยเห็นว่าการนับถือศาสนาเป็นสิทธิของแต่ละคน ไม่มีความรังเกียจต่อกัน และชาวมุสลิมในชอยพรุใหญ่มีความแตกต่าง จากชุมชนคนมุสลิมที่อื่นในบางพื้นที่ คือ เปิดกว้างในการต้อนรับคนศาสนาอื่น ทั้งศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะ โดยมีเนื้อหา 4 ประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

- 5.1 การดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชาวมุสลิมชอยฟูใหญ่
- 5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ
- 5.3 การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมชอยฟูใหญ่ร่วมกับชาวไทยพุทธ
- 5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 การดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชาวมุสลิมชอยฟูใหญ่

ในอดีตมุสลิมในชอยฟูใหญ่ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงาย้ายมาจากเกาะลันตาใหญ่กระบี่ ภูเก็ต และตรัง โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมงและรับจ้าง ปัจจุบันครอบครัวมุสลิมในชอยฟูใหญ่มีทั้งหมด 7 ครอบครัว มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย โดยมีศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งยึดเหนี่ยว และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต แต่ละครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้ มีการเกื้อกูลกันภายในชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน สามารถรวมตัวกันเพื่อสร้างวัฒนธรรมที่เข้มแข็งได้

จากการสังเกตของบัณฑิตอาสาสมัคร ฐานะทางเศรษฐกิจของชาวมุสลิมชอยฟูใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับชาวไทยพุทธในชุมชน ถึงแม้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมุสลิมไม่ดีมาก เมื่อเทียบกับครอบครัวชาวพุทธ แต่ก็สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามสมควร โดยส่วนใหญ่ไม่เป็นหนี้สิน แม้ว่าบางครอบครัวจะมีภาระด้านเศรษฐกิจมากต้องทำงานเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว แต่ก็ดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจไปได้ดีพอสมควร

ในด้านการทำกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมร่วมกับชาวไทยพุทธ ชุมชนชอยฟูใหญ่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมและวัฒนธรรมร่วมกัน ระหว่างชาวมุสลิมกับชาวพุทธ ในการทำกิจกรรมทางศาสนา เช่น งานบุญของอิสลาม ทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธจะมาช่วยเหลือกัน การปฏิบัติทางศาสนาของมุสลิมในชอยฟูใหญ่ยังไม่เคร่งครัดนัก เนื่องจากข้อจำกัดบางประการดังนี้

1) มีข้อจำกัดด้านการทำงานเลี้ยงชีพ

จากการศึกษา พบว่า แต่ละครอบครัวจะเน้นเรื่องการทำมาหากินเลี้ยงครอบครัวมากกว่า การปฏิบัติทางศาสนายังทำไม่ได้ไม่สมบูรณ์ แต่ก็ได้พยายามปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาบ้าง เช่น ละหมาดวันศุกร์ การถือศีลอดทำไม่ได้เต็มเดือน วันไหนที่ทำงานหนักร่างกายอ่อนเพลีย ไม่มีแรง จะละถือศีลอดด้วยการกินอาหารหรือน้ำ จากการสังเกตของบัณฑิตอาสาสมัคร พบว่า ผู้หญิงชอยพฺรูใหญ่จะทำงานบ้าน ดูแลลูกๆ ทำกับข้าวให้ลูกกิน ส่งลูกไปโรงเรียน ตอนเย็นไปรับลูกๆ กลับมาจากโรงเรียน ส่วนหัวหน้าครอบครัวจะออกไปทำงานนอกบ้าน เช่น ทะเล ชายปลา โรงงาน รับจ้างทั่วไป ทำให้หัวหน้าครอบครัวมุสลิมมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา

2) ไม่มีผู้นำศาสนาอิสลาม

เมื่อก่อนประมาณ 40 ปีที่ผ่านมา บ้านพฺรูใหญ่มีผู้นำศาสนาอิสลาม ชื่อ นายสมชาย บริสุทธิ (นามสมมุติ) บ้านอยู่ที่ฝ่ายท่า ครอบครัวย้ายมาจากกระบี่และมีความรู้ด้านศาสนาอิสลาม เนื่องจากชอยพฺรูใหญ่เป็นชุมชนมุสลิมแต่ยังไม่มีที่ปฏิบัติศาสนกิจ จึงได้มีการปรึกษาหารือกันว่า จะสร้างสุเหร่า และมีการจัดหาบุคลากรสอนเด็กๆ และชาวบ้าน ในเรื่องหลักเกณฑ์ของศาสนาอิสลาม จากนั้นได้มีผู้นำศาสนา มาสอนเกี่ยวกับศาสนา แต่เวลาผ่านไปปรากฏว่า ไม่มีเวลาจะมาช่วยสอนจึงหาผู้นำคนอื่นมาช่วยสอนแทน คือ นายธนิช หนักมาก (นามสมมุติ) เป็นคนบ้านลำแก่น เมื่อก่อนชอยพฺรูใหญ่เป็นชุมชนมุสลิมอพยพมาจากเกาะลันตาใหญ่ จังหวัดกระบี่ ตรัง และจังหวัดภูเก็ต อยู่หลายครอบครัว สาเหตุที่ย้ายออกจากชอยพฺรูใหญ่ คือ การทำมาหากินลำบาก บางครอบครัวหาทรัพย์สินจากป่าชายเลน ทำงานรับจ้างทั่วไป พอสามารถสร้างฐานะซื้อที่ดินได้ ก็ย้ายออกจากชอยพฺรูใหญ่ ไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านเกาะนก นางย่น อำเภอตะกั่วป่า เกาะลันตาใหญ่และตรัง แต่ปัจจุบันผู้นำศาสนาได้ย้ายไปอยู่ที่อื่น สุเหร่าก็ร้างไม่มีผู้นำศาสนา มาสานต่อ ชาวบ้านธรรมดาไม่มีความรู้ด้านศาสนาดีพอ ไม่สามารถเป็นผู้นำที่จะมาแทนได้ สุเหร่าเลยร้างจนถึงทุกวันนี้ การที่ไม่มีผู้นำศาสนา/สุเหร่าในชุมชน ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจของคนมุสลิม และผู้นำศาสนาที่จะมาตักเตือน ทำให้คนมุสลิมปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาได้ไม่เต็มที่ควร

3) ไม่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนาเพียงพอ

ครอบครัวมุสลิมในชอยพฺรูใหญ่ ส่วนใหญ่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนาไม่มากพอด้วยไม่ได้เรียนรู้ด้านศาสนาเท่าที่ควร เพื่อให้ตนเองและครอบครัวได้เข้าใจและสามารถปฏิบัติศาสนาได้อย่างเต็มที่ เมื่อหัวหน้าครอบครัวไม่สามารถสอนเรื่องศาสนาให้ครอบครัวได้เรียนรู้

เข้าใจ และปฏิบัติ ทำให้ภรรยาและลูกๆ รู้เรื่องด้านศาสนาไม่สมบูรณ์ ประกอบกับไม่มีผู้นำศาสนาที่จะมาสอนให้ชาวมุสลิมเข้าใจหลักศาสนาอิสลาม และห่างไกลจากสถานที่เรียนรู้ด้านศาสนา ทำให้ครอบครัวมุสลิมในซอยพรุใหญ่ ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนายังทำไม่ได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ

ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธซอยพรุใหญ่ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และมีการเปลี่ยนศาสนาระหว่างคนมุสลิมกับคนพุทธ ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนศาสนาสรุปได้ดังนี้

1) การแต่งงานข้ามศาสนา

ซอยพรุใหญ่มีทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธ เมื่อมีการแต่งงาน ระหว่าง 2 ศาสนา ทำให้เกิดการเปลี่ยนศาสนา อย่างเช่น ฝ่ายชายเป็นชาวพุทธต้องการแต่งงานกับฝ่ายหญิงชาวมุสลิม ต้องเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามก่อน ไมเช่นนั้นทางฝ่ายพ่อแม่ฝ่ายหญิงไม่ยอมรับ เพราะการแต่งงานของคนมุสลิมต้องแต่งงานกับคนมุสลิมเท่านั้น คนศาสนาอื่นจะแต่งงานได้ก็ต่อเมื่อเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม แต่หลังจากหย่าขาดกันหรือพ่อแม่เสียชีวิต บางคนก็หันมานับถือศาสนาเดิม

2) ไม่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนามากเพียงพอ

ชาวมุสลิมซอยพรุใหญ่ อาศัยอยู่ในชุมชนชาวไทยพุทธ ซึ่งไม่เคร่งครัดในเรื่องศาสนาและมีการปฏิบัติที่เป็นข้อห้ามของทั้งศาสนาอิสลาม เช่น การดื่มสุรา ดังนั้น ชาวมุสลิมบางคนซึ่งไม่เคร่งครัด เมื่อไม่มีพื้นฐาน/องค์ความรู้ในด้านศาสนามากเพียงพอ รวมทั้งไม่มีผู้นำศาสนาคอยชี้แนะเมื่อต้องการเข้าสังคมกับเพื่อนๆ และดื่มสุราได้ โดยไม่ขัดหลักศาสนาอิสลาม จึงหันมานับถือศาสนาพุทธ เพราะมีความเคร่งครัดในข้อบังคับน้อยกว่า

ในด้านทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ ทั้ง 2 ฝ่าย มีทัศนคติที่ดีต่อกัน คือ มีทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธซอยพรุใหญ่ ต่างบ้านต่างมีทัศนคติที่ดีต่อกัน โดยเห็นว่าการนับถือศาสนาเป็นสิทธิของแต่ละคน ไม่มีความรังเกียจต่อกัน และชาวมุสลิมในซอยพรุใหญ่มีความแตกต่าง จากชุมชนคนมุสลิมที่อื่น คือ เปิดกว้างในการต้อนรับคนศาสนาอื่น ทั้งศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์

5.3 การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมชอยฟรุใหญ่ร่วมกับชาวไทยพุทธ

จากการศึกษา พบว่า ชาวไทยมุสลิมชอยฟรุใหญ่ สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชาวไทยพุทธอย่างมีความสุขและไม่มีความขัดแย้ง ซึ่งสรุปสาเหตุได้ดังนี้

1) เครือญาติและความสัมพันธ์ทางสังคม

ชาวมุสลิมกับชาวพุทธชอยฟรุใหญ่เป็นเครือญาติทางสายเลือดและเกิดจากการแต่งงานข้ามศาสนา ตัวอย่าง เช่น นายจรัล นางจินดา นายการินทร์ และนายธาวิณ เป็นพี่น้อง เป็นเครือญาติทางสายเลือด ส่วนนางจินดาเมื่อแต่งงานกับสามีที่นับถือศาสนาพุทธ ต่อมาได้เปลี่ยนศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธตามสามี แต่ความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องชาวมุสลิมยังเหมือนเดิม

การอยู่ร่วมกันแบบเหมือนพี่เหมือนน้องมีอะไรช่วยเหลือกัน ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน อยู่ด้วยกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษหลายรุ่นอยู่อย่างนี้ รุ่นต่อๆ ไปจะอยู่อย่างนี้สืบเนื่องไป เป็นเครือญาติเป็นความสัมพันธ์ทางสังคม และวัฒนธรรมที่อยู่คู่กับชุมชนมาอย่างยาวนาน ชาวบ้านเริ่มปฏิสัมพันธ์ในเรื่องศาสนา ระหว่างศาสนาอิสลามกับศาสนาพุทธ และต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา ในหมู่เครือญาติ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดกันมากที่สุด เครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกันโดยทางสายเลือดหรือการแต่งงาน ระหว่างชาวมุสลิมกับชาวพุทธ เป็นเครือญาติกันจะไม่แบ่งเรื่องของศาสนา ทำให้คนมุสลิมและคนพุทธชุมชนชอยฟรุใหญ่อยู่ร่วมกันได้โดยไม่มี ความขัดแย้ง

2) ร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกัน

ก่อนที่ชุมชนชอยฟรุใหญ่จะเจริญมาจนถึงทุกวันนี้ ทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกัน อย่างถนนในชอยฟรุใหญ่เมื่อก่อนการเดินทางเข้าหมู่บ้านลำบาก ไม่มีไฟฟ้าใช้ หลังจากมีการรวมตัวกัน ปรีกษาเพื่อหาแนวทางพัฒนาให้หมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้น กว่าจะได้ถนนเข้าหมู่บ้านก็ลำบากด้วย ที่ดินเดิมเป็นของบุคคลภายนอกพื้นที่ต้องต่อสู้กับความลำบากด้วยกันมาตลอด ทุกวันนี้ชอยฟรุใหญ่เจริญขึ้นมาก มีไฟฟ้า ถนน น้ำประปาหมู่บ้าน มีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น การดำรงชีวิตระหว่าง 2 ศาสนาไม่มีปัญหาเรื่องศาสนา อยู่อย่างสันติ

3) การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ จากองค์กรของรัฐหรือองค์กรภายนอก

การปฏิบัติขององค์กรรัฐ เช่น องค์กรการบริหารส่วนตำบลและผู้นำ เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อชาวมุสลิมชอยฟรุใหญ่ ทุกฝ่ายให้การช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ไม่แบ่งแยกว่า

มุสลิมหรือพุทธ ใครจะได้มากกว่า ให้สิทธิเท่าเทียมกัน เพราะถือว่าทุกคนเป็นคนไทย ไม่แบ่งแยกเรื่องศาสนา มีสิทธิเสรีภาพในการเคารพนับถือศาสนาไม่มีการบังคับ ตัวอย่างเช่น โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว พาผู้สูงอายุลงนามถวายพระพรในหลวง และทัศนศึกษาดูงานต่างจังหวัด ซึ่งมีผู้สูงอายุทั้งชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ โดยไม่ถูกแบ่งแยก

สำหรับองค์กรภายนอก เช่น ศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี ให้ความช่วยเหลือในหลายๆ ด้าน ไม่ได้มองเรื่องศาสนาเป็นตัวกำหนด โดยเห็นว่าเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เมื่อได้รับความเดือดร้อนย่อมต้องให้ความช่วยเหลือ เช่น เรื่องของบ้านที่อยู่อาศัยของชาวมุสลิมและชาวพุทธ ชาวมุสลิมและชาวพุทธมีความเป็นอยู่ที่ลำบากเรื่องที่อยู่อาศัย มีบ้านหลังเล็กๆ มุงด้วยจาก หาดอาหารตามคลอง ส่วนใหญ่ทำอาชีพประมง ทางศูนย์อภิบาลด้านสังคม มูลนิธิคาทอลิกสุราษฎร์ธานี มาสำรวจแต่ละบ้านแล้วเห็นควรให้ความช่วยเหลือ จึงสร้างบ้านให้กับครอบครัวชาวมุสลิม 7 หลัง สร้างทั้งหลัง ใช้งบประมาณ 2 แสนบาทต่อหนึ่งหลัง และครอบครัวชาวพุทธ 4 หลัง อีก 2 หลัง ซ่อมแซมต่อเติมในส่วนที่ทรุดโทรมให้สมบูรณ์ ทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยังส่งเสริมในเรื่องของอาชีพเสริมให้ชาวบ้านมีรายได้เสริม โดยช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกัน การไม่ถูกเลือกปฏิบัติทำให้มุสลิมชอยพหูใหญ่ ไม่มีความรู้สึกขัดแย้งต่อต้านในการอยู่ร่วมกันกับชาวพุทธ

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธชอยพหูใหญ่ บัณฑิตอาสาสมัครมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพหูใหญ่

(1) ชาวมุสลิมควรช่วยกันสร้างสุเหร่าในชุมชนชอยพหูใหญ่ เพื่อเป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจประจำวัน และมีผู้นำศาสนามาสอนเกี่ยวกับเรื่องศาสนาอิสลาม เพื่อให้ชาวมุสลิมเข้าใจเรื่องศาสนาอิสลามมากขึ้น สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของศาสนาอิสลามได้ เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จสูงสุดทั้งโลกนี้และโลกหน้า

บัณฑิตอาสาสมัคร มีความเชื่อและมีความมั่นใจอย่างยิ่งว่า ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันนี้ ไม่มีวิธีการอื่นใดที่สามารถจะช่วยแก้ปัญหาได้นอกจากวิธีการที่นำเสนอโดยอัลกุรอาน ทั้งนี้เนื่องจากอัลกุรอานได้สอนให้มนุษย์รู้จักรากเหง้าของตนเอง รู้จักหน้าที่ควรแก่

การเคารพศักดิ์อันแท้จริง พร้อมกับสอนให้มนุษย์รู้จักใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าและสร้างประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสัญญาตัญญานอันดั้งเดิมของมนุษย์ มีความสมดุล ครอบคลุม ต่อเนื่องและบูรณาการอย่างครบวงจร

การศึกษาในอิสลามจึงเป็นการสร้างความมั่งคั่งและความเจริญให้แก่มนุษย์ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อัลกุรอานจึงเปรียบเสมือนธรรมนูญแห่งมนุษยชาติที่เพียบพร้อมด้วยทุกมาตราที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จสูงสุดทั้งโลกนี้และโลกหน้า โดยนับตั้งแต่เริ่มแรกของการประทานอัลกุรอาน จนกระทั่งปัจจุบัน จนวันสิ้นโลก อัลกุรอานไม่เคยมีการสังคายนา แก้ไข ตัดตอนหรือเพิ่มเติมส่วนใดส่วนหนึ่ง แม้เพียงพยางค์หนึ่งเดียว

(2) โครงการอภิบาลด้านสังคม มุลินธิคาทอลิกสุเราะฮ์ธานี ควรให้การช่วยเหลือโครงการทำฟุตบาตตัวหนอน ให้ได้ผลผลิตตามมาตรฐาน และจัดหาแหล่งการตลาดรองรับผลผลิต เพื่อให้กลุ่มอยู่ได้ มีการพัฒนาและสามารถพึ่งตนเองได้ในอนาคต

(3) สำหรับครอบครัวมุสลิมที่มีหนี้สิน และต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว บัณฑิตอาสาสมัครเห็นว่า หากสามารถเปลี่ยนถ่ายหนี้สินนี้ไปสู่องค์กร เช่น ธนาคารมุสลิม ซึ่งให้กู้เงินโดยไม่คิดดอกเบี้ย น่าจะช่วยเพิ่มโอกาสในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ของชาวมุสลิมชอยพฺรใหญ่ ได้ดีสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) ข้อเสนอแนะต่อการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ในเรื่องของการดำรงชีวิตของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธชอยพฺรใหญ่ ในประเด็นอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาต่อไป เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาการว่างงาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กาญจนา แดงมณี. (2541). *ความขัดแย้งและการผสมผสานทางวัฒนธรรม ระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา*. ปรินิพนธ์.
สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณวิทยาเขต สงขลา.
- เกรียงศักดิ์ คูดี. (2532). *สภาพทั่วไป ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม ของชาวไทยมุสลิมบ้านบาเจาะ ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา*. สารนิพนธ์.
สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ, พีรยศ ราธิมมูลา และมานพ จิตต์ภูษา. (2542). *ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวพุทธกับชาวไทยมุสลิม*. แห่งภาควิชาสังคมศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พรพันธ์ เขมขุณาภัย. (2535). *การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐ*. โรงเรียนตันหยงมัส จังหวัดนราธิวาส. ทุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (สวช.)
- รัตติยา สากลและ. (2544). *การปฏิสัมพันธ์ระหว่างศาสนิกที่ปรากฏในจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส*. การวิจัย. กรุงเทพฯ. สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (สกว.)
- ศิริลักษณ์ ศรีปรัชญากุล. (2526). *ความแตกต่างระหว่างชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม ที่นำไปสู่ความขัดแย้งและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชน*. สารนิพนธ์.
สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การบริจาคชะกาต และการขัดเกลาจิตใจ. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2553,

จาก <http://www.piwdee.net/islamsoksa>

การละหมาดวันศุกร์. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2553,

จาก <http://www.kroobannok.com/blog>

ปฏิทินจันทร์ดีจเราะฮ์ศักราช ในรอบ 1 ปี เดือนอาหรับ. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2553,

จาก <http://www.bloggang.com/mainblog.php>

วิกฤติความสัมพันธ์ระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิม. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2553,

จาก <http://southseemag.wordpress.com>

เอกสารอื่นๆ

แผนชุมชน. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมะพร้าว, 2551

กิจกรรมฝึกอบรมเกษตรกร, หลักสูตร ทบทวนเกษตรกรผู้นำอาสาพัฒนาปศุสัตว์, 26
พฤษภาคม 2548

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเบื้องต้น

ข้อมูลพื้นฐาน ของชอยพรุใหญ่ บ้านขนิม หมู่ที่ 7

ส่วนที่ 1 ชี้แจง โปรดเติมคำในช่องว่าง.....ให้สมบูรณ์ และทำเครื่องหมาย ✓ ในวงเล็บ ( )
ตามคำถามข้างล่างนี้

- ▽ ผู้ให้สัมภาษณ์.....ผู้สัมภาษณ์.....
วันที่สัมภาษณ์.....เริ่มเวลา.....น. ถึงเวลา.....น.
- ▽ หมู่บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
- ▽ สมาชิกในครัวเรือนและสถานภาพต่าง ๆ

1. เพศของผู้ให้สัมภาษณ์

- (1) ชาย (2) หญิง

2. อายุของผู้ให้สัมภาษณ์.....ปี

3. สถานภาพสมรสของผู้ให้สัมภาษณ์

- (1) โสด (2) แต่งงาน (3) หย่าร้าง (4) แยกกันอยู่ (5) หม้าย

4. ระดับการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์

- (1) ไม่ได้จบการศึกษา (5) ม.ศ.4- ม.ศ. 5 (ม.4-ม.6)
(2) จบการศึกษา ป.1-ป.4 (6) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/อนุปริญญา
(3) จบการศึกษา ป.1-ป.6 (7) ปริญญาตรี
(4) จบการศึกษา ป.5-ป.7 (8) ปริญญาโท

5. อาชีพหลักของผู้ให้สัมภาษณ์

- (1) เกษตรกรรม (4) รับราชการ
(2) รับจ้างงานประเภทเกษตรกรรม (5) ค้าขาย
(3) ประมง (6) อื่น ๆ

(ระบุ).....

6. อาชีพรองของผู้ให้สัมภาษณ์

(1) ไม่มีอาชีพรอง	(5) รับราชการ
(2) เกษตรกรรม	(6) ค้าขาย
(3) รับจ้างงานประเภทเกษตรกรรม	(7) อุตสาหกรรมในครัวเรือน
(4) ประมง	(8) อื่น ๆ

(ระบุ).....

7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน .....คน

8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่กำลังเรียนหนังสือ.....คน

9. ลักษณะของครัวเรือนสมาชิกประกอบด้วย

- (1) พ่อ แม่ และลูก
- (2) พ่อ แม่ ลูกสาวกับลูกชาย และหลาน
- (3) พ่อ แม่ ลูกกับลูกสะใภ้ และหลาน
- (4) พ่อ แม่ ลูก และญาติพี่น้อง
- (5) ข้อ 2 กับข้อ 4
- (6) ข้อ 3 กับข้อ 4
- (7) อื่น ๆ (ระบุ).....

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธ

กรณีศึกษา : ซอยพรุใหญ่ บ้านขนิม หมู่ 7 อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

ข้อมูลของชาวไทยพุทธที่เปลี่ยนศาสนา ซอยพรุใหญ่

คำถามในการสัมภาษณ์

1. ประวัติความเป็นมาของครอบครัวชาวไทยพุทธ ที่เปลี่ยนศาสนาเป็นอย่างไรบ้าง.....

.....
.....
.....

2. สาเหตุของการเปลี่ยนศาสนา เพราะอะไร.....

.....
.....
.....

3. หลังจากเปลี่ยนศาสนาพุทธความสัมพันธ์ในเครือญาติ เป็นอย่างไรบ้าง.....

.....
.....
.....

4. เปรียบเทียบการเป็นมุสลิมกับพุทธอย่างไร.....

.....
.....
.....

5. การอยู่ร่วมกับมุสลิม หรือไม อย่างไรบ้าง.....

.....
.....
.....

6. ความร่วมมือของคนมุสลิม เป็นอย่างไรบ้าง.....

.....
.....
.....

7. ทศนคติต่อคนมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นอย่างไรบ้าง.....

.....
.....
.....

8. ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ศาสนา เป็นอย่างไร.....

.....
.....
.....

9. การดำเนินของญาติพี่น้อง เป็นอย่างไรบ้าง.....

.....
.....
.....

10. การเปลี่ยนศาสนารัฐีกอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์

การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในชุมชนชาวไทยพุทธ

กรณีศึกษา : ซอยพรุใหญ่ บ้านขนิม หมู่ 7 อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

ข้อมูลของชาวไทยมุสลิม ซอยพรุใหญ่

คำถามในการสัมภาษณ์

1. ประวัติความเป็นมาของครอบครัวมุสลิม เป็นอย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

2. ครอบครัวมุสลิม ประกอบอาชีพอะไรบ้าง.....

.....

.....

.....

3. ความลำบากของครอบครัวมุสลิม มีหรือไม่ เพราะอะไร.....

.....

.....

.....

4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมุสลิม เป็นอย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

5. การอยู่ร่วมกับชาวพุทธ มีความรู้สึกอย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

6. การทำกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมร่วมกับชาวพุทธ เป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

7. ทศนคติต่อชาวพุทธ เป็นอย่างไร.....

.....

.....

.....

8. ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ศาสนา เป็นอย่างไร.....

.....

.....

.....

9. การปฏิบัติทางศาสนา เครื่องครัดหรือไม่ อย่างไร.....

.....

.....

.....

10. ทำไมชอยพหูใหญ่ไม่มีผู้นำศาสนาอิสลาม

.....

.....

.....

11. ทำไมชอยพรุใหญ่ไม่มีสุเหร่า.....

.....

.....

.....

12. ชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของครอบครัวมุสลิม เป็นอย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

ประวัติการศึกษา

ชื่อ-สกุล

นายวิฑวาน ดาหะมิ

วันเดือนปีเกิด

15 พฤษภาคม 2529

วุฒิการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต (การพัฒนาชุมชน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2552